

POTENCJAŁ BYDGOSZCZY I TORUNIA NA TLE POZOSTAŁYCH OŚRODKÓW WOJEWÓDZKICH

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

POTENCJAŁ BYDGOSZCZY I TORUNIA NA TLE POZOSTAŁYCH OŚRODKÓW WOJEWÓDZKICH

Zespół autorski:

Marcin Sudomir
Katarzyna Podlaska-Krzywiec
Małgorzata Grzelak
Zespół Analiz i Studiów

Włocławek 2019

Spis treści:

1. Wstęp	4
2. Pozycja Bydgoszczy i Torunia na podstawie analizy wybranych mierników rozwoju świadczących o pełnieniu funkcji metropolitalnych	6
3. Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingach krajowych.....	61
4. Podsumowanie	65
5. Nota metodologiczna	67

Spis wykresów i tabel:

Wykres 1 Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w miastach wojewódzkich w 2017 r.	7
Wykres 2 Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego - dynamika zjawiska (2014-2017).....	8
Wykres 3 Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	9
Wykres 4 Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca – dynamika zjawiska (2011-2017)	10
Wykres 5 Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych.....	11
Wykres 6 Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku w miastach wojewódzkich w 2018 r.	12
Wykres 7 Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku – dynamika zjawiska (2008-2018).....	13
Wykres 8 Napływ migracyjny z zagranicy w miastach wojewódzkich – średnia z lat 2016-2017	14
Wykres 9 Napływ migracyjny z zagranicy - dynamika zjawiska (2013-2017)	15
Wykres 10 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	16
Wykres 11 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017)	17
Wykres 12 Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów w miastach wojewódzkich w 2017 r.	18
Wykres 13 Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów - dynamika zjawiska (2002-2017)	19
Wykres 14 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w miastach wojewódzkich w 2017 r. ...	20
Wykres 15 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M - dynamika zjawiska (2009-2017).....	21
Wykres 16 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	22
Wykres 17 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN - dynamika zjawiska (2009-2017)	23
Wykres 18 Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w przedsiębiorstwach w miastach wojewódzkich w 2017 r.	24
Wykres 19 Produkcja sprzedana przemysłu ogółem - dynamika zjawiska (2005-2017)	25
Wykres 20 Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów w miastach wojewódzkich w 2014 r.....	26
Wykres 21 Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach wojewódzkich w 2017 r.	27
Wykres 22 Przeciętne wynagrodzenie brutto – dynamika zjawiska (2002-2017).....	28
Wykres 23 Liczba turystów korzystających z noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.	29
Wykres 24 Liczba turystów korzystających z noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017).....	30
Wykres 25 Liczba udzielonych noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.	31
Wykres 26 Liczba udzielonych noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017).....	32
Wykres 27 Liczba hoteli 5*, 4*, 3* w miastach wojewódzkich w 2019 r.	33
Wykres 28 Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	34
Wykres 29 Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym - dynamika zjawiska (2009-2017)	35
Wykres 30 Liczba klastrów gospodarczych w miastach wojewódzkich w 2015 r.	36
Wykres 31 Udzielone patenty i prawa ochronne w miastach wojewódzkich w 2017 r.	37
Wykres 32 Liczba seansów kinowych w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	38
Wykres 33 Liczba seansów kinowych - dynamika zjawiska (2002-2017)	39

Wykres 34 Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych w miastach wojewódzkich w sezonie 2017/2018.....	40
Wykres 35 Liczba instytucji kultury w miastach wojewódzkich w 2017 r.	41
Wykres 36 Liczba instytucji kultury - dynamika zjawiska (2009-2017)	42
Wykres 37 Liczba widzów w instytucjach kultury w miastach wojewódzkich w 2017 r.	43
Wykres 38 Liczba widzów w instytucjach kultury - dynamika zjawiska (2009-2017).....	44
Wykres 39 Powierzchnia najmu brutto (GLA) / 1000 mieszkańców w miastach wojewódzkich w 2018 r.	45
Wykres 40 Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców w miastach wojewódzkich w 2017 r.	46
Wykres 41 Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców - dynamika zjawiska (2003-2017)	47
Wykres 42 Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy” w miastach wojewódzkich w 2018 r.	48
Wykres 43 Liczba studentów w miastach wojewódzkich w 2017 r.....	49
Wykres 44 Liczba studentów - dynamika zjawiska (2012-2017)	50
Wykres 45 Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy” w miastach wojewódzkich w 2017 r.	51
Wykres 46 Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałymi ośrodkami wojewódzkimi do danego miasta w 2019 r.	52
Wykres 47 Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta	53
Wykres 48 Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta - dynamika zjawiska (2004-2017)	54
Wykres 49 Prognozowana liczba ludności w 2030 roku w miastach wojewódzkich	55
Wykres 50 Prognozowana liczba ludności w 2030 roku - dynamika zjawiska (2002-2017)	56
Wykres 51 Pozycja miast - komponent A.....	58
Wykres 52 Pozycja miast - komponent B	58
Wykres 53 Pozycja miast - komponent C	59
Wykres 54 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu jakości życia 2018 POLITYKA i AGH.....	62
Wykres 55 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu miasta przyjazne dla biznesu 2017 Forbs i COIG	63
Wykres 56 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu miast zrównoważonych ARCADIS 2016.....	64
Tabela 1 Źródła wskaźników dla komponentów A, B, C.....	68

1. Wstęp

Miasta, stanowiąc centra kapitału ludzkiego, ekonomicznego, technologicznego i kulturowego, mają bardzo duży wpływ na potencjał społeczny i gospodarczy, a także konkurencyjność całych regionów, przez co znajdują się w centrum zainteresowania zarówno polityki regionalnej jak i krajowej. Obecnie mamy do czynienia z coraz większym wzrostem strategicznej roli wielkich miast. Są one centrami kierowania organizacji gospodarki światowej oraz najważniejszymi lokalizacjami i rynkami dla nowoczesnych dziedzin gospodarczych, m.in. finansów i wyspecjalizowanych usług, innowacyjnego przemysłu. Taki międzynarodowy zakres oddziaływania w dziedzinie ekonomicznej, kulturalnej i politycznej nazywany jest metropolizacją. W gospodarce opartej na wiedzy to właśnie metropolie konkurują o kapitał i innowacyjne gałęzie gospodarki, starają się tworzyć odpowiednie uwarunkowania dla lokalizacji międzynarodowych instytucji i przedsiębiorstw. W tym celu dbają i poprawiają swój wizerunek, inicjują duże projekty inwestycyjne, zabiegają o organizację prestiżowych imprez (sportowych, festiwali, kongresów, wystaw) o międzynarodowym i światowym zasięgu. Na świecie wyróżniono pięć głównych kategorii metropolii¹: Alpha, Beta, Gamma, High sufficiency, Sufficiency. W Polsce za metropolię uznano: Warszawę (kategoria Alpha); Wrocław i Poznań (kategoria Gamma -); Katowice, Kraków, Łódź (kategoria Sufficiency).

Nadanie polskim miastom (poza Warszawą) miana metropolii o stosunkowo niskiej kategorii jest zapewne wynikiem wciąż jeszcze trwającego zjawiska nadrabiania zaległości w rozwoju społeczno-gospodarczym polskich miast w stosunku do miast Europy Zachodniej. Duża skala dokonujących się zmian powoduje jednak stosunkowo szybkie zwiększanie potencjału polskich miast oraz rozwój funkcji ponadregionalnych, pozwalających aspirować do miana metropolii, już nie tylko największym miastom, ale również mniejszym stolicom województw. Jednym z wyznaczników poziomu rozwoju miast wojewódzkich jest liczba i różnorodność pełnionych przez nie funkcji, szczególnie ponadregionalnych. Ponieważ poziom rozwoju miasta stołecznego regionu decyduje w dużym zakresie o rozwoju całego województwa, wiedza na temat szybkości zachodzących w mieście zmian i jego pozycji na tle stolic innych województw jest niezmiernie istotna w prowadzeniu właściwej polityki regionalnej.

Celem opracowania jest określenie poziomu rozwoju Bydgoszczy i Torunia poprzez zbadanie, w jakim zakresie i na jakim poziomie, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego pełnią funkcje metropolitalne i jak poziom ten lokuje je wśród pozostałych miast wojewódzkich w kraju.

Przeprowadzono dwie analizy: wskaźnikową oraz rankingów krajowych rozwoju miast. Podstawą pierwszej analizy były wybrane mierniki mówiące o potencjale metropolitalnym osiemnastu² miast stołecznych poszczególnych regionów. Należy podkreślić, iż potencjał ten

¹ wg Globalization and World Cities Research Network, 2018 r. Alpha (4 podkategorie: Alpha ++, Alpha +, Alpha, Alpha-), Beta (3 podkategorie: Beta+, Beta, Beta -), Gamma (3 podkategorie: Gamma +, Gamma, Gamma -), High sufficiency, Sufficiency.

² W Polsce miano stolic województwa, mimo podziału kraju na 16 województw, posiada 18 miast, ponieważ w województwie lubuskim i kujawsko-pomorskim rolę tę pełnią dwa miasta, odpowiednio: Gorzów Wielkopolski (siedziba wojewody) i Zielona Góra (siedziba marszałka); Bydgoszcz (siedziba wojewody) i Toruń (siedziba marszałka).

był rozpatrywany z punktu widzenia tego, co jest ważne dla rozwoju metropolii - miasta będącego już metropolią lub aspirującego do tego miana, a nie dla miasta w ogóle.

Specyficzne uwarunkowania województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie kształtowania sieci osadniczej polegające na: pełnieniu przez dwa miasta - Bydgoszcz i Toruń, które położone są stosunkowo blisko siebie (centra oddalone o ok. 40 km), roli stolicy województwa oraz, prowadzonej od wielu lat, polityki regionalnej polegającej na uznaniu obydwu miast jako współodpowiedzialnych za rozwój całego regionu i wspieraniu ich rozwoju również w zakresie funkcji ponadregionalnych, uzasadniały dokonanie analiz wspólnego potencjału Bydgoszczy i Torunia (rozpatrywanie obydwu miast łącznie) na tle miast wojewódzkich. Stąd w przypadku pierwszej analizy dla wybranych mierników, obok ustalenia pozycji Bydgoszczy oraz pozycji Torunia na tle miast wojewódzkich, wskazano jeszcze pozycję Bydgoszczy i Torunia łącznie.

Drugą analizę oparto na trzech wybranych rankingach krajowych odnoszących się do jakości życia w mieście, uwarunkowań prowadzenia biznesu oraz rozwoju zrównoważonego.

Pełną informację o zastosowanych metodach umieszczono w części pt. „Nota metodologiczna”.

2. Pozycja Bydgoszczy i Torunia na podstawie analizy wybranych mierników rozwoju świadczących o pełnieniu funkcji metropolitalnych

Pomiaru potencjału rozwoju funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich w kraju oraz określenia pozycji Bydgoszczy i Torunia wśród tych miast dokonano na bazie 30³ mierników pogrupowanych w trzy komponenty badawcze: A – usieciowienie, w tym biznesowe, zawiera siedem mierników; B – siła i nowoczesność gospodarki, zawiera jedenaście mierników; C – skala możliwości i rozmach życia w mieście, zawiera dwanaście mierników. Podstawą wyboru takiej metody analizy potencjału metropolitalnego miast wojewódzkich było założenie, że dla harmonijnego rozwoju tych miast jako metropolii, bądź jako miast aspirujących do tego miana, niezbędne jest posiadanie wielu różnorodnych zasobów (które można ocenić na podstawie szerokiej gamy mierników) umożliwiających rozwój funkcji metropolitalnych.

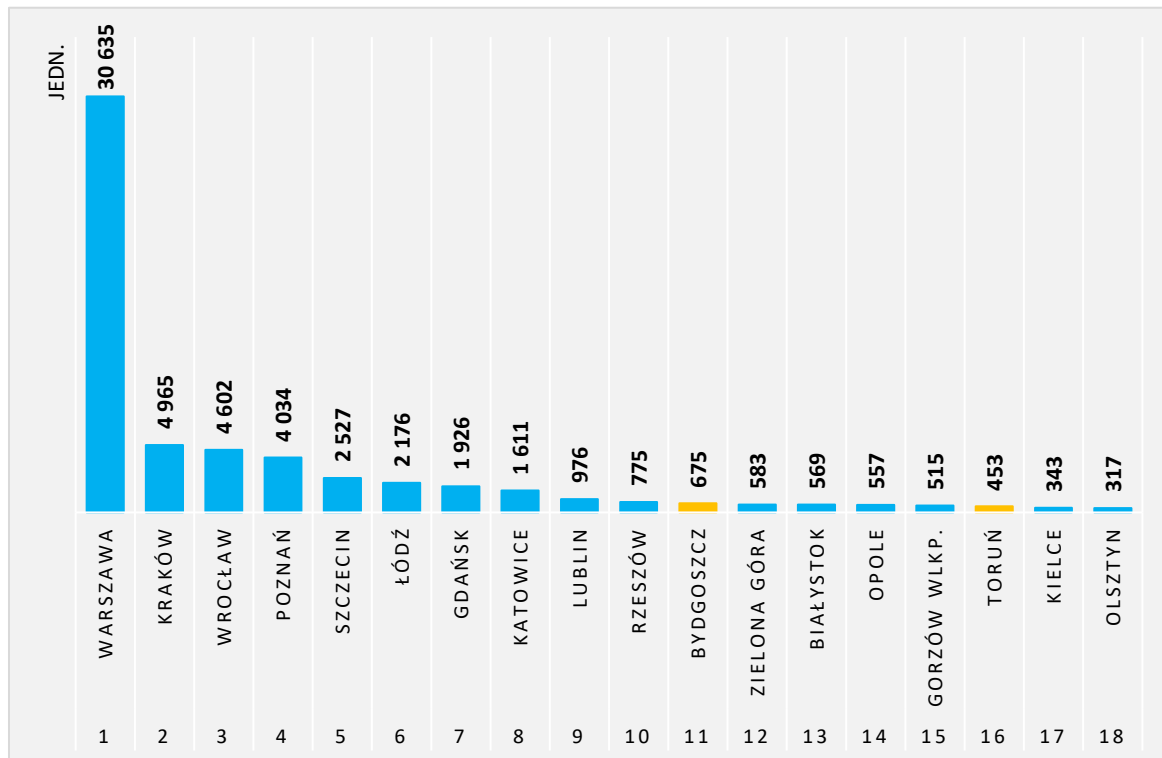
A. Usieciowienie, w tym biznesowe

Usieciowienie oznacza powiązania międzynarodowe danych miast i stanowi istotę metropolitalności. Metropolia bowiem to ośrodek, którego związki z bezpośrednim otoczeniem, a nawet regionem, są mniej istotne w stosunku do budowy i wzmocnienia powiązań z innymi metropoliami na świecie. Działania w zakresie usieciowienia poddane analizie obejmują między innymi współpracę między przedsiębiorstwami i przedsiębiorcami, promocję danego miasta na międzynarodowych targach i konferencjach, w tym poprzez te organizowane w Polsce, oraz zapewnienie dostępności transportowej.

³ Lista wskaźników zawarta została w części „Nota metodologiczna”.

1. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego

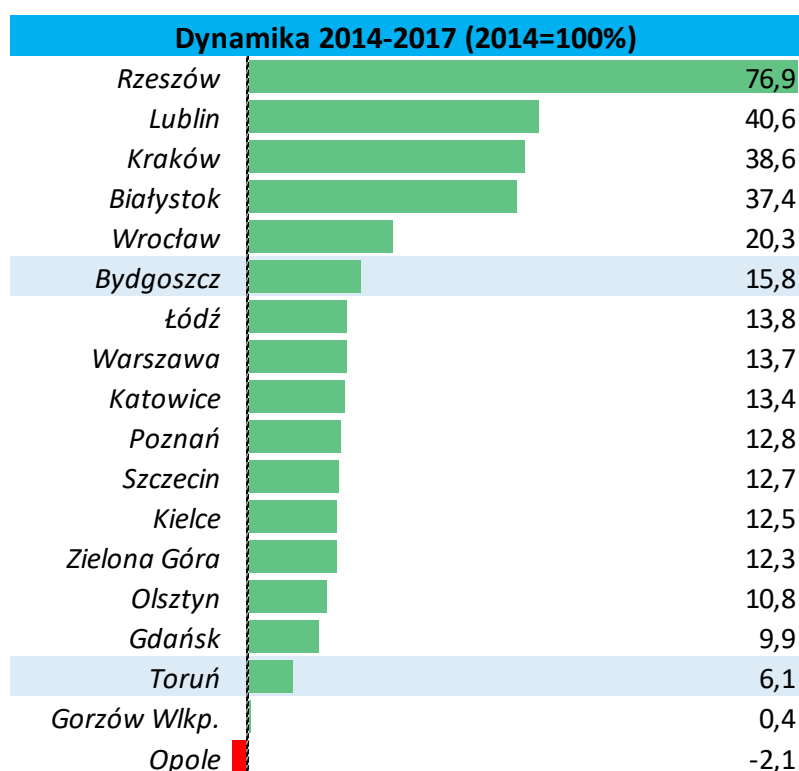
Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego obrazuje skalę powiązań międzynarodowych w zakresie gospodarki, ale co ważne, lokalizacja firm z udziałem kapitału zagranicznego generuje również nowe powiązania (nie tylko gospodarcze) – wymianę ludzi, doświadczeń, mentalności, kultur. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego są katalizatorem innowacji, które z czasem, poprzez powiązania kooperacyjne, są implementowane w działalności lokalnych małych i średnich firm. Im wyższa liczba firm z kapitałem zagranicznym tym większe znaczenie miasta w skali międzynarodowej.

Wykres 1 Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz i Toruń wykazują się niską liczbą spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, obydwa miasta znajdują się w drugiej połowie na liście miast wojewódzkich. Bydgoszcz zajmuje pozycję jedenastą, a Toruń szesnastą, lokując się w otoczeniu miast trwale zajmujących niższe pozycje w zakresie rozwoju gospodarczego. Toruń został wyprzedzony przez Zieloną Górę, Białystok, Opole i Gorzów Wielkopolski, a obydwa miasta zostały wyprzedzone m.in. przez miasta „Polski Wschodniej” (Lublin, Rzeszów), które od momentu transformacji ustrojowej, charakteryzowały się niższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego od pozostałej części kraju. Różnica pomiędzy Bydgoszczą a liderem listy, tj. Warszawą, jest niewspółmierna, z kolei w drugim na liście mieście – Krakowie, funkcjonuje ponad siedem razy więcej spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, niż w Bydgoszczy.

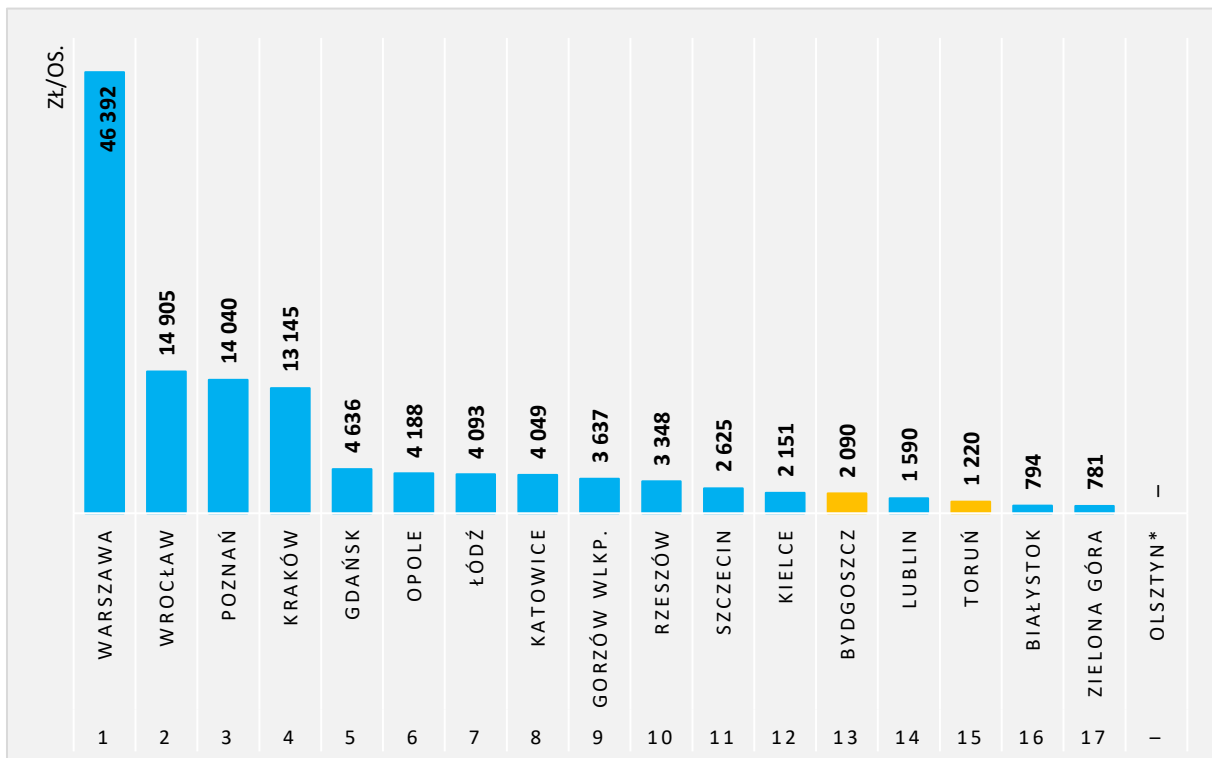
Zmiany w zakresie liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2014-2017 były dla wszystkich miast wojewódzkich korzystne (wyjątek stanowi Opole – spadek - 2,1%). W okresie poszczególnych badanych lat tylko trzy miasta (Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Opole) zanotowały spadek – w 2017 r. względem roku poprzedniego. W Opolu był on na tyle znaczny, że spowodował, iż ogólna dynamika zmian dla miasta w latach 2014-2017 była ujemna. Największy wzrost na poziomie 77% zanotował Rzeszów, miasto które obecnie znajduje się tuż przed Bydgoszczą pod względem liczby ww. spółek handlowych. W podobnej sytuacji znajduje się Lublin, który lokując się obecnie na dziewiątym miejscu (tuż przed Rzeszowem i Bydgoszczą) zanotował drugi największy wzrost liczby spółek handlowych z kapitałem zagranicznym (blisko 41%). Bydgoszcz ze wzrostem na poziomie blisko 16% uplasowała się na stosunkowo wysokiej szóstej pozycji, a Toruń ze wzrostem na poziomie nieco ponad 6% zajął szesnastą lokatę pod względem dynamiki zmian.

Wykres 2 Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego - dynamika zjawiska (2014-2017)

2. Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca

Wielkość kapitału zagranicznego pokazuje jaką wartość podmioty zagraniczne wniosły do przedsiębiorstw w danym mieście w postaci środków finansowych (gotówka, akcje, obligacje), rzeczowych aktywów trwałych (maszyny, urządzenia, środki transportu, nieruchomości) oraz wartości niematerialnych i prawnych (patenty, licencje, itp.). Pośrednio pokazuje więc jak znaczny udział mają przedsiębiorcy zagraniczni w budowaniu gospodarki danego miasta, a przez to jak silne są jego powiązania w sferze gospodarki z innymi państwami.

*Olsztyn – dane objęte tajemnicą statystyczną

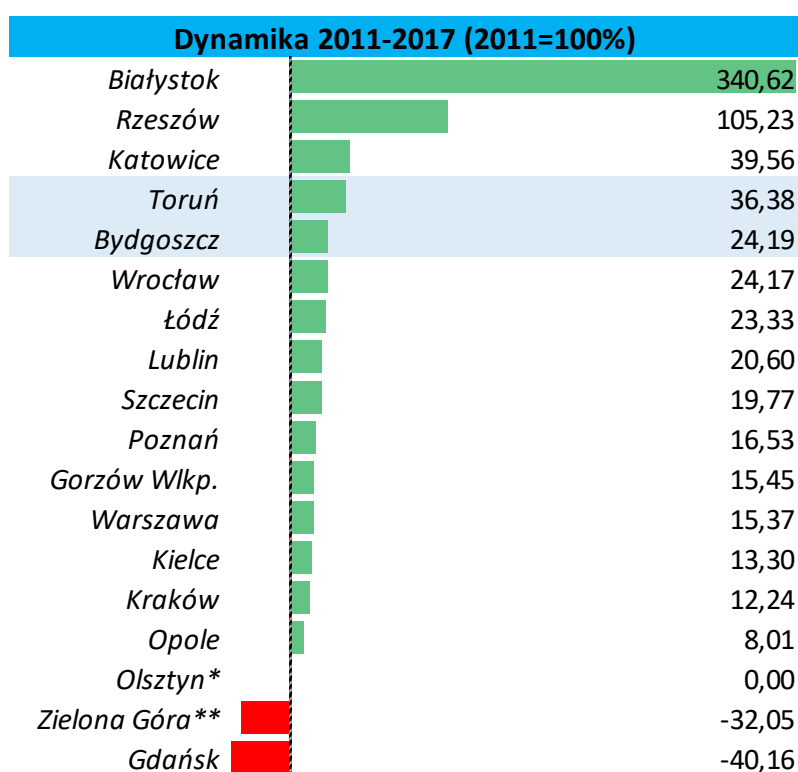
Wykres 3 Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w miastach wojewódzkich w 2017 r.

Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz i Toruń wykazują się niską wartością kapitału zagranicznego w odniesieniu do liczby mieszkańców, obydwa miasta znajdują się w drugiej połowie na liście miast wojewódzkich. Bydgoszcz zajmuje pozycję trzynastą, a Toruń piętnastą, lokując się w otoczeniu miast trwale zajmujących niższe pozycje w zakresie rozwoju gospodarczego. Podobnie jak w zakresie liczby firm z udziałem kapitału zagranicznego zostały wyprzedzone przez miasto „Polski Wschodniej” (Rzeszów). Wartość kapitału zagranicznego w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na mieszkańca w Bydgoszczy stanowi jedynie 51% kapitału zgromadzonego w Łodzi, 45% w Gdańsku, 15% w Poznaniu i 4,5% w Warszawie (najwyższa wartość w kraju). Dystans największego miasta w kujawsko-pomorskim do lidera w zakresie zgromadzonego kapitału zagranicznego wśród miast wojewódzkich – Warszawy, wynosi 95% i jest znacznie większy od dystansu zajmującej siedemnastą lokatę Zielonej Góry do Bydgoszczy - 63%.

Zmiany w zakresie zgromadzonego kapitału zagranicznego, mierzonego w skali na jednego mieszkańca w latach 2011-2017 w polskich przedsiębiorstwach były korzystne, prawie

wszystkie miasta zanotowały wzrost (wyjątek stanowią Zielona Góra i Gdańsk). Notuje się dość silne zróżnicowanie miernika w poszczególnych latach dla wszystkich miast. Bydgoszcz notuje spadek miernika w roku 2013 i 2015, Toruń w roku 2014 i w latach 2016-2017. Największy wzrost zanotowały jednak miasta położone we wschodniej części kraju – Białystok, Rzeszów, mniejszy z kolei miasta największe i najlepiej dotąd rozwinięte. Miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego zamykają pierwszą piątkę miast wojewódzkich w kraju – Toruń z ponad 37% wzrostem, a Bydgoszcz z ponad 24%. Jednak miasta, które obecnie znajdują się tuż przed Bydgoszczą na liście miast wojewódzkich, charakteryzują się jednocześnie w ostatnich latach najwyższym wzrostem wartości w zakresie kapitału zagranicznego (Rzeszów, Katowice). Podobnie Białystok, który obecnie znajduje się od Bydgoszczy o trzy pozycje niżej, zanotował w przeciągu ostatnich dziewięciu lat najwyższy wzrost liczący 341%.

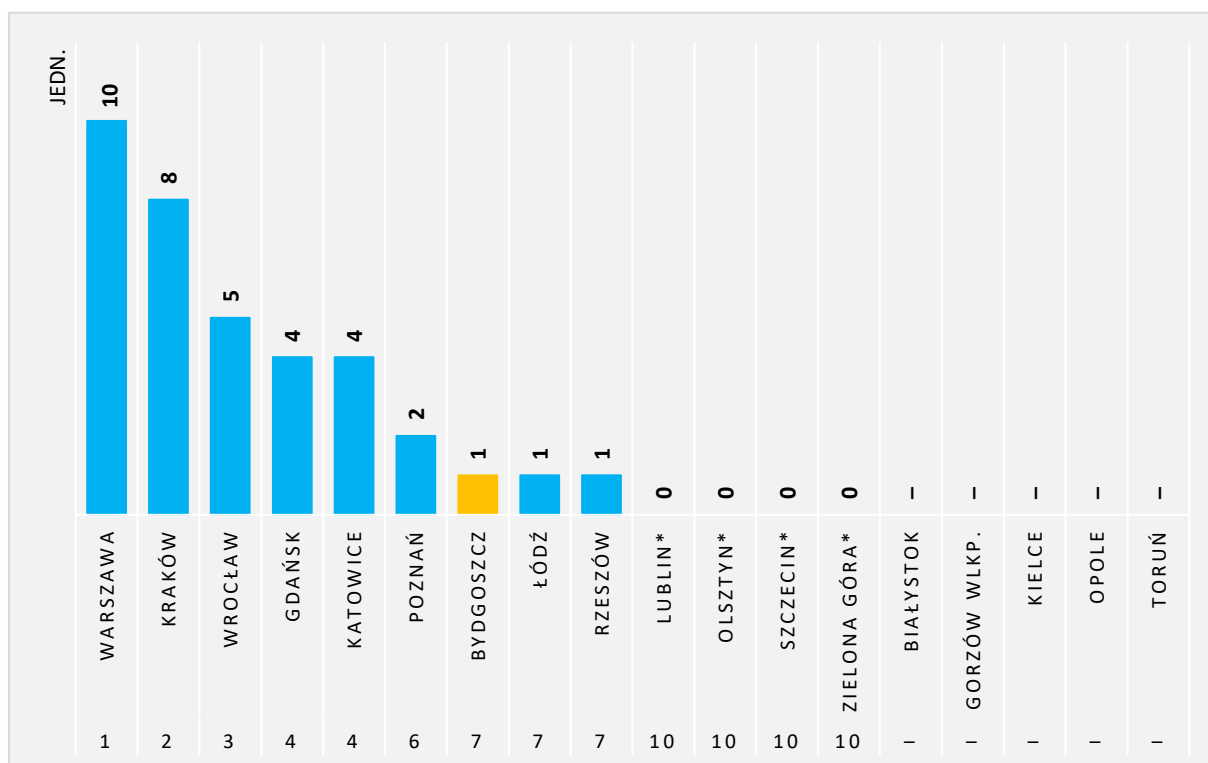
*dane objęte tajemnicą statystyczną

**dane dostępne od 2012 roku

Wykres 4 Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca – dynamika zjawiska (2011-2017)

3. Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych

Obecność portu lotniczego mocno determinuje funkcjonowanie miasta w sieciach połączeń międzynarodowych. Dostępność transportowa miasta transportem lotniczym jest gwarantem jego szybkich powiązań z pozostałą częścią Europy i świata, a więc umożliwia międzynarodową wymianę myśli, kapitału, ludzi, kultur. Miernik informuje o możliwości odbycia podróży do portów stanowiących duże węzły przesiadkowe oferujące loty do niemal wszystkich możliwych destynacji na świecie.

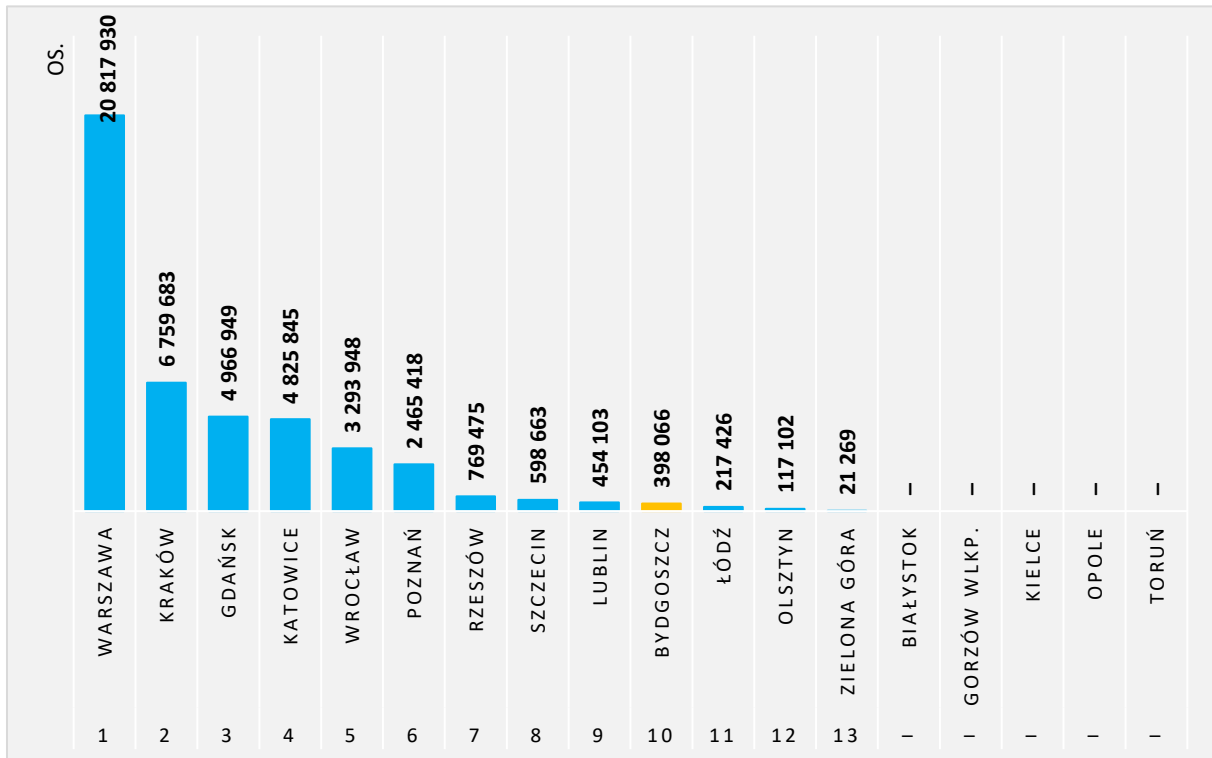

*możliwość utworzenia połączenia bezpośredniego ze względu na istnienie lotniska – podniesienie pozycji względem miast bez lotnisk
 Wykres 5 Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie Skyscanner

Bydgoszcz posiada bezpośrednie połączenia tylko z jednym portem lotniczym tego rodzaju – Frankfurtem nad Menem, co znacznie ogranicza dostępność miasta dla potencjalnych inwestorów, turystów, mieszkańców. W takiej samej sytuacji (jedno połączenie tego typu) są jeszcze dwa miasta - Łódź (połączenie do Monachium) i Rzeszów (połączenie do Monachium). Jednak różnią się one między sobą częstotliwością lotów. Port lotniczy w Rzeszowie posiada czternaście połączeń w tygodniu, tj. dwa razy dziennie od poniedziałku do niedzieli, port lotniczy w Łodzi posiada pięć połączeń w tygodniu, tj. raz dziennie od poniedziałku do piątku, port lotniczy w Bydgoszczy posiada siedem połączeń w tygodniu, tj. raz dziennie od poniedziałku do niedzieli. Pięć miast (Białystok, Gorzów Wielkopolski, Kielce, Opole, Toruń) z uwagi na brak lotniska, nie podlegało klasyfikacji.

4. Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku

Dostępność danego miasta zależy nie tylko od możliwości, liczby połączeń lotniczych, ale również od skali lotniska mierzonej liczbą obsłużonych pasażerów. Wartość ta mówi o konkurencyjności miasta – liczba pasażerów oznacza liczbę osób przybywających do miasta (lub wyjeżdżających) z różnych względów – biznesowych, turystycznych, osobistych. Im wyższa liczba pasażerów tym silniejsze powiązania miasta z innymi ośrodkami na świecie.

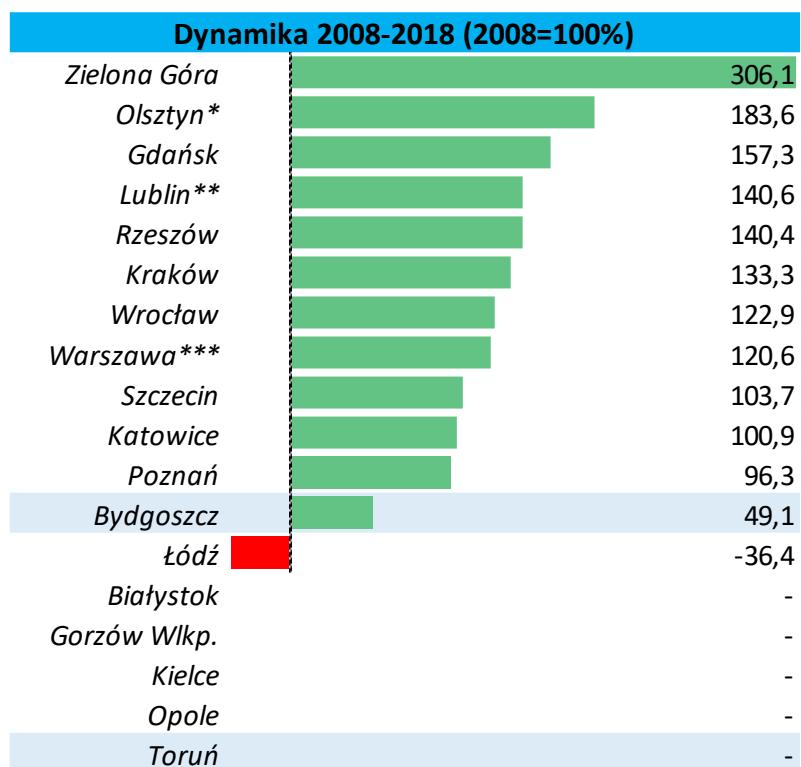
Wykres 6 Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku w miastach wojewódzkich w 2018 r.
Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

Bydgoszcz pod względem liczby pasażerów obsłużonych w roku zajmuje dziesiątą pozycję w kraju⁴. Wśród miast znajdujących się na podobnej pozycji co Bydgoszcz, obsłużono: w Łodzi o 45% mniej pasażerów, a w Lublinie o 14% więcej pasażerów niż w Bydgoszczy. Pięć miast (Białystok, Gorzów Wielkopolski, Kielce, Opole, Toruń) z uwagi na brak lotniska, nie podlegało klasyfikacji.

Niską pozycję Bydgoszczy na tle pozostałych miast wojewódzkich w zakresie liczby obsłużonych pasażerów potęguje fakt, że mimo, iż w ciągu ostatnich dziesięciu lat, za sprawą wysokiego popytu na usługi transportu lotniczego na świecie, wszystkie porty w kraju zanotowały wzrost liczby obsłużonych pasażerów (wyjątek stanowi Łódź, która odnotowała spadek), to przy tak dobrej koniunkturze, Bydgoszcz zanotowała najmniejszy wzrost liczby obsłużonych pasażerów wśród miast wojewódzkich - 49%, przy wzroście Rzeszowa na poziomie 140% i dystansie do zajmującego przedostatnie miejsce, pod względem skali zmian Poznania, aż o 47 pkt proc. W badanym czasie stabilny wzrost liczby pasażerów przez wszystkie

⁴ Port lotniczy funkcjonuje w trzynastu miastach wojewódzkich.

lata notowały trzy miasta – Kraków, Warszawa, Rzeszów. Bydgoszcz odnotowała spadek w latach: 2009, 2014 i 2017.

* dynamika dla okresu 2016-2018 (otwarcie lotniska 20 styczeń 2016)

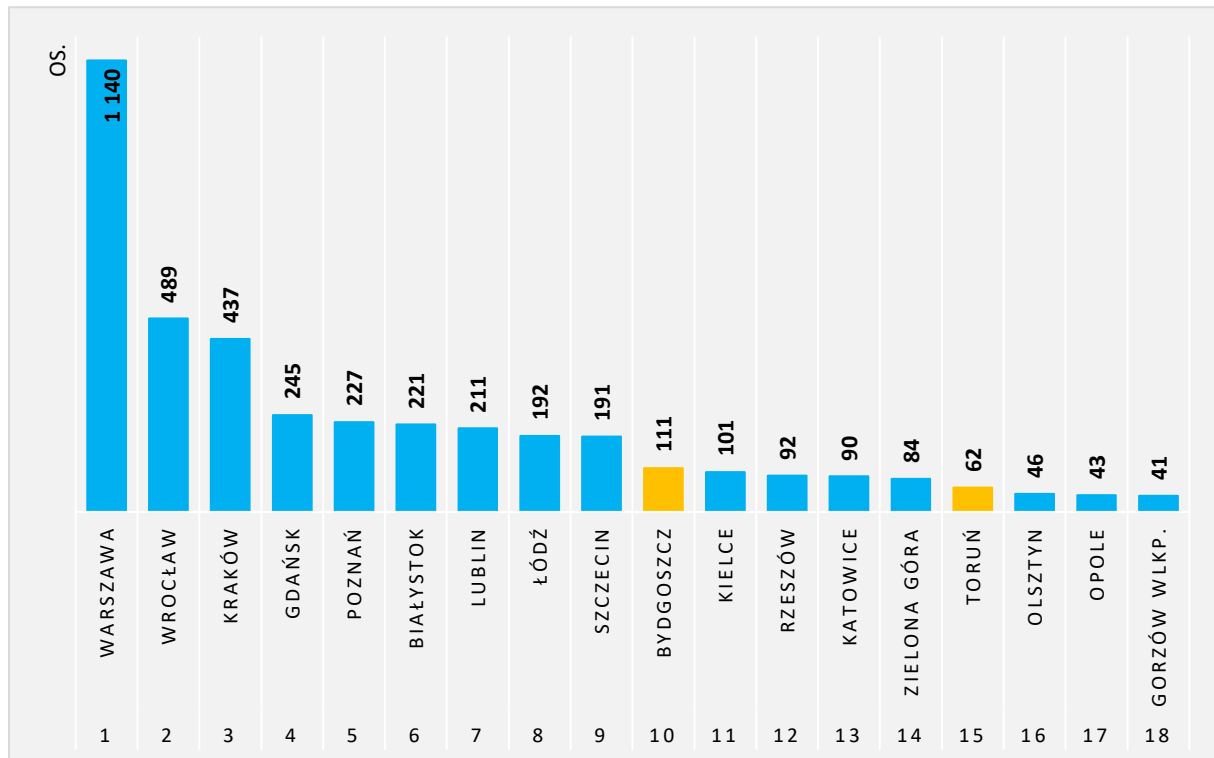
**dynamika dla okresu 2013-2018 (otwarcie lotniska 17 grudzień 2012)

***wartość obejmuje dane dla lotnisk: Warszawa Chopina, Modlin (od 2012), Radom (2015-2017)

Wykres 7 Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku – dynamika zjawiska (2008-2018)

5. Napływ migracyjny z zagranicy

Skala napływu migracyjnego osób z zagranicy bardzo silnie odzwierciedla stopień atrakcyjności osadniczej danego miasta, jego ofertę w zakresie warunków zamieszkania i pracy. Świadczy o na tyle dużych walorach danego miasta, że są one w stanie skłonić do zmiany miejsca zamieszkania ludzi często pochodzących z różnych kultur.

Wykres 8 Napływ migracyjny z zagranicy w miastach wojewódzkich – średnia z lat 2016-2017
Źródło: GUS (BDL)

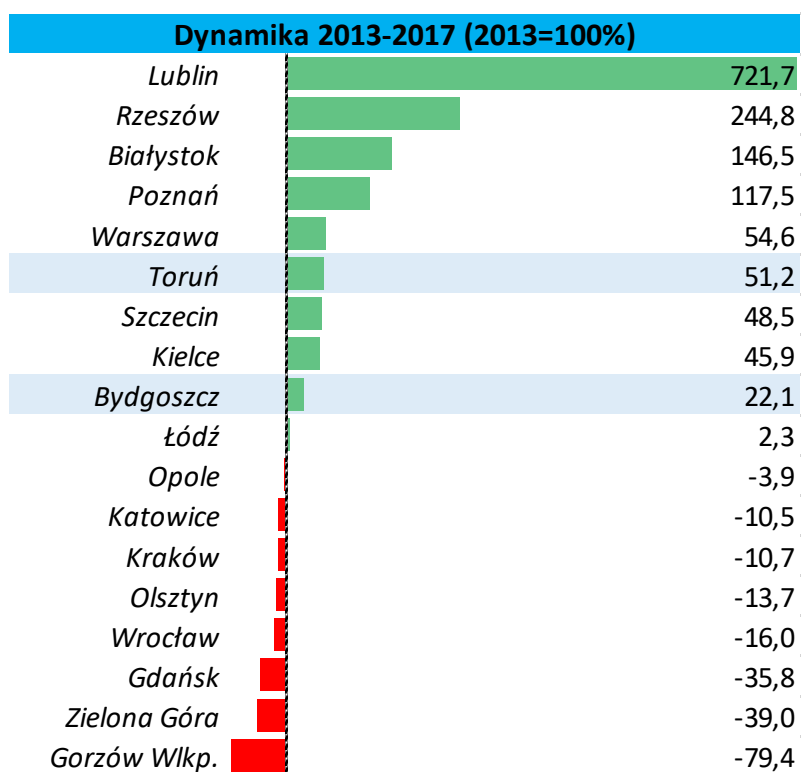
Bydgoszcz i Toruń pod względem atrakcyjności do osiedlania się dla osób spoza granic kraju⁵ charakteryzują się stosunkowo niską lokatą, zajmując wśród osiemnastu miast wojewódzkich odpowiednio dziesiątą i piętnastą pozycję. Przy czym dystans Bydgoszczy do Szczecina, zajmującego pozycję tuż przed Bydgoszczą jest znacznie większy (80 osób), niż (ulożonych tuż za Bydgoszczą) Kielc do Bydgoszczy (10 osób). Toruń, z napływem migracyjnym z zagranicy o blisko połowę mniejszym niż Bydgoszcz, lokuje się w grupie najmniej atrakcyjnych pod tym względem miast, obok Olsztyna, Opola i Gorzowa Wielkopolskiego.

Wszystkie miasta wojewódzkie (oprócz Olsztyna) notują obecnie więcej zameldowań osób z zagranicy niż w roku 2002 - największym wzrostem w latach 2002-2017 odznacza się Lublin (blisko 400%), a najmniejszym Rzeszów (ponad 4%). W ciągu tych piętnastu lat zmiany w zakresie liczby zameldowań z zagranicy dla wszystkich miast wojewódzkich w poszczególnych latach były jednak bardzo zróżnicowane, a samo zjawisko odznacza się dużą zmiennością w krótkich, właściwie niekiedy rocznych, odstępach czasu. Obecnie (2013-2017)⁶

⁵ Przyjęto średnią z lat 2016-2017 – patrz uwaga w „Nota metodologiczna”.

⁶ Nie uwzględniono roku 2015 - patrz uwaga w „Nota metodologiczna”.

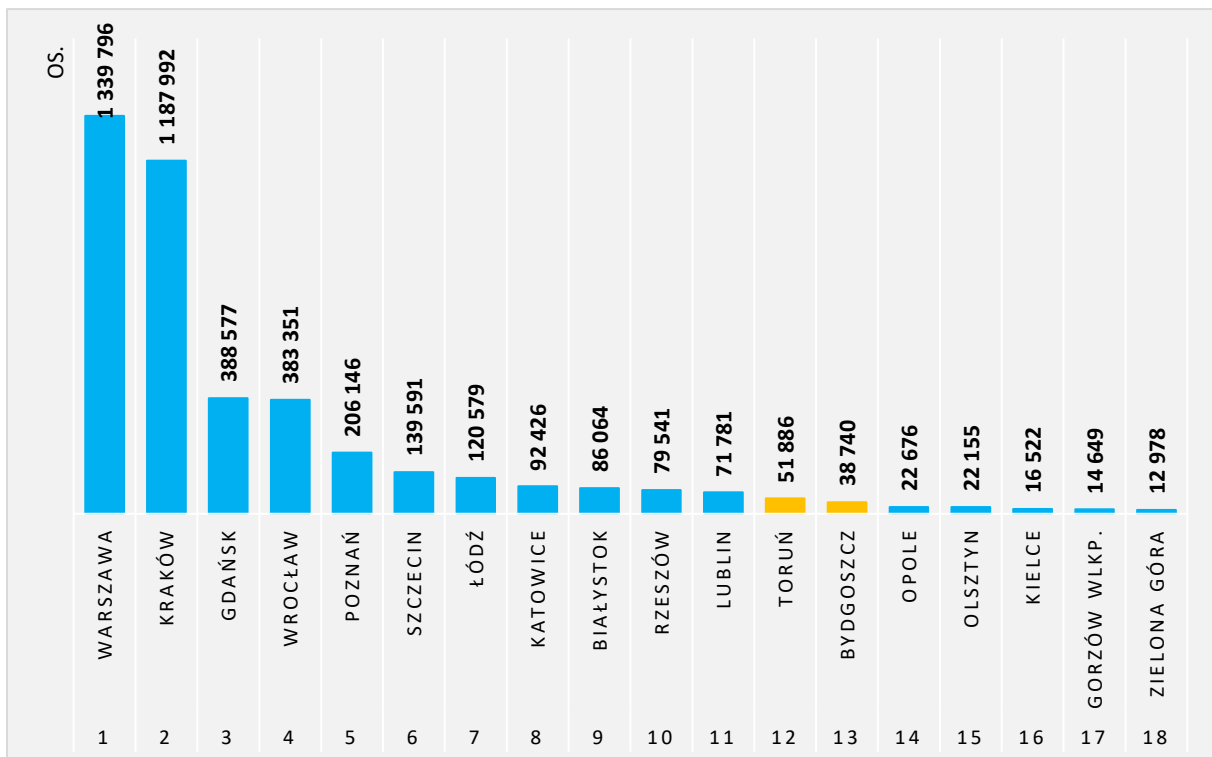
dziesięć miast notuje wzrost – przy czym wzrost ten jest bardzo zróżnicowany, jego wartość wynosi od ponad 700% w Lublinie do ponad 2% w Łodzi. Bydgoszcz, ze wzrostem na poziomie ponad 22%, uplasowała się pod względem dynamiki zmian na dziewiątej pozycji, wyprzedzając tym samym Wrocław czy Kraków. Toruń, ze wzrostem wynoszącym ponad 51%, zajął szóste miejsce, wyprzedzając m.in. Łódź czy Bydgoszcz.

Wykres 9 Napływ migracyjny z zagranicy - dynamika zjawiska (2013-2017)

6. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów

Liczba turystów zagranicznych świadczy o osadzeniu danego miasta w sieci powiązań międzynarodowych – turyści zagraniczni przyczyniają się do wymiany myśli, kultur przez co kształtują m.in. kapitał społeczny, ale również w istotny sposób wpływają na gospodarkę miasta, której turystyka jest ważnym elementem. Liczba turystów zagranicznych jest wynikiem zarówno posiadanych przez miasto walorów kulturowych (dziedzictwo kulturowe) jak i atrakcyjności miasta pod względem międzynarodowych wydarzeń artystycznych, sportowych, rozrywkowych, biznesowych, a także posiadanej infrastruktury turystycznej. Turyści zagraniczni oczekują zróżnicowanej oferty usługowej, o odpowiedniej jakości, ale też generują większe przychody.

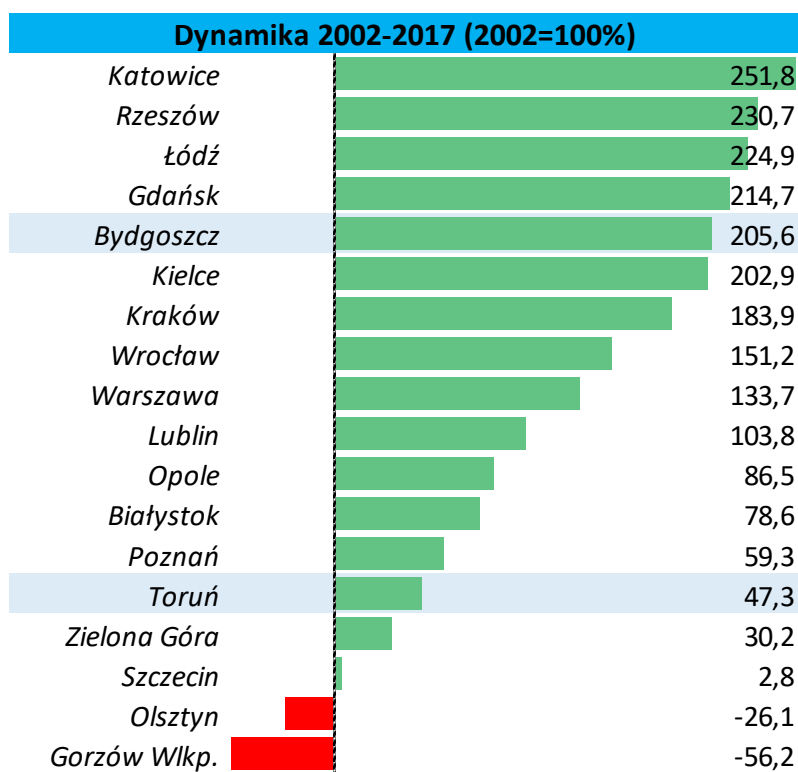
Wykres 10 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz i Toruń pod względem liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów zajmują odpowiednio pozycję trzynastą i dwunastą, różnicując się między sobą aż o 25%. Tak relatywnie słabą pozycję pod względem liczby turystów zagranicznych Torunia potęguje fakt, iż Średniowieczny Zespół Miejski Torunia znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO i za sprawą tego uwarunkowania miasto winno odznaczać się większą liczbą odwiedzających obcokrajowców. Oznacza to zatem, iż nawet tak silna przewaga konkurencyjna Torunia w zakresie atrakcyjności turystycznej nie wpłynęła na ogólną pozycję miasta, o której prawdopodobnie zdecydowały w większej mierze inne czynniki, np. ruch biznesowy, przygraniczny. Miernik ten pokazuje silną dominację dwóch miast - Warszawy i Krakowa, które łącznie odwiedza 59% wszystkich turystów zagranicznych przebywających w miastach wojewódzkich w Polsce.

W zakresie dynamiki zmian (2002-2017) liczby turystów zagranicznych w miastach wojewódzkich obserwuje się dość silne zróżnicowanie miernika w poszczególnych latach. Jednak można wskazać pewne regularności procesu - począwszy od 2008 r. sześć miast wojewódzkich notuje coroczny wzrost liczby turystów zagranicznych (Wrocław, Lublin, Kraków, Warszawa, Rzeszów, Gdańsk), a Białystok, jako jedyny od roku 2015, notuje regularny spadek liczby turystów zagranicznych.

Toruń cechuje się stosunkowo mało korzystnymi zmianami w stosunku do pozostałych miast wojewódzkich na przestrzeni kilkunastu lat. Spośród szesnastu miast wojewódzkich w kraju, które zanotowały wzrost liczby turystów zagranicznych w badanym okresie, Toruń odznacza się jednym z najniższych wzrostów (47,3%) wyprzedzając jedynie Zieloną Górę i Szczecin, mając do pokonania do lidera listy (w zakresie dynamiki zmian) – Katowic – ponad 204 pkt. proc. Miasto zanotowało znaczące spadki w latach 2006-2009, a także 2014-2015 i w roku 2017.

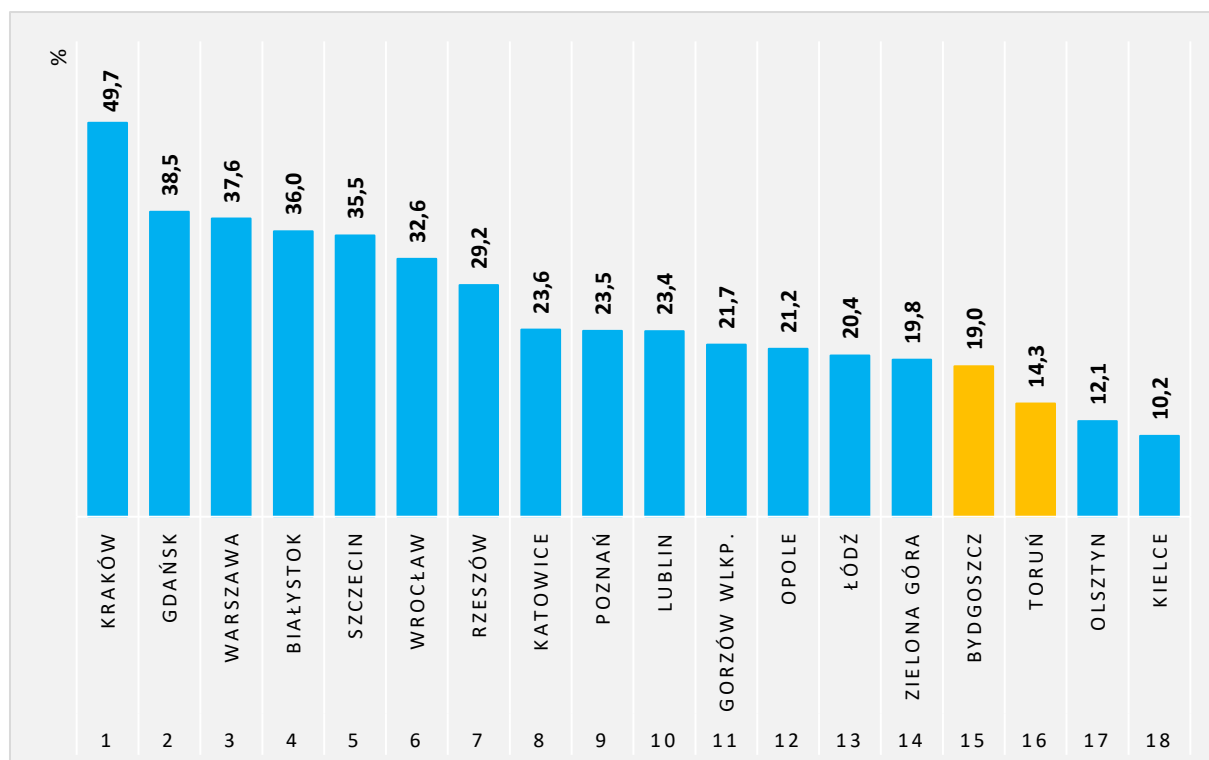
W przypadku Bydgoszczy, stosunkowo niska obecnie lokata wśród miast wojewódzkich w zakresie liczby turystów zagranicznych podyktowana jest prawdopodobnie „odrabianiem strat” lat ubiegłych, kiedy to miasto nie było w centrum zainteresowania turystów zagranicznych. Od kilkunastu lat notuje więc wysoki przyrost turystyki zagranicznej (piąte miejsce pod względem dynamiki zmian z wartością wzrostu ponad 205%), ale wciąż mniejszy np. od Gdańska, który obecnie zajmuje trzecie miejsce wśród miast wojewódzkich pod względem liczby turystów zagranicznych korzystających z noclegów. W ciągu rozpatrywanych lat miasto odnotowało jedynie pojedyncze lata ze spadkiem miernika.

Wykres 11 Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017)

7. Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów

Udział turystów zagranicznych w ogólnym ruchu turystycznym odzwierciedla skalę powiązań międzynarodowych miasta w zakresie gospodarczym i społecznym. Im większy udział turystów zagranicznych tym silniejsze osadzenie miasta w sieci powiązań międzynarodowych.

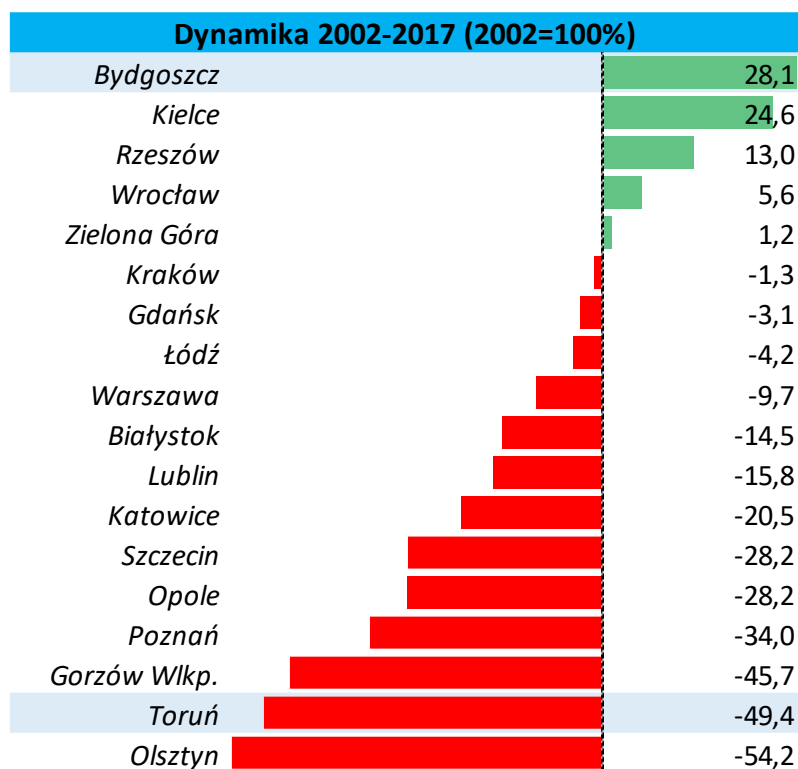

Wykres 12 Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem udziału turystów zagranicznych w ogólnym ruchu turystycznym, zarówno Bydgoszcz jak i Toruń odznaczają się bardzo niekorzystną pozycją wśród pozostałych miast wojewódzkich, odpowiednio piętnastą i szesnastą. Pomimo bogatej oferty turystycznej i kulturalnej, skierowanej również do turystów zagranicznych, miasta te przyciągają w większym stopniu turystów krajowych. Bydgoszcz, z dziewiętnasto-procentowym udziałem turystów zagranicznych w ruchu turystycznym, została wyprzedzona przez Zieloną Górę, a do lidera – Krakowa, brakuje jej aż blisko 31 pkt. proc. Toruń z czternasto-procentowym udziałem turystów zagranicznych w ruchu turystycznym wyprzedził jedynie Olsztyn i Kielce.

Niekorzystna sytuacja Torunia pod względem udziału turystów zagranicznych w ogólnym ruchu turystycznym obserwowana jest już od kilkunastu lat – w latach 2002-2017 miasto zanotowało drugi najwyższy spadek wynoszący blisko 50% udziału turystów zagranicznych w ogólnym ruchu turystycznym. Zważywszy jednak na fakt, iż większość miast wojewódzkich w kraju zanotowała spadki wartości ww. miernika można sądzić, iż było to efektem stosunkowo wysokiego wzrostu krajowego ruchu turystycznego. Piętnasta obecnie pozycja Bydgoszczy wynika natomiast z stosunkowo niskiej pozycji, z której miasto startowało kilkanaście lat temu (niecałe 15% w 2002 r.). Jednak od tamtego momentu miasto zanotowało wzrost udziału

turystyki zagranicznej w ogólnym ruchu turystycznym o 28% i jest to najwyższy wzrost wśród miast wojewódzkich w kraju.

Wykres 13 Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów - dynamika zjawiska (2002-2017)

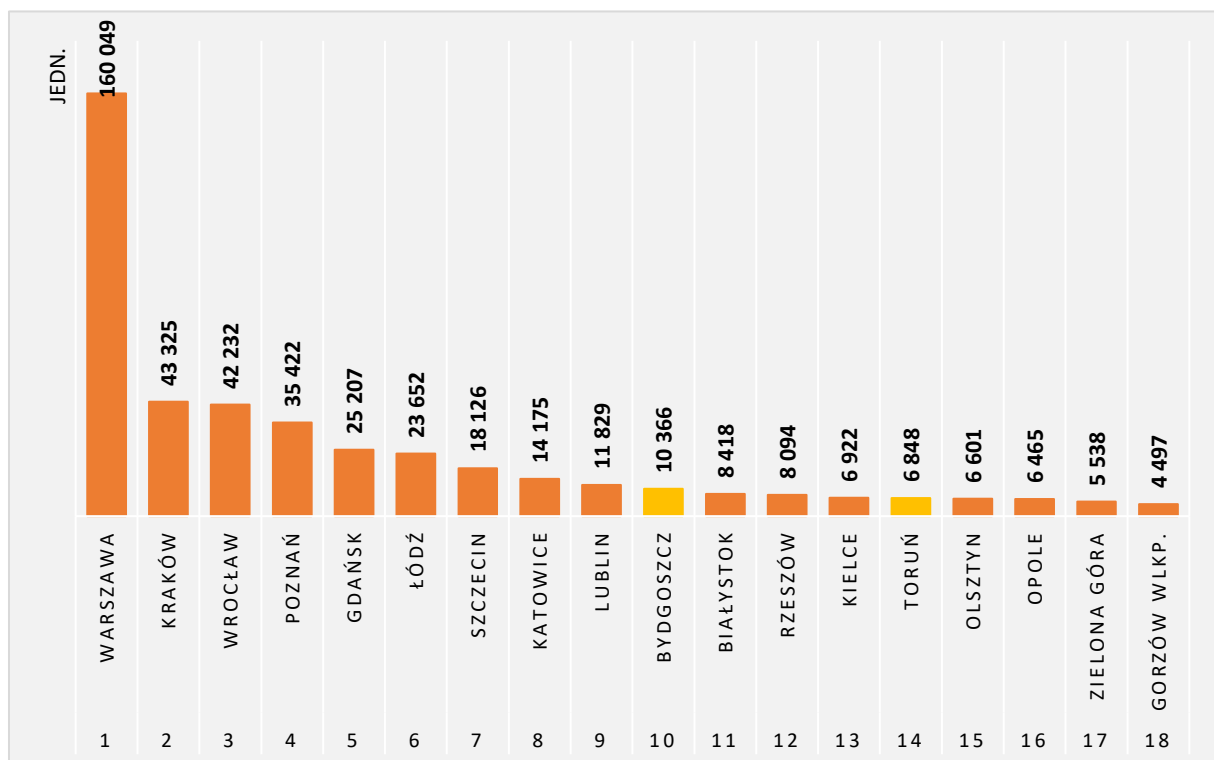
W zakresie usieciowienia, w tym biznesowego, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego odznaczają się relatywnie słabymi powiązaniem międzynarodowymi. Zarówno Bydgoszcz jak i Toruń przyjmują we wszystkich analizowanych miernikach pozycje w drugiej połowie listy miast wojewódzkich w kraju.

B. Siła i nowoczesność gospodarki

Rozwój nowoczesnej gospodarki to jeden z ważniejszych czynników wpływających na metropolitalność miasta. Obecność innowacyjnych gałęzi gospodarki umożliwia tworzenie atrakcyjnego środowiska dla różnorodnych instytucji i przedsiębiorstw, w tym międzynarodowych, ale także wpływa wprost na jakość kapitału społecznego.

1. Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji J, K, L, M⁷ mówi o skali nowoczesnej gospodarki w mieście. Im więcej podmiotów gospodarczych działających w innowacyjnych gałęziach gospodarki, tym większy potencjał rozwojowy ośrodka, co z kolei wpływa na jakość kapitału społecznego miasta, a to generuje m.in. wzrost zapotrzebowania na usługi wyższego rzędu.

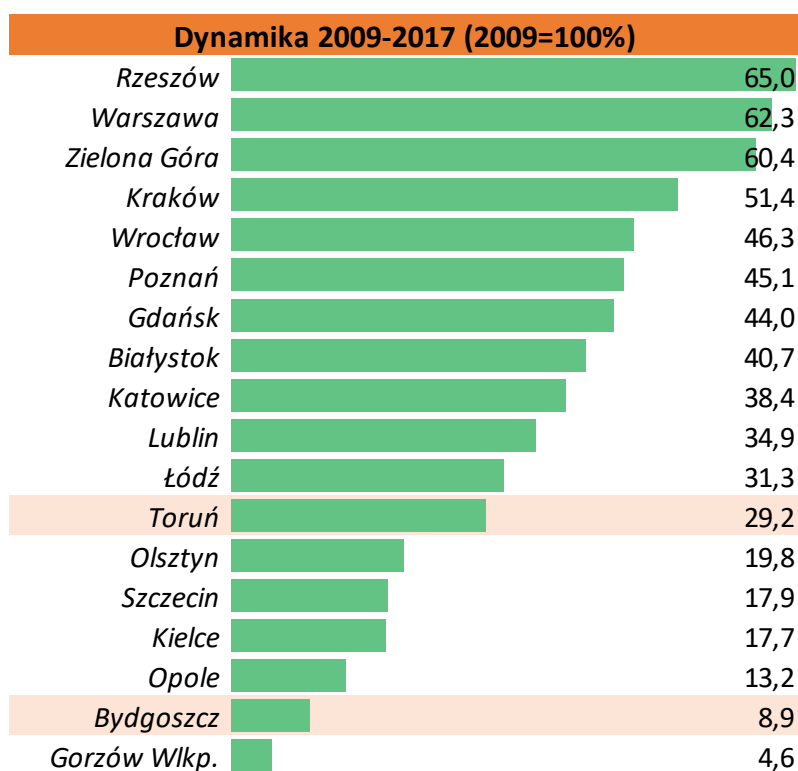
Wykres 14 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz posiadając ponad 10 tys. firm zajmujących się działalnością w zakresie sekcji J,K,L,M plasuje się na dziesiątym miejscu wśród miast wojewódzkich w kraju, otwierając w ten sposób listę miast znajdujących się w drugiej połowie pod tym względem. Toruń z blisko 7 tys. firm działających w sekcji J,K,L,M zajmuje pozycję czternastą, wyprzedzając jedynie: Olsztyn, Opole, Zieloną Górę i Gorzów Wielkopolski. Wyraźnie dominuje Warszawa - znajduje się tu 36%

⁷ J – informacja i komunikacja; K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

wszystkich podmiotów działających w miastach wojewódzkich w ww. sekcjach, a dystans Bydgoszczy do drugiego miasta w kraju, Krakowa, jest bardzo wysoki i obejmuje różnicę blisko 33 tys. firm, tj. ok. 76%, różnica pomiędzy zajmującym ostatnie miejsce Gorzowem Wielkopolskim a Bydgoszczą wynosi tylko blisko 6 tys. firm, tj. 57%.

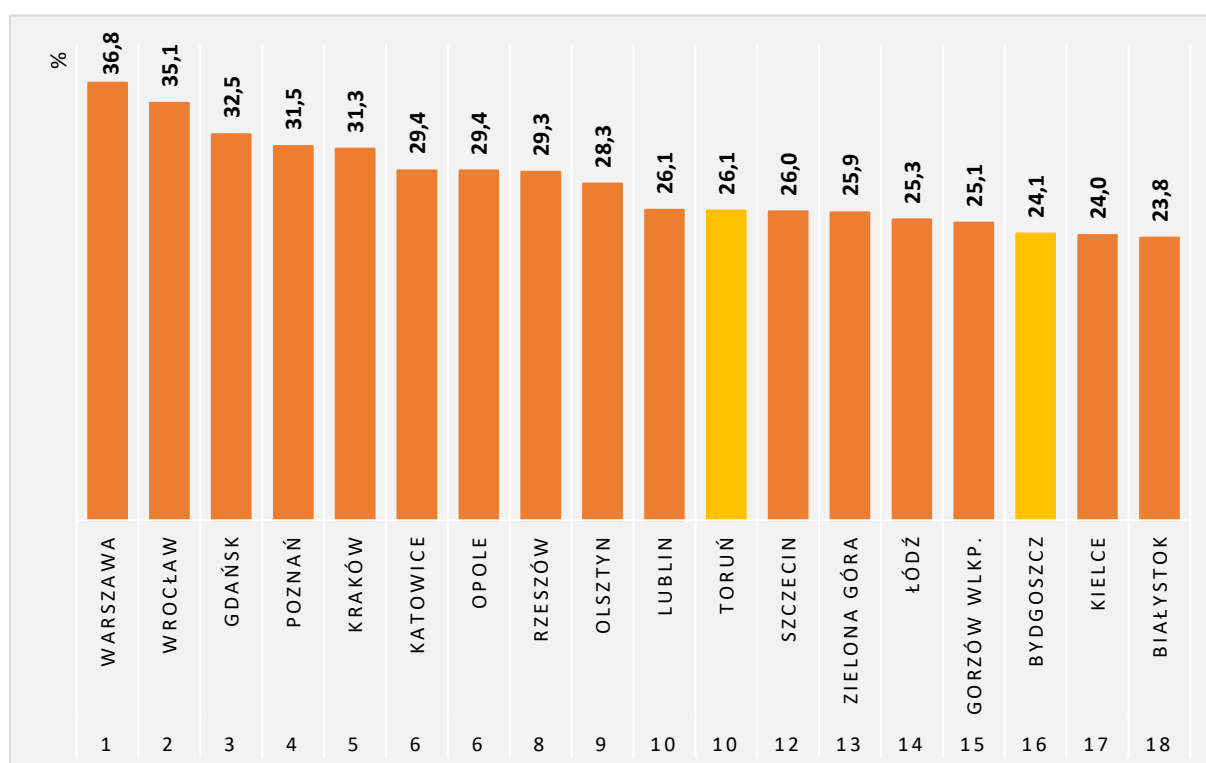
W zakresie zmiany liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obrębie sekcji J,K,L,M w okresie 2009-2017 wszystkie miasta stołeczne województw odnotowały wzrost. Zróżnicowanie miernika było bardzo wysokie, od 65% w Rzeszowie do niespełna 5% w Gorzowie Wielkopolskim. Wszystkie miasta notowały coroczny wzrost miernika za wyjątkiem Bydgoszczy, Gorzowa Wielkopolskiego i Opola. Bydgoszcz zanotowała spadek w roku 2011 i 2014. Najwyższy średnioroczny wzrost zanotował Rzeszów (1,06%) przy średniorocznym wzroście dla Bydgoszczy wynoszącym 1,01% i Torunia 1,03%. Bydgoszcz w stosunku do roku 2009 zanotowała drugi najmniejszy wzrost ww. liczby podmiotów pośród miast wojewódzkich w kraju. Miasta, które obecnie znajdują się za Bydgoszczą (Białystok, Rzeszów, Kielce) odznaczają się znacznie korzystniejszymi zmianami niż Bydgoszcz – notują wzrost odpowiednio o 32 pkt. proc., 56 pkt. proc. i 8,8 pkt. proc, wyższy niż Bydgoszcz.

Wykres 15 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M - dynamika zjawiska (2009-2017)

2. Lokalizacja usług biznesowych – liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN

Udział wyspecjalizowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym zajmujących się obsługą biznesu w liczbie podmiotów ogółem, ukazuje zakres w jakim gospodarka miasta jest budowana przez podmioty działające w branżach o szybkim tempie rozwoju. Ukazuje proporcje pomiędzy tradycyjnymi, a nowymi gałęziami gospodarki. Im wyższy udział tego typu podmiotów w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, tym wyższy stopień innowacyjności gospodarki danego miasta.

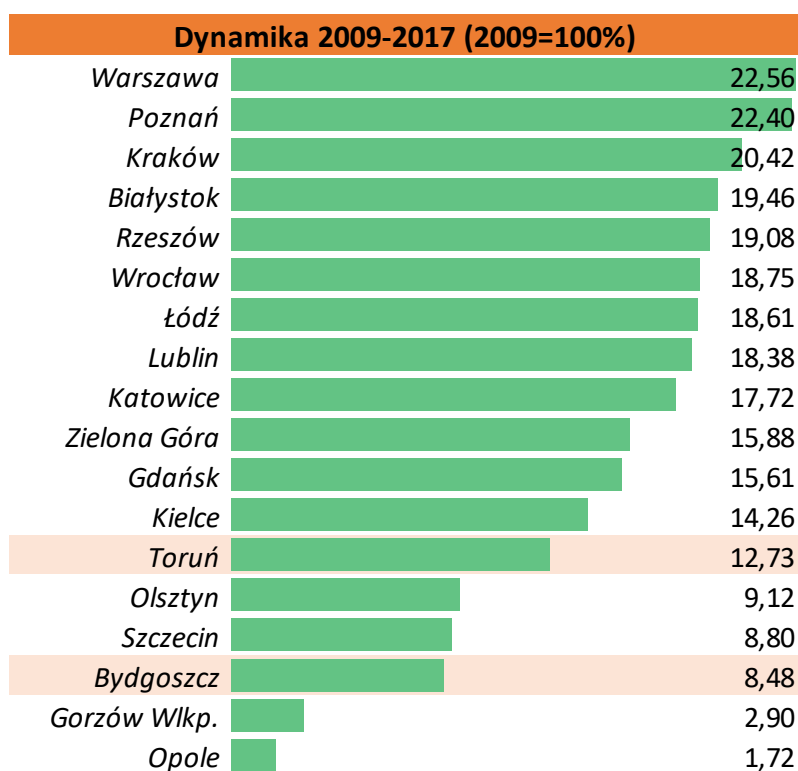
Wykres 16 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN w miastach wojewódzkich w 2017 r.

Źródło: GUS (BDL)

W zakresie udziału podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcjach J,K,L,M⁸ w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych miasta kujawsko-pomorskiego zajmują pozycje w drugiej części listy miast wojewódzkich. Toruń, w którym ponad 26% podmiotów gospodarczych funkcjonuje w ww. zakresie, uplasował się na dziesiątej pozycji, wyprzedzając m.in. Łódź o cztery pozycje. Bydgoszcz, z udziałem 24%, plasuje się dopiero na szesnastej pozycji, nieznacznie tylko wyprzedzając Kielce (różnica 0,1 pkt. proc.) i Białystok (różnica 0,3 pkt. proc.). Mimo niedużego zróżnicowania miernika wśród poszczególnych miast, Toruniowi do lidera, Warszawy brakuje znacznie więcej (blisko 11 pkt. proc.) niż zajmującemu ostatnie miejsce na liście Białemustokowi do Torunia (nieco ponad 3 pkt. proc.). Różnica ta dla największego miasta w regionie, Bydgoszczy, jest jeszcze mniej korzystna i wynosi 12,7 pkt. proc. do Warszawy i 0,3 pkt. proc. do Białegostoku.

⁸ J – informacja i komunikacja; K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

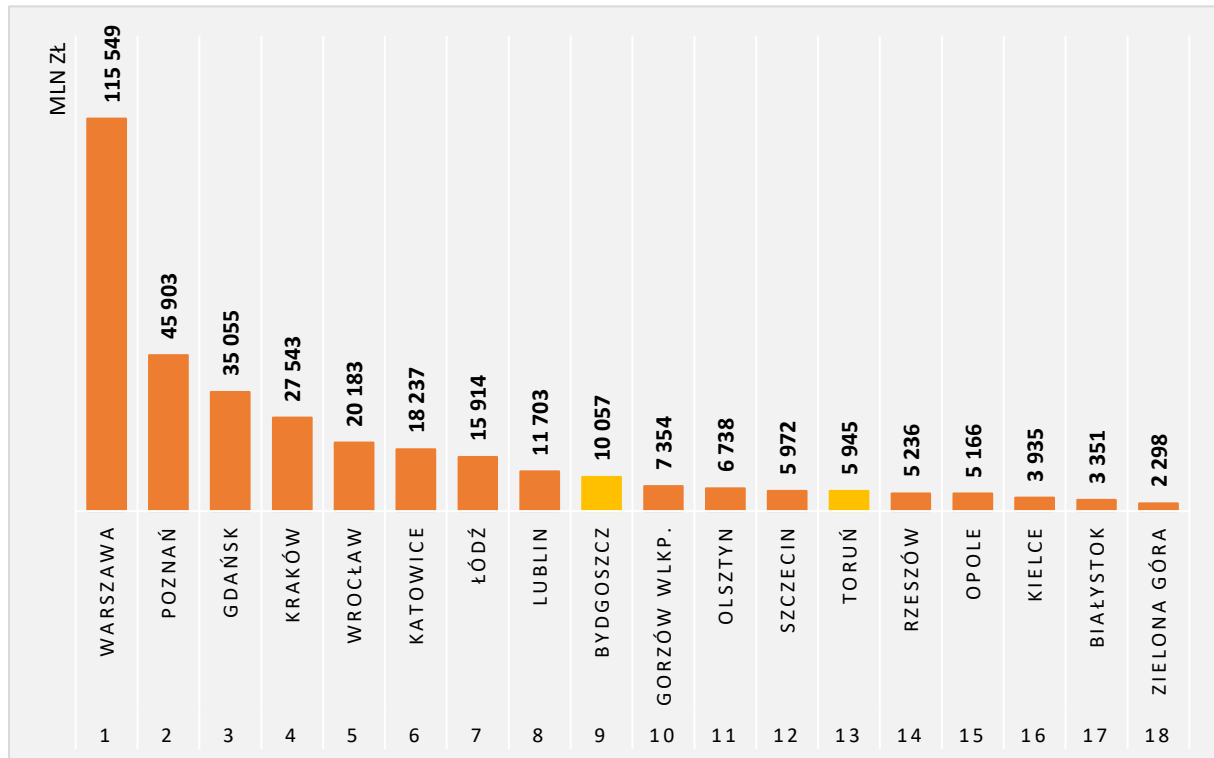
Zmiany w zakresie funkcjonowania usług biznesowych w Polsce w latach (2009-2017) były bardzo korzystne. Wszystkie miasta stołeczne zanotowały wzrost udziału podmiotów gospodarczych zajmujących się tego typu działalnością. Największy wzrost dotyczył największych miast – Warszawa, Poznań, ale też miast „Polski Wschodniej”- Białystok, Rzeszów. Na tym tle zarówno Toruń jak i Bydgoszcz notowały jedne z najmniejszych wzrostów – Toruń ze wzrostem na poziomie blisko 13% został wyprzedzony przez Zieloną Górę (o ponad 3 pkt. proc.), a Bydgoszcz ze wzrostem na poziomie ponad 8% zdołała wyprzedzić tylko dwa miasta – Gorzów Wielkopolski i Opole. Obydwa miasta znalazły się wśród pięciu miast (obok Gorzowa Wielkopolskiego, Zielonej Góry i Olsztyna), które w poszczególnych latach badanego okresu czasu notowały spadki – Bydgoszcz w 2012 roku, Toruń w 2010 roku.

Wykres 17 Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN - dynamika zjawiska (2009-2017)

3. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem

Produkcja sprzedana przemysłu określa pośrednio dochodowość przemysłu danego miasta, oznacza bowiem ilość pieniędzy uzyskaną ze sprzedaży wyrobów przemysłowych przez przedsiębiorstwa obejmującą: wyroby gotowe, półfabrykaty, wartość robót i usług, wartość produktów w formie rozliczeń w naturze oraz produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnej przedsiębiorstw.

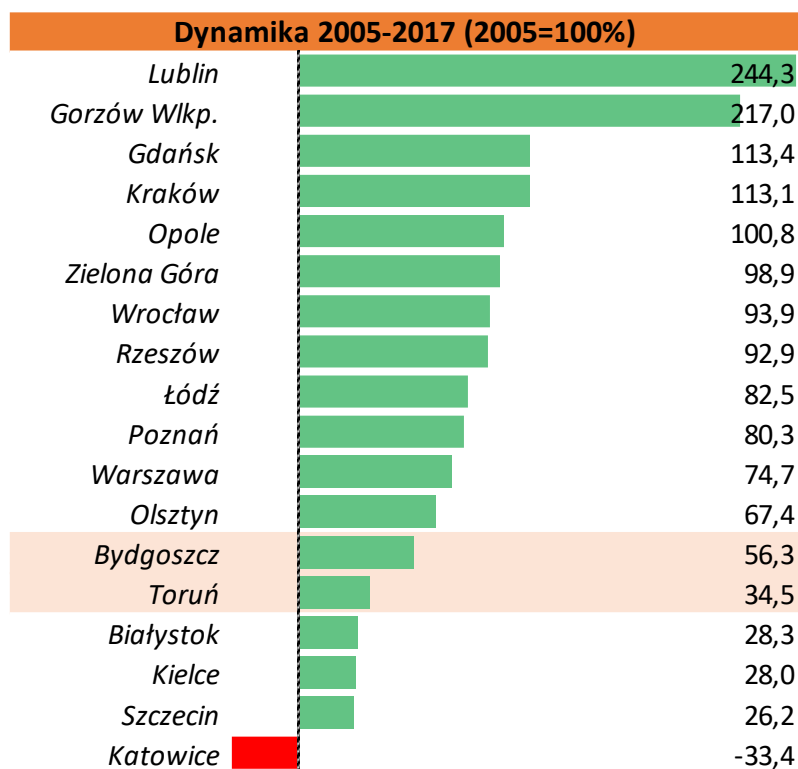

Wykres 18 Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w przedsiębiorstwach w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz pod względem wartości produkcji sprzedanej przemysłu zajęła pozycję dziewiątą wśród miast wojewódzkich, ustępując m. in. Lublinowi, którego wartość produkcji jest o 14% większa niż Bydgoszczy. Toruń zajął pozycję trzynastą wyprzedzając pięć miast, w tym Rzeszów (wartość produkcji o 12% mniejsza niż w Toruniu). Dystans Bydgoszczy do zajmującej pierwsze miejsce Warszawy jest niewspółmiernie duży i wynosi ponad 105 mln zł. Podobnie dystans Bydgoszczy do zajmującego drugą pozycję Poznania jest duży (36 mln zł.) i znacznie większy niż zajmującej ostatnie miejsce Zielonej Góry do Bydgoszczy (8 mln zł.).

Analiza dynamiki zmian (2005-2017) w zakresie wartości produkcji sprzedanej przemysłu wskazuje mało korzystne zmiany dla miast stołecznych kujawsko-pomorskiego. Wszystkie miasta znajdujące się obecnie przed Bydgoszczą (wyjątek stanowią Katowice) odnotowały wyższe wzrosty wartości produkcji sprzedanej przemysłu, np. znajdujący się obecnie tuż przed Bydgoszczą Lublin zanotował najwyższy wzrost wśród miast wojewódzkich wynoszący ponad 240%, Gdańsk i Kraków na poziomie 113%, Wrocław na poziomie ponad 90%, Łódź i Poznań na poziomie odpowiednio 82 i 80%, Warszawa - 75%. Niestety również miasta znajdujące się tuż za Bydgoszczą notują wyższe wzrosty, np. zajmujący kolejne miejsce po Bydgoszczy

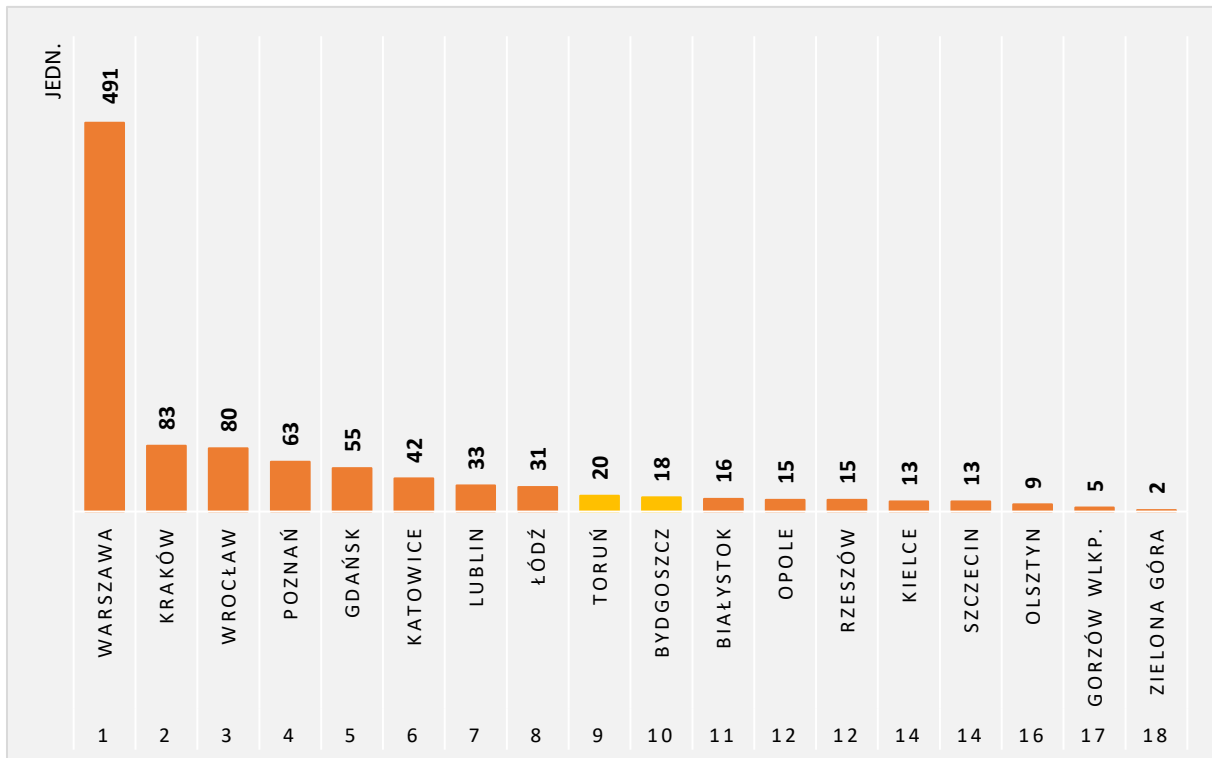
Gorzów Wielkopolski zanotował drugi co do wielkości wzrost wśród miast wojewódzkich na poziomie 217%, a Olsztyn na poziomie blisko 70%.

Wykres 19 Produkcja sprzedana przemysłu ogółem - dynamika zjawiska (2005-2017)

4. Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów

Obecność przedsiębiorstw z danego miasta na Liście 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów świadczy o obecności w mieście firmy o kluczowym znaczeniu dla polskiej gospodarki - firmy, która uzyskuje wyniki lepsze od przeciętnych w kraju, co wprost wpływa na poziom rozwoju gospodarczego miasta.

Wykres 20 Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów w miastach wojewódzkich w 2014 r.
Źródło: Rzeczpospolita

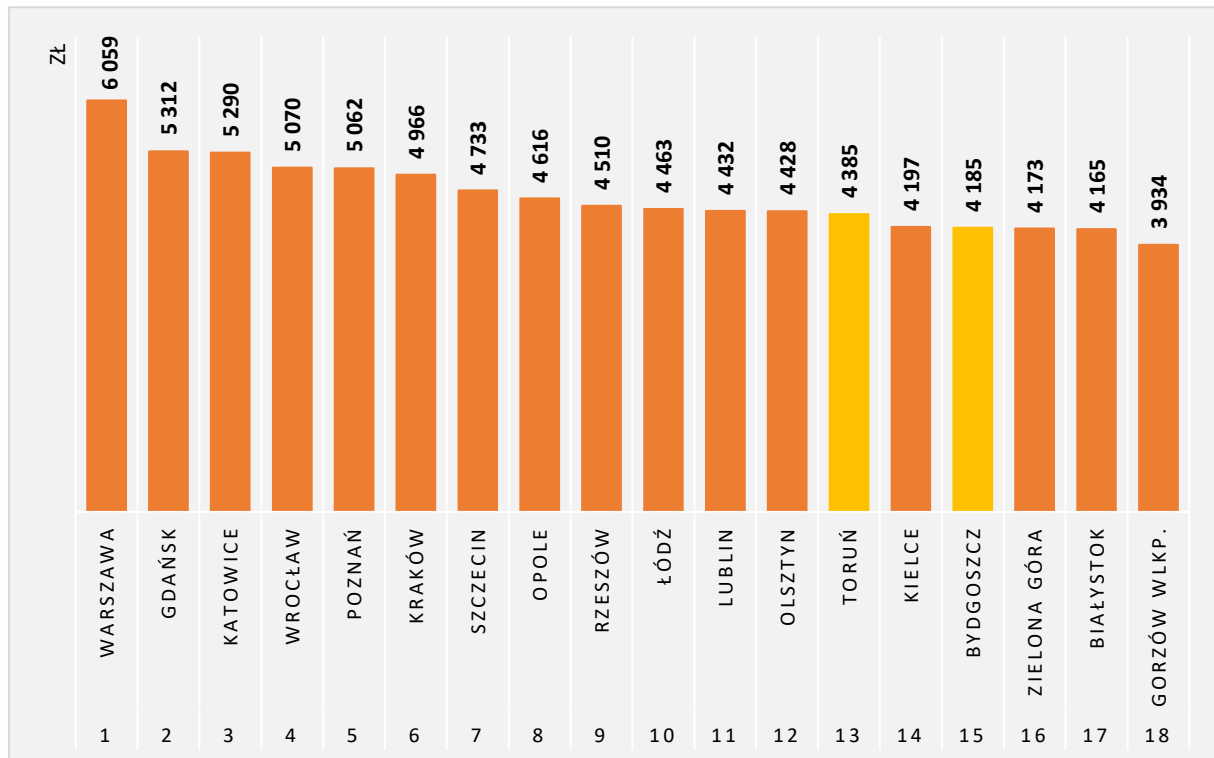
Toruń zamyka pierwszą połowę listy miast wojewódzkich – z dwudziestoma firmami plasuje się na 9 pozycji (na ww. liście najwyższą pozycję z firm zlokalizowanych w Toruniu – czterdziestą trzecią zajęła firma Neuca SA GK). Liczba firm z Torunia stanowi zaledwie jedną czwartą liczby firm z Krakowa – drugim po Warszawie mieście z największą liczbą firm wśród miast wojewódzkich. Bydgoszcz z osiemnastoma firmami plasuje się na 10 pozycji (na ww. liście najwyższą pozycję z firm zlokalizowanych w Bydgoszczy – sto osiemdziesiątą ósmą zajęła firma Pojazdy Szynowe PESA SA GK) ustępując m.in. Lublinowi (trzydzieści trzy firmy na liście).

Również analiza wartości przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw znajdujących się na ww. liście ukazuje stosunkowo słabą pozycję miast województwa kujawsko-pomorskiego - z Torunia tylko cztery przedsiębiorstwa (Neuca SA GK - 43 miejsce na liście; Grupa TZMO SA - 134 miejsce na liście; Krajowa Spółka Cukrowa SA - 146 miejsce na liście; Thyssen Krupp Energo Stal SA - 158 miejsce na liście) wykazują przychody powyżej 1 mln zł⁹, w Bydgoszczy tylko jedno - wspomniane powyżej Pojazdy Szynowe PESA SA GK.

⁹ W całej Polsce zidentyfikowano 309 przedsiębiorstw o przychodach powyżej 1 mln. zł.

5. Przeciętne wynagrodzenie brutto

Wartość przeciętnego wynagrodzenia obrazuje poziom dochodu mieszkańców miasta, a to z kolei wpływa bezpośrednio na możliwość zakupu różnego rodzaju usług, w tym wyższego rzędu. Wyższe wynagrodzenie daje więc lepsze możliwości rozwoju, co wpływa na jakość kapitału społecznego i ostatecznie pośrednio na szeroko rozumiany rozwój miasta.

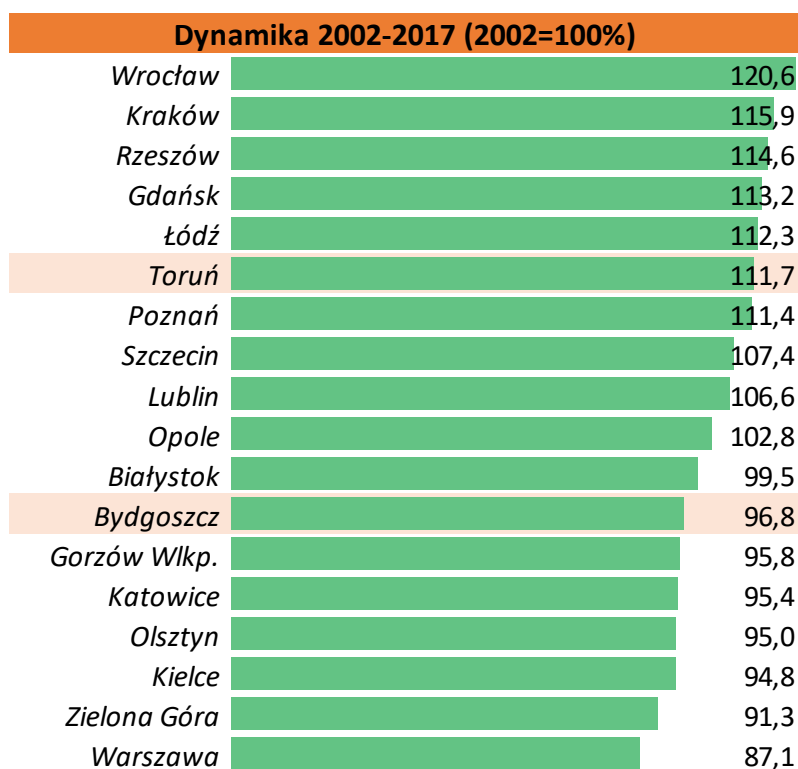

Wykres 21 Przeciętne wynagrodzenie brutto w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

W zakresie wartości przeciętnego wynagrodzenia brutto zarówno Bydgoszcz jak i Toruń znajdują się w drugiej połowie listy miast wojewódzkich w kraju. Toruń z wartością 4 385 zł wyprzedził pięć miast, plasując się na trzynastej pozycji, Bydgoszcz z wartością 4 185 zł wyprzedziła jedynie trzy miasta zajmując piętnastą pozycję. Mieszkańcy największego miasta w regionie kujawsko-pomorskim zarabiają mniej niż mieszkańcy m.in. Kielc czy Olsztyna. Mieszkańcy zarówno Torunia jak i Bydgoszczy zarabiają mniej niż mieszkańcy większości miast „Polski Wschodniej” - Rzeszowa (różnica w stosunku do Torunia – 125 zł), Lublina (różnica w stosunku do Torunia – 47 zł), Olsztyna (różnica w stosunku do Torunia – 43 zł). Co interesujące, różnice pomiędzy miastami zajmującymi kolejne pozycje nie są duże, za wyjątkiem pozycji skrajnych – mieszkańcy Gorzowa Wielkopolskiego (ostatnie miejsce na liście) zarabiają półtora razy mniej niż mieszkańcy Warszawy (pierwsze miejsce na liście).

Niska pozycja Bydgoszczy w zakresie średniego wynagrodzenia jest konsekwencją relatywnie jego niskiego wzrostu w ciągu ostatnich kilkunastu lat – średnie wynagrodzenie w Bydgoszczy wzrosło w mniejszym zakresie niż w Białymstoku, Opolu i Lublinie. Jednocześnie na czternaście miast, gdzie obecnie zarabia się więcej niż w Bydgoszczy, dziesięć zanotowało większy wzrost średniego wynagrodzenia w ostatnich latach, w tym Wrocław ponad 120%, Kraków blisko

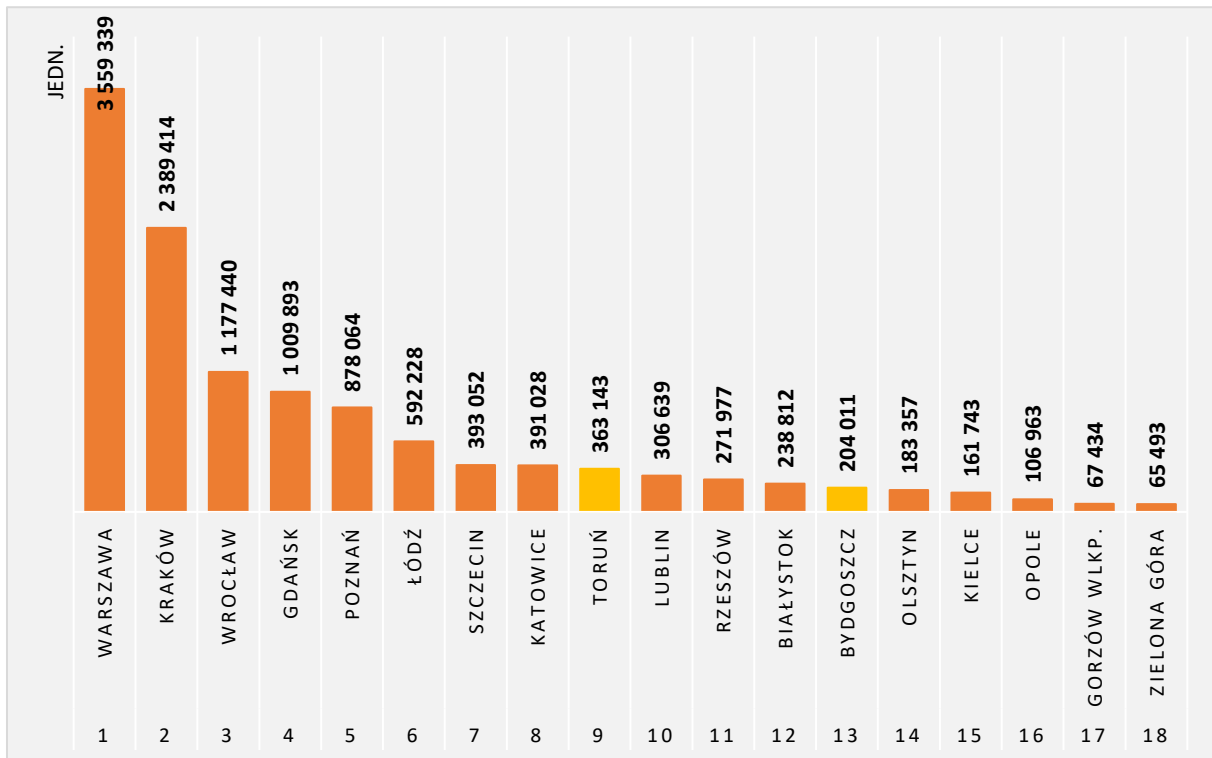
116%, Gdańsk ponad 113%. Spośród miast znajdujących się obecnie na sąsiednich pozycjach co Bydgoszcz, zarówno Kielce jak i Zielona Góra zanotowały mniejszy wzrost – odpowiednio blisko 95% i ponad 91%. W Toruniu wzrost średniego wynagrodzenia w przeciągu badanych lat był wyższy niż w siedmiu (na dwanaście) miastach znajdujących się obecnie przed Toruniem (Olsztyn, Lublin, Opole, Szczecin, Poznań, Katowice, Warszawa). W poszczególnych latach badanego okresu czasu wszystkie miasta notowały równomierny wzrost wynagrodzenia, średnio o 1% rocznie. Największy średnioroczny wzrost zanotował Wrocław, najmniejszy Warszawa.

Wykres 22 Przeciętne wynagrodzenie brutto – dynamika zjawiska (2002-2017)

6. Liczba turystów korzystających z noclegów

Skala ruchu turystycznego mierzona liczbą osób korzystających z noclegów informuje o poziomie rozwoju turystyki, będącej ważną dziedziną gospodarki. Liczba turystów jest pochodną zaplecza instytucjonalnego generującego przepływy (biznes, kultura, sport, itp.) i wpływa bezpośrednio na kształtowanie się rynku pracy i pobudzenie wzrostu gospodarczego.

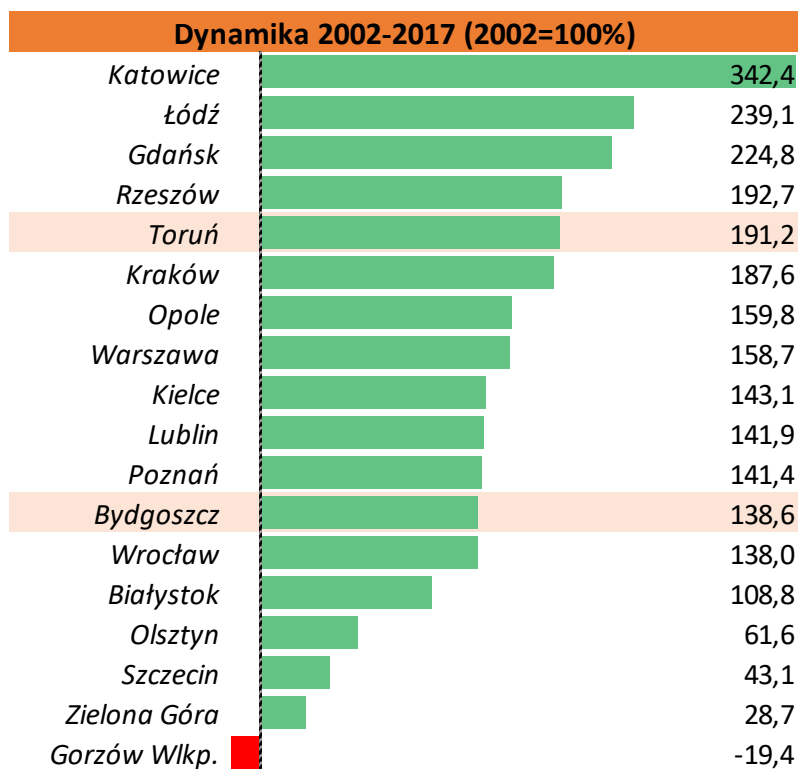

Wykres 23 Liczba turystów korzystających z noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem liczby turystów korzystających z noclegów Toruń zajmuje dziewiąte miejsce wśród miast wojewódzkich w kraju – miasto odwiedziło ponad 360 tys. osób, to więcej niż Lublin, Rzeszów i Białystok. Dystans Torunia do lidera listy – Warszawy – jest niewspółmierny i wynosi ponad 3 mln turystów. Bydgoszcz, którą odwiedziło ponad 204 tys. turystów znajduje się dopiero na trzynastej pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju – mniej turystów notują: Olsztyn, Kielce, Opole, Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra. Dystans Bydgoszczy do znajdującego się przed nim Białegostoku wynosi blisko 35 tys. turystów, podczas gdy znajdującego się za nim Olsztyna do Bydgoszczy już tylko niespełna 21 tys.

Przeprowadzona dodatkowo analiza liczby turystów korzystających z noclegów w stosunku do wielkości miasta (liczby ludności) wykazuje, iż Toruń lokuje się na jednym z czołowych miejsc w kraju – z wartością 1793/1000 osób zajmuje piątą pozycję. Niemniej dystans Torunia do lidera listy – Krakowa wciąż jest bardzo duży i wynosi 1321 osób/1000 mieszkańców, co oznacza, że w stosunku do liczby mieszkańców, w Krakowie nocuje niemal dwa razy więcej turystów niż w Toruniu. Bydgoszcz z wartością 579/1000 mieszkańców znajduje się dopiero na szesnastej pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju – mniej turystów w odniesieniu do liczby ludności notują już tylko Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra.

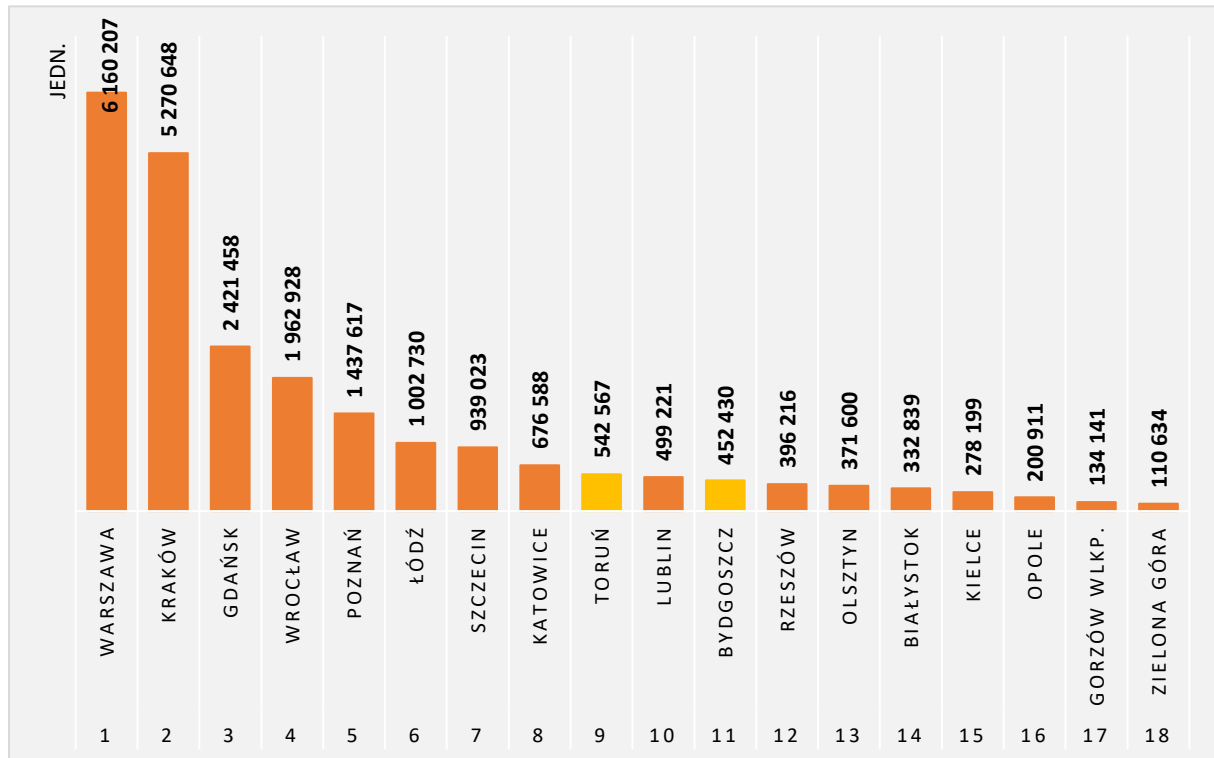
Dynamika (2002-2017) w zakresie ruchu turystycznego mierzonego liczbą turystów korzystających z noclegów była korzystna dla prawie wszystkich miast wojewódzkich – wyjątek stanowi Gorzów Wielkopolski. Toruń zanotował wzrost na poziomie ponad 190%, osiągając tym samym piąty najlepszy wynik w kraju. Bydgoszcz, która obecnie zajmuje dopiero trzynastą pozycję wśród miast stołecznych, zanotowała wzrost miernika na poziomie blisko 140%, wykazując się większym wzrostem m.in. od Wrocławia i Białegostoku.

Wykres 24 Liczba turystów korzystających z noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017)

7. Liczba udzielonych noclegów

Innym miernikiem mówiącym o skali ruchu turystycznego jest liczba udzielonych noclegów. Wartość ta wskazuje na skalę potencjalnych przychodów miasta – każdy kolejny nocleg to wpływające na rozwój gospodarki dodatkowe koszty poniesione przez turystów, a pozostawione w mieście. Liczba udzielonych noclegów jest pochodną oferty danego miasta, im ta oferta bogatsza, tym liczba noclegów większa.

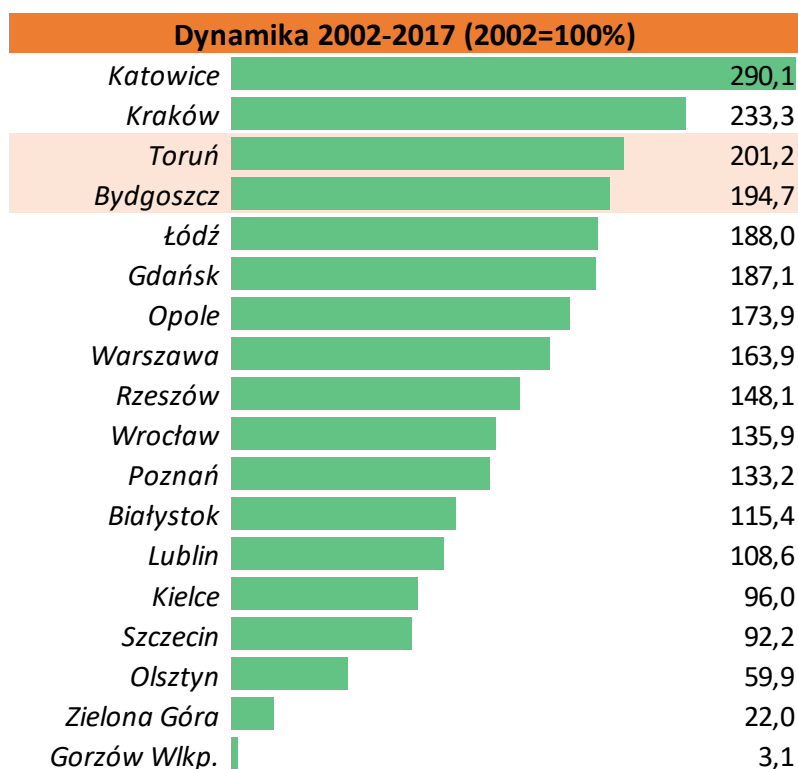
Wykres 25 Liczba udzielonych noclegów w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem liczby udzielonych noclegów Toruń, z wartością ponad 540 tys. noclegów, zajmuje dziewiątą pozycję, wyprzedzając m.in. Lublin i Rzeszów. Różnica między Toruniem, a zajmującymi czołowe miejsca na liście Warszawą i Krakowem, jest niewspółmierna. W Gdańsku (trzecia lokata na liście) udzielono niemal pięć razy tyle noclegów co w Toruniu. Bydgoszcz, w której udzielono ponad 452 tys. noclegów, znajduje się na jedenastej pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju wyprzedzając: m.in. Rzeszów, Olsztyn i Białystok. Dystans Bydgoszczy do znajdującego się tuż przed nim Lublina jest mniejszy niż znajdującego się tuż za nim Rzeszowa do Bydgoszczy – w Bydgoszczy udzielono o blisko 47 tys. noclegów mniej niż w Lublinie i o ponad 56 tys. noclegów więcej niż w Rzeszowie.

Podobnie jak w przypadku miernika mówiącego o liczbie turystów korzystających z noclegów, analiza liczby udzielonych noclegów względem wielkości miasta (liczby ludności), lokuje Toruń na jednym z czołowych miejsc w kraju – z wartością 2678/1000 mieszkańców zajmuje piątą pozycję. Różnica między Toruniem, a zajmującym pierwsze miejsce na liście Krakowem jest wciąż bardzo wysoka i wynosi 4190 noclegów /1000 mieszkańców i jest znacznie większa niż pomiędzy zajmującą ostatnie miejsce Zieloną Górą a Toruniem (1888 noclegów). Bydgoszcz z

wartością 1284 znajduje się dopiero na 15 pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju – mniejszą liczbę udzielonych noclegów/1000 mieszkańców notuje Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra i Białystok. Ale, co ważne dystans Bydgoszczy do zajmujących miejsce czternaste Kielc, jest mniejszy (130 noclegów) niż zajmującego szesnaste miejsce Białegostoku do Bydgoszczy (164 noclegi).

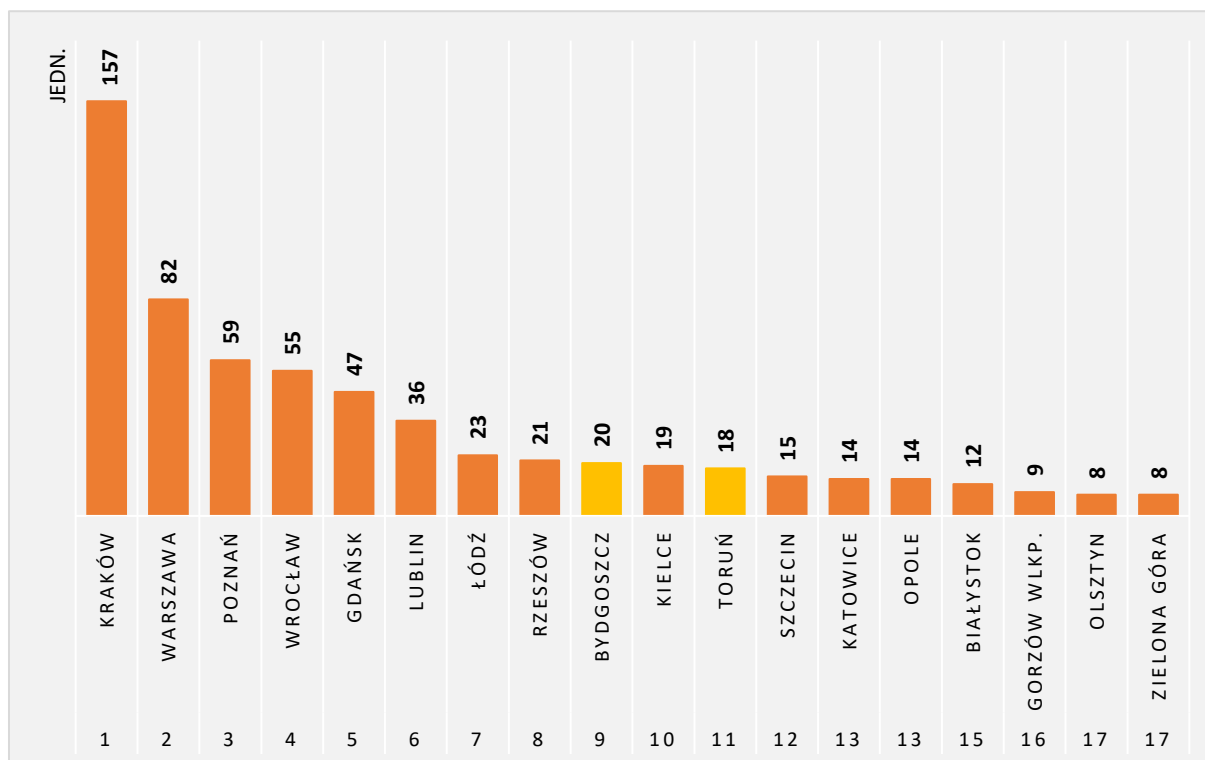
Dobra pozycja Torunia w zakresie liczby udzielonych noclegów jest odzwierciedleniem korzystnych zmian mających miejsce w ostatnich kilkunastu latach – Toruń odnotował jeden z największych wzrostów liczby udzielonych noclegów wśród miast wojewódzkich na poziomie ponad 201%. Bydgoszcz podobnie, uzyskała wzrost na poziomie 195%. Począwszy od roku 2013 wszystkie miasta wojewódzkie, za wyjątkiem Białegostoku, Olszyna i Zielonej Góry notowały coroczny wzrost liczby udzielonych noclegów, niekiedy bardzo istotny.

Wykres 26 Liczba udzielonych noclegów - dynamika zjawiska (2002-2017)

8. Liczba hoteli 5*, 4*, 3*

Lokalizacja hoteli 3-5* wskazuje na potencjał gospodarczy miasta w zakresie możliwości zakwaterowania i przebywania w obiektach hotelowych o wysokim (4*) i bardzo wysokim (5*) oraz satysfakcjonującym (3*) standardzie. Ma to bardzo duże znaczenie dla rozwoju ruchu turystycznego, w tym również biznesowego.

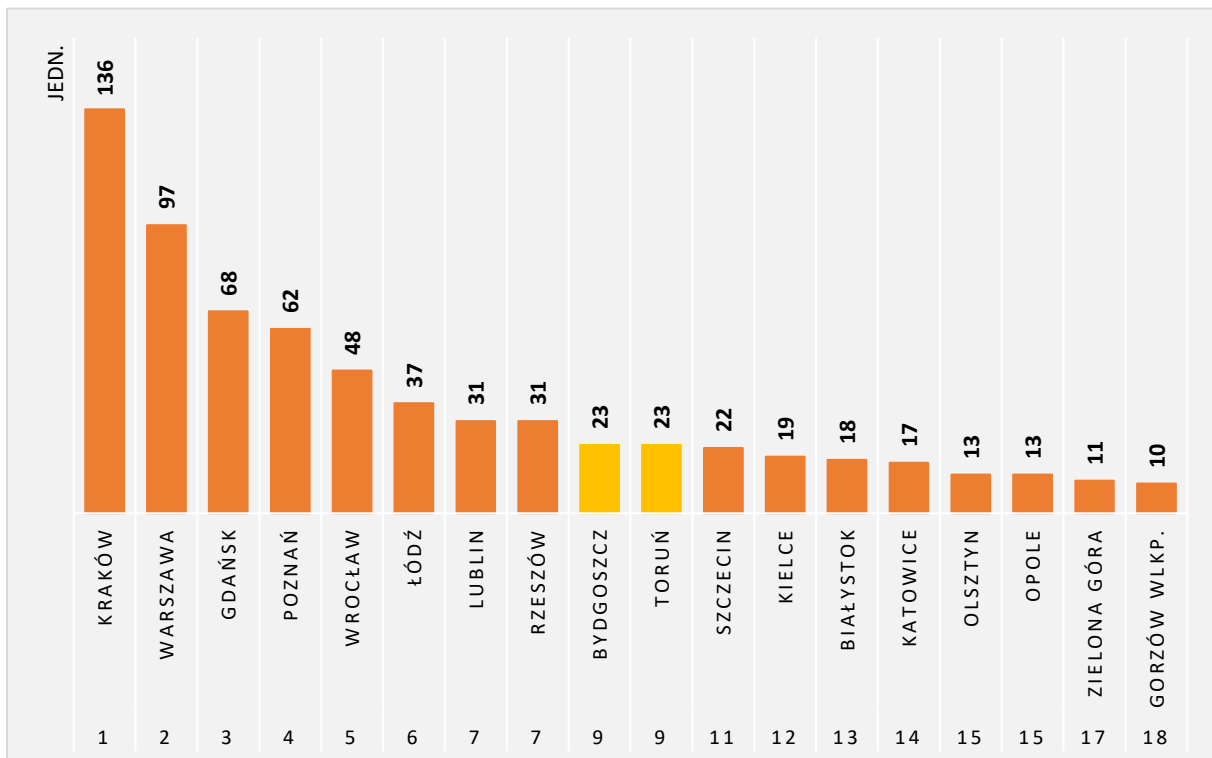

Wykres 27 Liczba hoteli 5*, 4*, 3* w miastach wojewódzkich w 2019 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.booking.com

Pod względem liczby hoteli 3-5* Bydgoszcz zamyka pierwszą połowę listy miast wojewódzkich w kraju lokując się na dziewiątej pozycji. W Bydgoszczy znajduje się jeden obiekt 5*, pięć obiektów 4* i 14 obiektów 3*. Niedaleko, bo na jedenastym miejscu, lokuje się Toruń z sześcioma obiektami 4* i dwunastoma obiektami 3*, w mieście brak obiektu 5*. Mimo niewielkiego zróżnicowania pod względem liczby ww. obiektów pomiędzy miastami znajdującymi się na sąsiednich pozycjach to wyraźny prym wiedzie, obok Krakowa również pięć innych miast: Warszawa, Poznań, Wrocław, Gdańsk, Lublin, w których łącznie funkcjonuje blisko 71% wszystkich obiektów hotelowych 3-5*. Oba miasta województwa kujawsko-pomorskiego dysponują mniejszą ofertą hoteli 3-5* niż Rzeszów, a Toruń dodatkowo mniejszą niż Kielce.

9. Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym

Liczba obiektów hotelowych z zapleczem konferencyjnym wskazuje na atrakcyjność miasta pod kątem możliwości organizacji różnego rodzaju spotkań, wydarzeń, konferencji, przedsięwzięć biznesowych, szkoleniowych czy naukowo-innowacyjnych, pośrednio jest więc związana z liczbą osób odwiedzających miasto w celach biznesowych. Fakt ten ma silny wymiar gospodarczy, i to nie tylko za sprawą dochodów jakie przynosi organizacja różnego rodzaju wydarzeń, ale również za sprawą promocji miasta poza jego granicami.

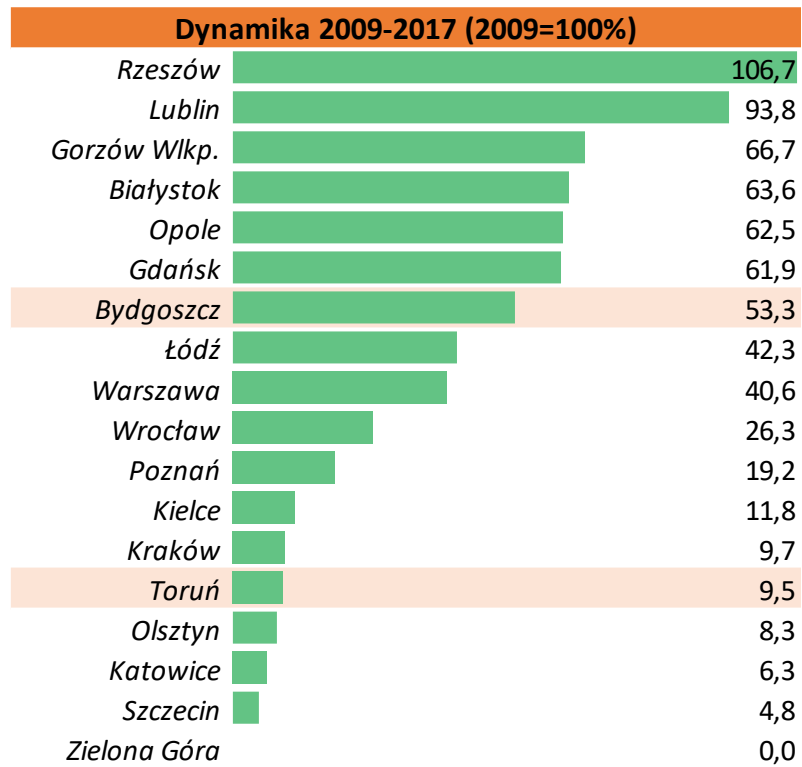

Wykres 28 Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Bydgoszcz i Toruń charakteryzują się taką samą liczbą obiektów hotelowych z możliwością organizacji konferencji (23) i zajmują dziewiątą pozycję wśród miast wojewódzkich w kraju. Miasta kujawsko-pomorskiego zostały wyprzedzone przez Rzeszów i Lublin z dystansem do nich 8 obiektów, natomiast same wyprzedzają Szczecin jedynie o 1 obiekt. Dystans miast kujawsko-pomorskiego do liderów listy – Krakowa i Warszawy – jest bardzo duży i wynosi odpowiednio 113 i 74 obiektów. Natomiast dystans zajmującego ostatnią pozycję na liście Gorzowa Wielkopolskiego do Bydgoszczy jest nieporównywalnie mały i wynosi tylko 13 obiektów.

Stosunkowo dobra pozycja Bydgoszczy w zakresie posiadania obiektów z zapleczem konferencyjnym jest odzwierciedleniem korzystnej dynamiki zmian w ostatnich latach (2009-2017) – Bydgoszcz osiągnęła jeden z większych wzrostów liczby ww. obiektów w skali miast wojewódzkich na poziomie ponad 53%. Jednak znajdujące się obecnie tuż przed Bydgoszczą, Rzeszów i Lublin zanotowały w badanym okresie największe wzrosty, odpowiednio blisko 107% i 94%. Dynamika zmian w Toruniu była znacznie mniej korzystna – Toruń zanotował

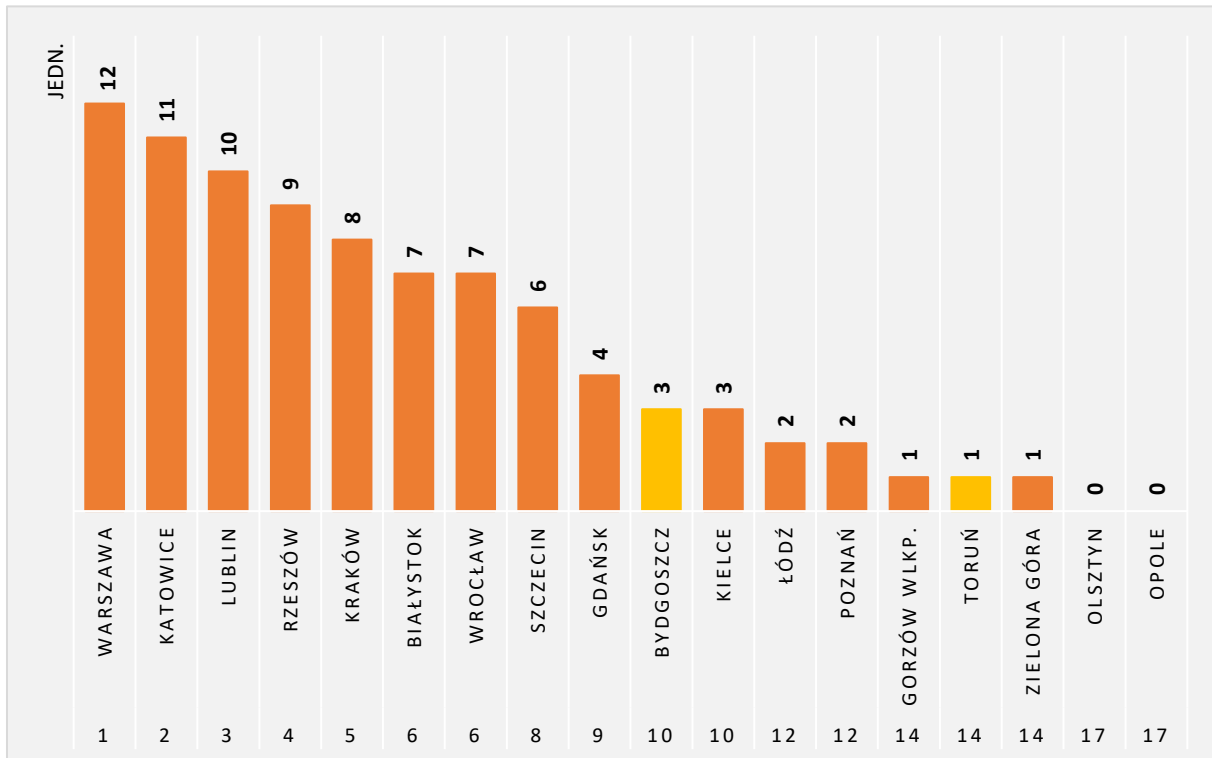
wzrost jedynie na poziomie 9,5%, wyprzedzając pod tym względem tylko Olsztyn, Katowice i Szczecin.

Wykres 29 Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym - dynamika zjawiska (2009-2017)

10. Liczba klastrów gospodarczych

Klasy gospodarcze służą współpracy w celu lepszego wykorzystania wspólnego potencjału podmiotów funkcjonujących na terenie miasta. Liczba klastrów świadczy o konkurencyjności ośrodka oraz jego kapitale społecznym, poziomie zaufania społecznego i gotowości do współpracy różnych środowisk. Klasy umożliwiają szybszy i bardziej innowacyjny rozwój podmiotów gospodarczych.

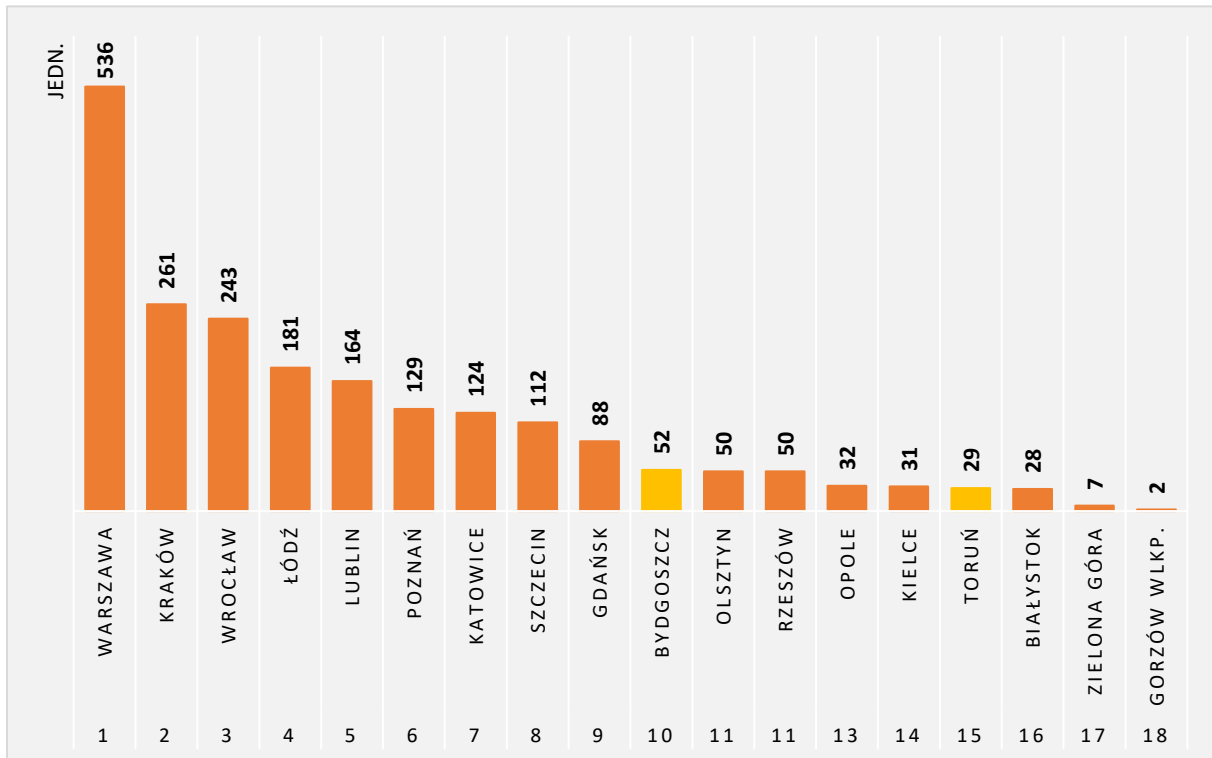
Wykres 30 Liczba klastrów gospodarczych w miastach wojewódzkich w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Portalu Innowacji

Zarówno Bydgoszcz jak i Toruń, na tle pozostałych miast wojewódzkich, odznaczają się małą liczbą klastrów. Bydgoszcz z trzema klastrami (Agro Klaster Kujawy, Bydgoski Klaster Informatyczny, Bydgoski Klaster Przemysłowy) zajmuje co prawda dopiero dziesiątą pozycję (razem z Kielcami), ale jednocześnie wyprzedziła większe ośrodki, tj. Łódź, Poznań. Toruń z jednym klastrem (Klaster Turystyki Medycznej i Uzdrowiskowej) zajmuje czternastą pozycję na liście miast wojewódzkich (razem z Gorzowem Wielkopolskim, Zieloną Górą). Wśród liderów znajduje się Warszawa, która posiada o dziewięć klastrów więcej niż Bydgoszcz, oraz Katowice, wyprzedzające największe miasto kujawsko-pomorskiego o 8 klastrów.

11. Udzielone patenty i prawa ochronne

Liczba udzielonych patentów informuje o nowoczesności gospodarki, a pośrednio o jakości społeczeństwa i szkolnictwa wyższego w mieście. Udzielone patenty świadczą o innowacyjności, pomysłowości i aktywności gospodarki miasta, jego otwartości na pojawiające się nowe potrzeby i wyzwania zarówno gospodarcze jak i te wskazywane przez mieszkańców.

Wykres 31 Udzielone patenty i prawa ochronne w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: Raport GUS - „Nauka i technika 2017”

Bydgoszcz, z liczbą udzielonych patentów 52, zajmuje dziesiątą pozycję wśród miast wojewódzkich w kraju. Jednak dystans miasta do zajmującego dziewiąte miejsce – Gdańska, jest bardzo duży (36 patentów) i jest znacznie wyższy niż dystans Olsztyna i Rzeszowa do Bydgoszczy (2 patenty). Toruń z liczbą 29 patentów zajmuje piętnastą pozycję i znajduje się w grupie miast obok Białegostoku, Kielc i Opola.

W zakresie nowoczesnej gospodarki, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego reprezentują stosunkowo niski poziom innowacyjności. Zarówno Bydgoszcz jak i Toruń zajmują generalnie pozycje w drugiej połowie listy miast wojewódzkich w kraju – obydwie miasta w przypadku pięciu mierników, Bydgoszcz w przypadku ośmiu mierników, Toruń w przypadku siedmiu mierników.

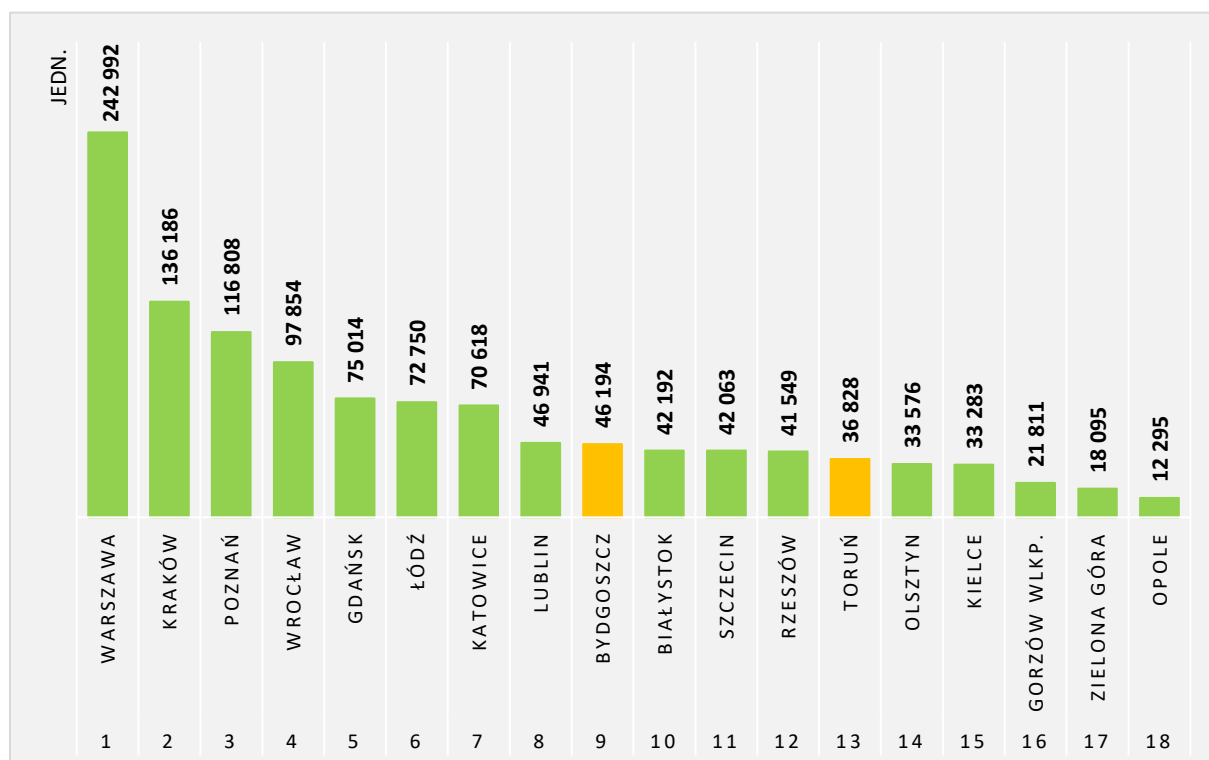
C. Skala możliwości i rozmach życia w mieście

Oferowana przez miasto jakość warunków życia ma znaczący wpływ na decyzje ludzi związane z wyborem miejsca zamieszkania, nauki oraz pracy. Miasto aspirujące do miana metropolii, oprócz zapewnienia wysokiej jakości życia swoim stałym mieszkańcom, musi być atrakcyjne również dla osób które zamierzają się tu osiedlić, związać z miastem tylko czasowo, w tym także dla turystów. Atrakcyjność ta oznacza między innymi możliwość wyboru sposobu spędzania czasu wolnego, korzystania z usług wysokiej jakości, łatwość dojazdu do miasta oraz przemieszczania się w jego obrębie. Nasycenie miasta usługami wyższego rzędu, w różnych dziedzinach (m.in. kultura, sport, edukacja), jest niezbędne dla rozwoju metropolitalności.

Możliwość wyboru wydarzeń artystycznych, sportowych czy rozrywkowych (wskaźniki 1-4) świadczy o konkurencyjności miasta przede wszystkim dla mieszkańca i turysty, ale również pośrednio dla biznesu, który wybierając miejsce ewentualnej lokalizacji swojej działalności, obok uwarunkowań czysto gospodarczych i ekonomicznych (cena gruntu, wyposażenie w infrastrukturę techniczną, dostępność komunikacyjną, itp.), bierze również pod uwagę jakość usług społecznych, w tym kulturalnych.

1. Liczba seansów kinowych

Seanse kinowe stanowią popularną i ogólnodostępną formę rozrywki, co wpływa na poziom metropolitalności poprzez szeroką ofertę repertuaru, skierowaną do różnych grup mieszkańców.

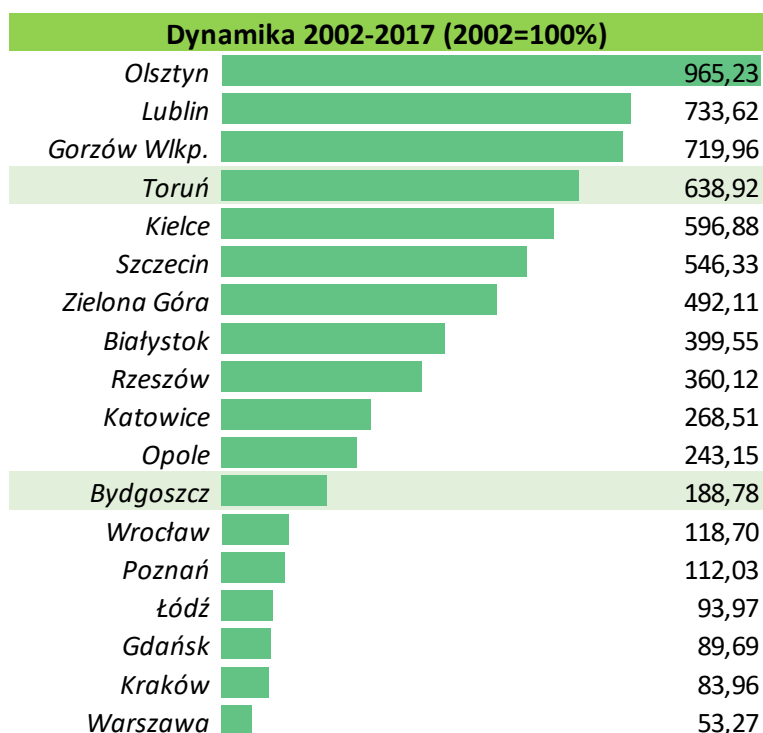

Wykres 32 Liczba seansów kinowych w miastach wojewódzkich w 2017 r.

Źródło: GUS (BDL)

Pod względem liczby wyświetlonych w roku seansów Bydgoszcz zamyka pierwszą połowę listy miast wojewódzkich (dziewiąta lokata) – w mieście wyświetlono ponad 46 tys. seansów, o 747 mniej niż w znajdującym się tuż przed Bydgoszczą Lublinie i aż o 4 tys. więcej niż w znajdującym się tuż za Bydgoszczą Białymstoku. W Toruniu wyświetlono blisko 37 tys. seansów, co dało miastu dopiero trzynastą pozycję wśród miast wojewódzkich, w mieście wyświetlono więcej seansów niż w: Olsztynie, Kielcach, Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze i Opolu. W Bydgoszczy liczba seansów stanowiła 19% liczby seansów wyświetlonych w Warszawie (pierwsze miejsce na liście), a w Opolu (ostatnie miejsce na liście) wyświetlono 33% liczby seansów mających miejsce w Toruniu.

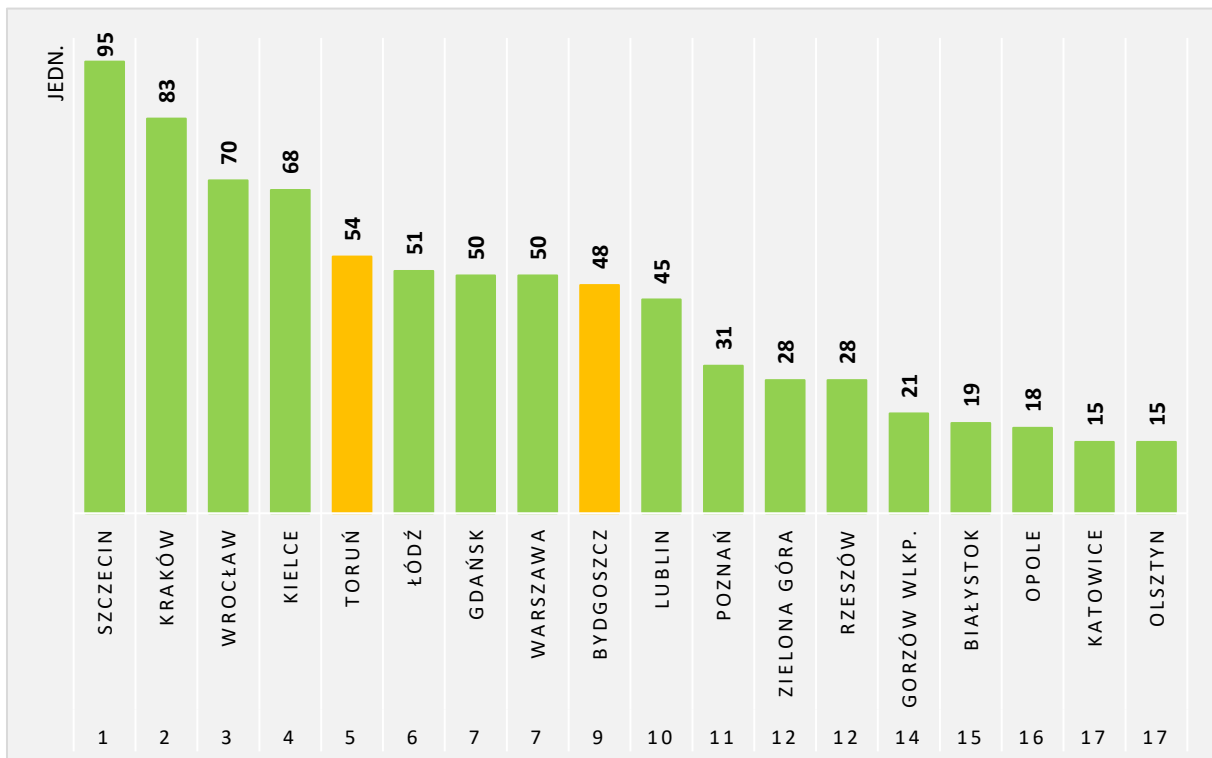
W ciągu ostatnich kilkunastu lat (2002-2017) dynamika zmian liczby wyświetlanych seansów kinowych była korzystna – wszystkie miasta wojewódzkie zanotowały wzrost liczby seansów. Mimo, że miernik odznacza się stosunkowo dużym zróżnicowaniem wartości w poszczególnych latach, to wyraźnie wskazuje, że największe wzrosty liczby ww. seansów odnotowały mniejsze miasta – Olsztyn, Lublin, Gorzów Wielkopolski (odpowiednio: 965%, 734%, 720%), a najmniejsze wzrosty największe miasta – Warszawa, Kraków, Gdańsk (odpowiednio: 53%, 84%, 90%). Toruń zanotował czwarty najwyższy wzrost wśród miast wojewódzkich, wyprzedził go pod tym kątem: Olsztyn, Lublin i Gorzów Wielkopolski. Szczególnie znaczny wzrost miał miejsce w mieście w latach 2010-2012 i 2015-2017. Bydgoszcz, ze wzrostem o jedną trzecią mniejszym niż Toruń, wyprzedziła największe miasta: Wrocław, Poznań, Łódź, Gdańsk, Kraków i Warszawę. Miasto notowało spadek w latach: 2010, 2011, 2015 i 2017.

Wykres 33 Liczba seansów kinowych - dynamika zjawiska (2002-2017)

2. Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych

Mecze w najwyższych klasach rozgrywek, choć skierowane do określonej grupy społecznej – kibiców, to podobnie jak wydarzenia kulturalne, mają wymiar gospodarczy i społeczny – nie tylko poprzez korzyści ekonomiczne, ale również poprzez promocję miasta poza jego granicami, w tym szczególnie poza granicami kraju. Ponadto wydarzenia takie wiążą się z wprowadzeniem impulsów do powstawania nowych inwestycji, przyspieszeniem realizacji inwestycji w przestrzeni, w tym obiektów i dróg.

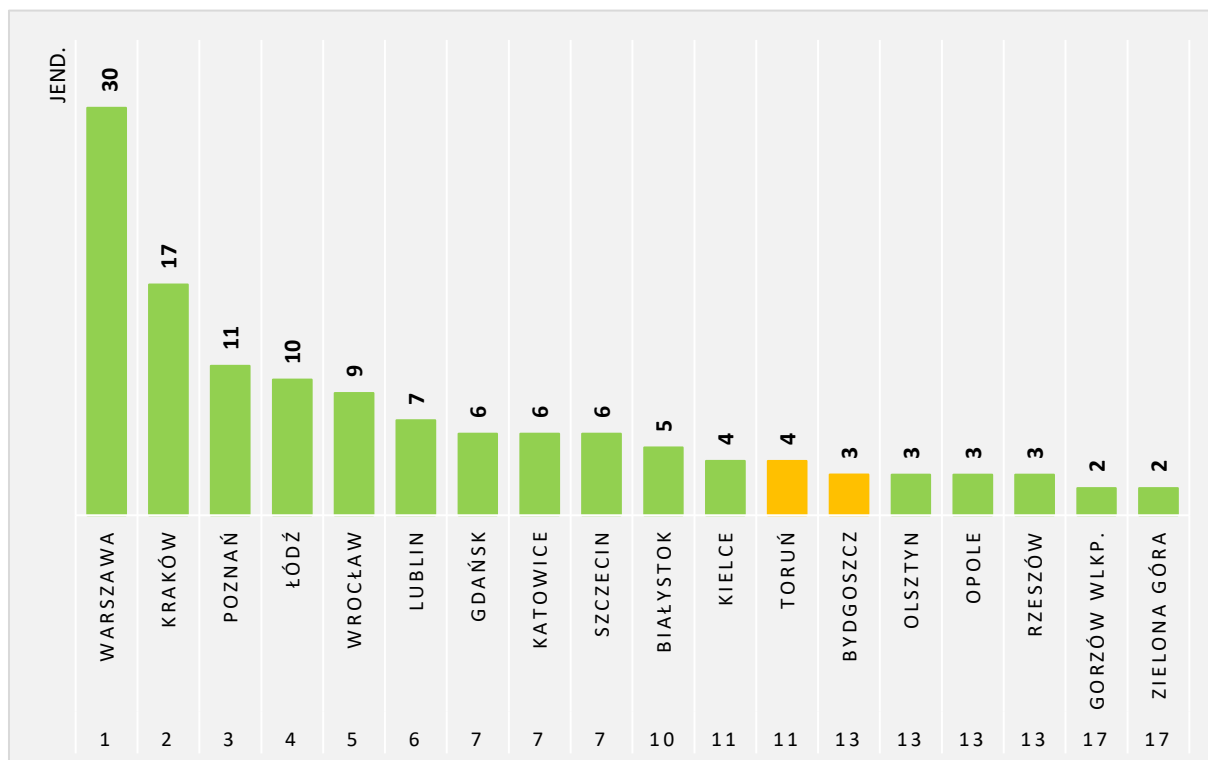

Wykres 34 Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych w miastach wojewódzkich w sezonie 2017/2018.
Źródło: FlashScore

Pod względem meczów rozegranych w najwyższych klasach rozgrywek, Toruń z czterema klubami (Budowlani Toruń, Polski Cukier Toruń, Energa Katarzynki Toruń, Get Well Toruń) zajmuje wysokie piąte miejsce, wyprzedzając Łódź, Gdańsk i Warszawę. Bydgoszcz, z liczbą 48 meczów i trzema klubami (Chemik Bydgoszcz, KS Pałac Bydgoszcz, Artego Bydgoszcz) zamyka pierwszą połowę listy miast wojewódzkich w kraju, wyprzedzając m.in. Lublin i Poznań. Stosunkowo korzystna pozycja Bydgoszczy i Torunia wśród miast wojewódzkich wynika między innymi z licznych inwestycji poczynionych ostatnio w budowę i rozbudowę prestiżowych obiektów sportowych, na których obecnie mogą odbywać się mecze.

3. Liczba instytucji kultury

Liczba instytucji kultury decyduje o skali możliwości wyboru różnego rodzaju oferowanych przez nie propozycji wydarzeń kulturalnych, w zależności od preferencji. Pośrednio poprzez nawiązywaną współpracę międzyregionalną oraz międzynarodową (organizacja konkursów, przeglądów, wystaw) wpływa na kształtowanie się społeczeństwa danego miasta, budowanie kapitału społecznego.

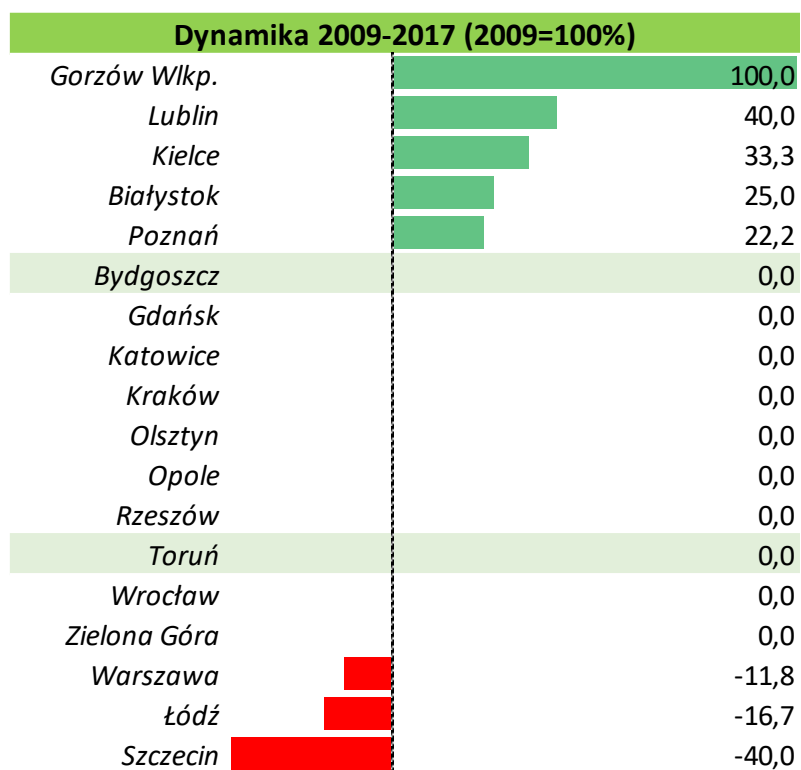
Wykres 35 Liczba instytucji kultury w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

W zakresie liczby instytucji kultury¹⁰, Bydgoszcz i Toruń zajmują odpowiednio trzynastą i jedenastą lokatę wśród miast wojewódzkich w kraju. Toruń z czterema instytucjami (orkiestra symfoniczna i kameralna, teatr dramatyczny, dwa teatry lalkowe) zajmuje miejsce na równi z Kielcami. Bydgoszcz z trzema instytucjami (filharmonia, teatr dramatyczny, teatr operowy) zajmuje to samo miejsce co Olsztyn, Opole i Rzeszów. Liderami w zakresie liczby instytucji kultury w kraju są dwa miasta – Warszawa (30 instytucji) i Kraków (17 instytucji), które skupiają na swym terytorium blisko 36% wszystkich instytucji zlokalizowanych w miastach wojewódzkich w kraju.

W zakresie obiektów kultury sytuacja w miastach stołecznych kujawsko-pomorskiego, podobnie jak w większości miast wojewódzkich w kraju, na przestrzeni ostatnich lat, nie uległa zmianie. Największe zmiany zanotowano w Lublinie i Poznaniu – wzrost o dwie instytucje.

¹⁰ Instytucje kultury obejmują następujące jednostki: instytucje muzyczne i teatry – patrz „Nota metodologiczna”.

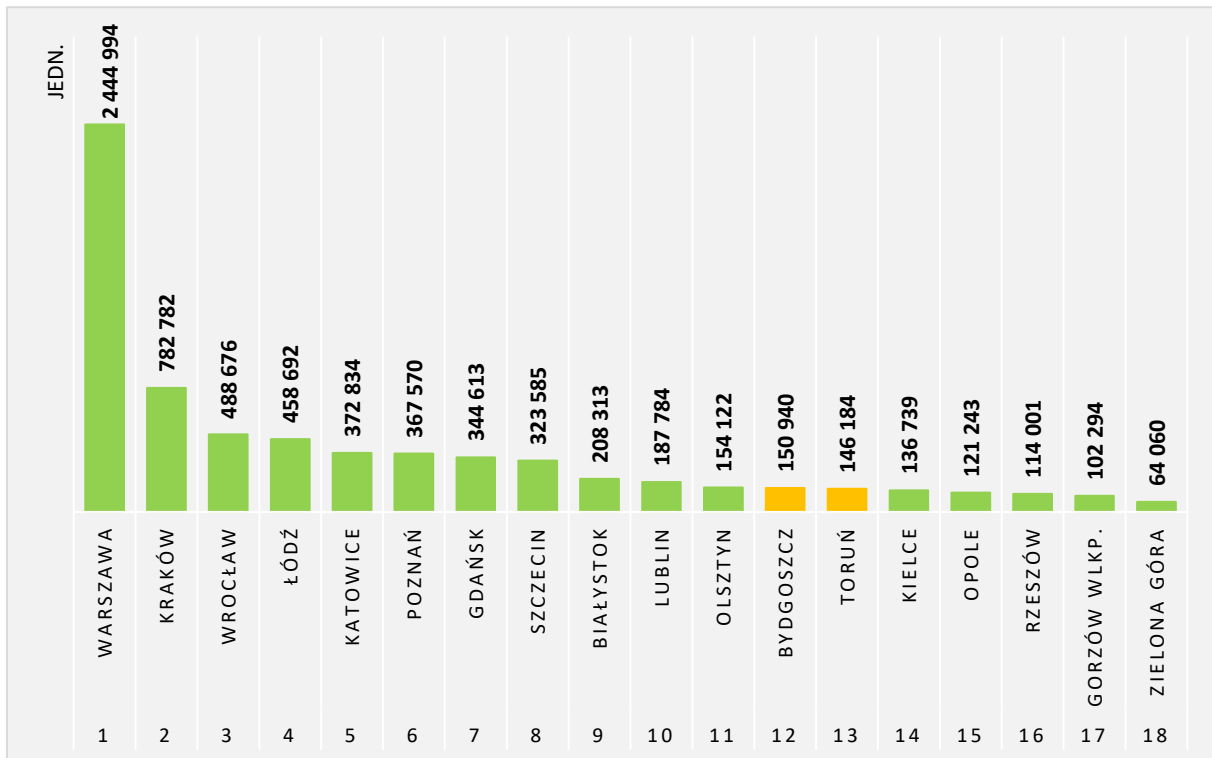
Warszawa, Szczecin i Łódź zanotowały spadek liczby instytucji kultury, odpowiednio o 4, 4 i 2 instytucje.

Wykres 36 Liczba instytucji kultury - dynamika zjawiska (2009-2017)

4. Liczba widzów w instytucjach kultury

Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych świadczy o konkurencyjności miasta w skali nie tylko lokalnej (miejskiej) ale również ponadlokalnej – regionalnej, krajowej czy międzynarodowej. Dodatkowo pośrednio świadczy o jakości kapitału społecznego. Im wartość miernika jest wyższa tym miasto dysponuje większą atrakcyjnością środowiska kreatywnego.

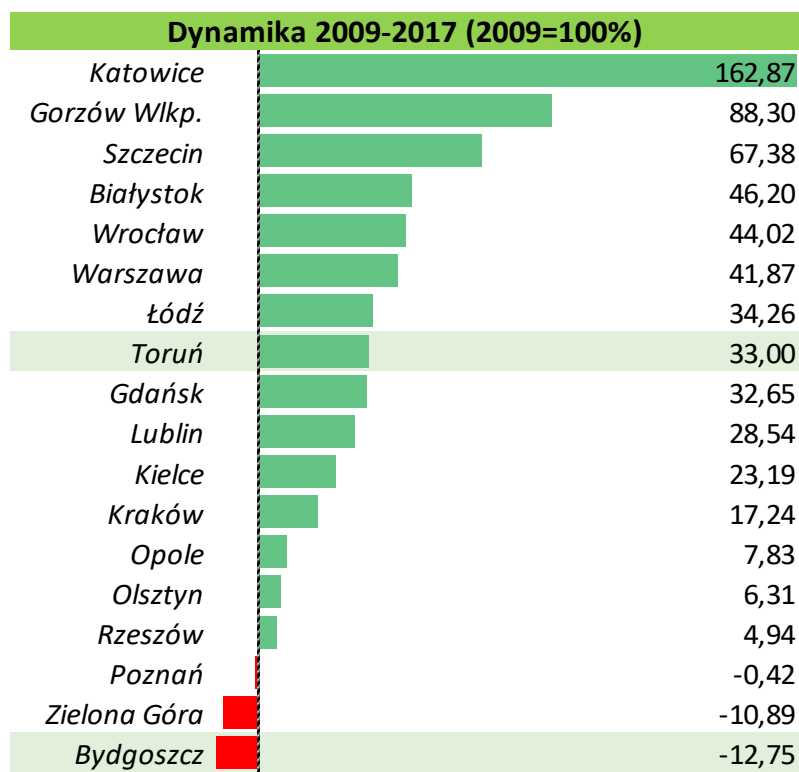

Wykres 37 Liczba widzów w instytucjach kultury w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem liczby widzów w instytucjach kultury obydwie miasta – Bydgoszcz i Toruń, zajmują pozycję w drugiej połowie listy miast wojewódzkich – w Bydgoszczy różnego rodzaju wydarzenia odwiedziło blisko 151 tys. co pozwoliło miastu uplasować się na dwunastej pozycji, w Toruniu w tego typu wydarzeniach brało udział ponad 146 tys. widzów, co pozwoliło na zajęcie przez miasto dopiero trzynastej pozycji wśród miast wojewódzkich. Spośród miast, które odznaczają się większą liczbą widzów niż Bydgoszcz, miasto Olsztyn posiada taką samą liczbę instytucji co Bydgoszcz, pozostałe miasta odznaczają się znacznie większą liczbą instytucji, a więc teoretycznie mają możliwość zapewnienia większej liczby miejsc na widowni.

Uzupełniająca analiza liczby widzów w odniesieniu do wielkości miasta (liczba ludności) lokuje Bydgoszcz na ostatnim miejscu wśród miast wojewódzkich w kraju. Toruń z wartością 722/1000 mieszkańców zajmuje pozycję dziesiątą, a więc otwiera drugą połowę listy miast wojewódzkich. Różnica w liczbie widzów pomiędzy liderem listy – Warszawą, a Toruniem (614 widzów/1000 mieszkańców) jest o blisko połowę wyższa niż pomiędzy zajmującą ostatnią pozycję na liście Bydgoszczą a Toruniem (344 widzów). Należy jednak zaznaczyć, iż liczba widzów w instytucjach kultury na przestrzeni lat jest bardzo zmienna, co może oznaczać, iż bezpośredni wpływ na nią ma atrakcyjność oferowanego przez jednostki kultury repertuaru.

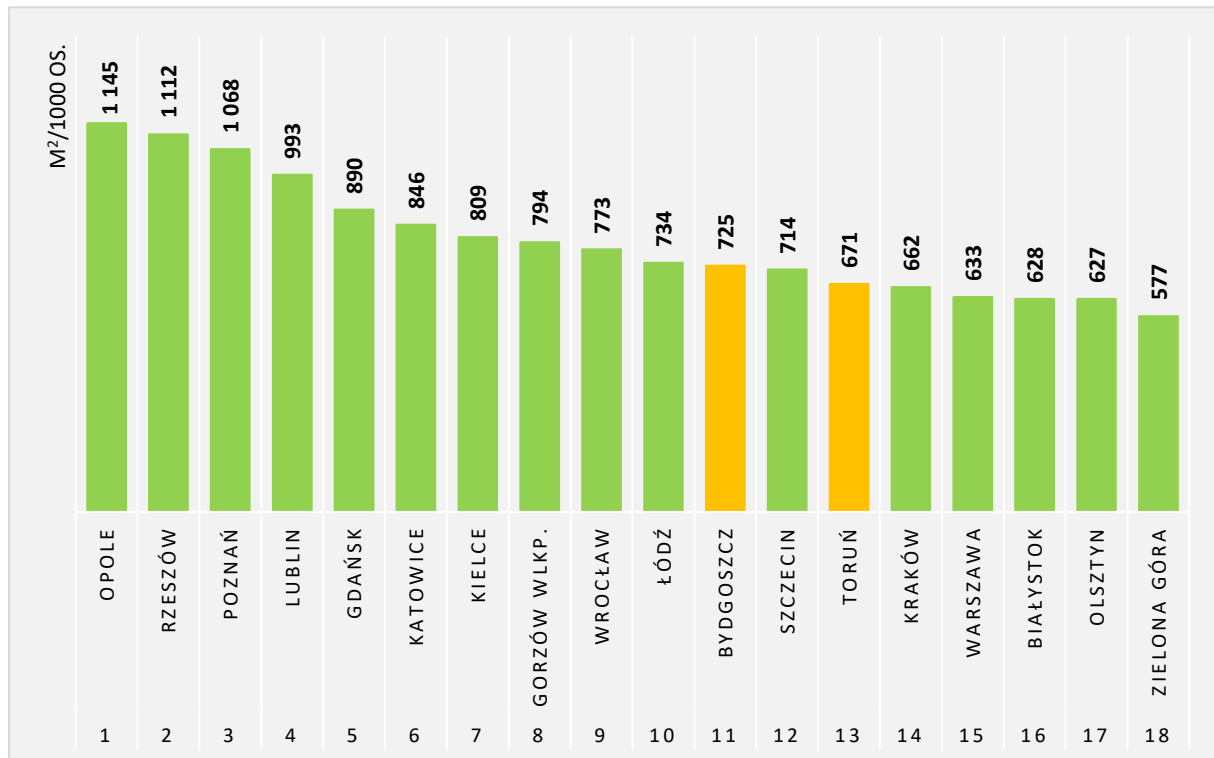
W zakresie liczby widzów w instytucjach kultury największe miasto województwa kujawsko-pomorskiego odznacza się bardzo niekorzystną dynamiką zmian – liczba widzów na przestrzeni badanych lat zmalała tu o blisko 13%, a Bydgoszcz była jednym z trzech miast, w którym wartość tego miernika zanotowała spadek. Toruń odnotował wzrost na poziomie 33%, wyższy niż m.in. Kraków, Gdańsk, Poznań, Lublin czy Olsztyn - miasta które obecnie zajmują wyższe pozycje na liście miast wojewódzkich pod kątem liczby widzów niż Toruń.

Wykres 38 Liczba widzów w instytucjach kultury - dynamika zjawiska (2009-2017)

5. Powierzchnia najmu brutto (GLA) / 1000 mieszkańców

Dostępność powierzchni handlowej, szczególnie tej o odpowiednim standardzie (nowoczesnych powierzchni handlowych) wpływa na gospodarkę miasta oraz dostępność mieszkańców do usług (usług handlu), a tym samym na konkurencyjność miasta pod kątem poziomu jakości życia.

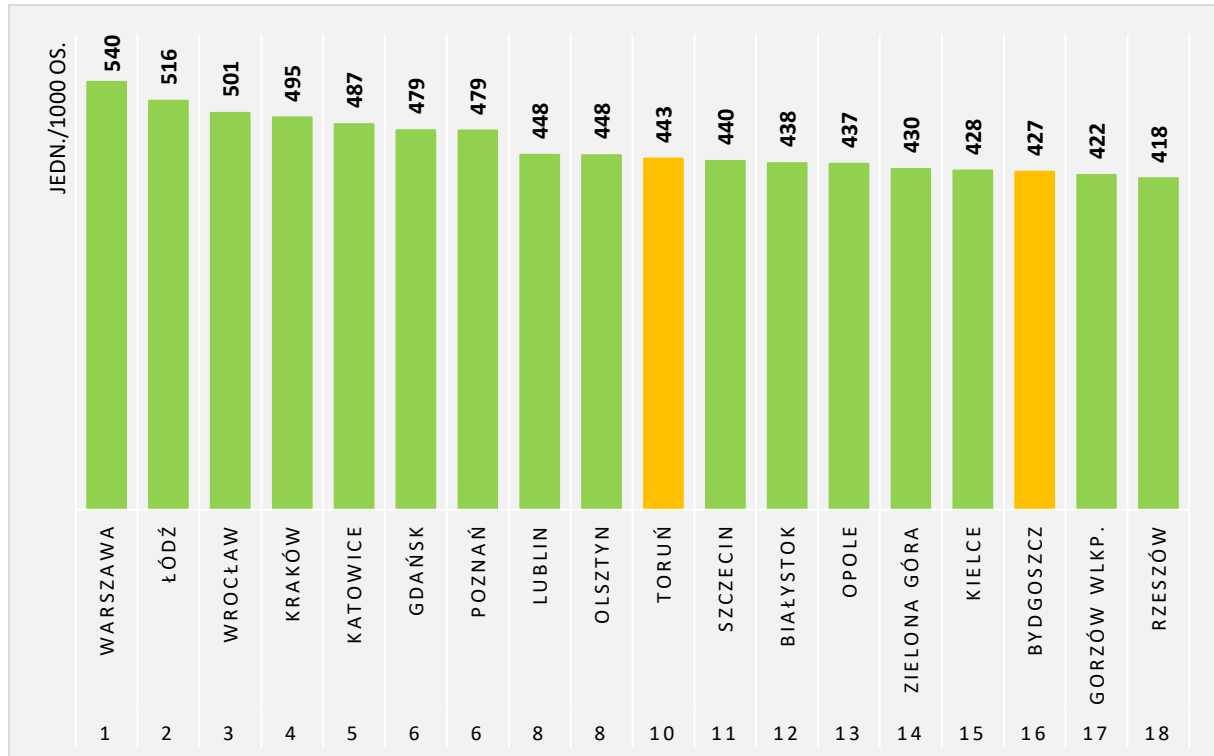

Wykres 39 Powierzchnia najmu brutto (GLA) / 1000 mieszkańców w miastach wojewódzkich w 2018 r.
Źródło: Polska Rada Centrów Handlowych

Pod względem dostępności powierzchni handlowej w odniesieniu do wielkości miasta (liczba ludności) zarówno Bydgoszcz jak i Toruń znajdują się w drugiej połowie listy miast wojewódzkich, przyjmując odpowiednio wartości 725 m²/1000 mieszkańców (11 pozycja) oraz 671 m²/1000 mieszkańców (13 pozycja). Jednakże poza miastami znajdującymi się na czołowych pozycjach, nie odnotowuje się znaczących różnic w zakresie wielkości powierzchni handlowej, dlatego też dystans Bydgoszczy do Łodzi (10 pozycja) wynosi jedynie 9 m², podobnie, tj. 9 m² wynosi dystans Krakowa (14 pozycja) do Torunia.

6. Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców

Wielkość zasobu mieszkaniowego (liczba mieszkań) świadczy o atrakcyjności miasta do osiedlania się (jego sile przyciągania jako miejsca stałego bądź czasowego zamieszkania), ma także znaczący wpływ na potencjał demograficzny i ogólny rozwój miasta.

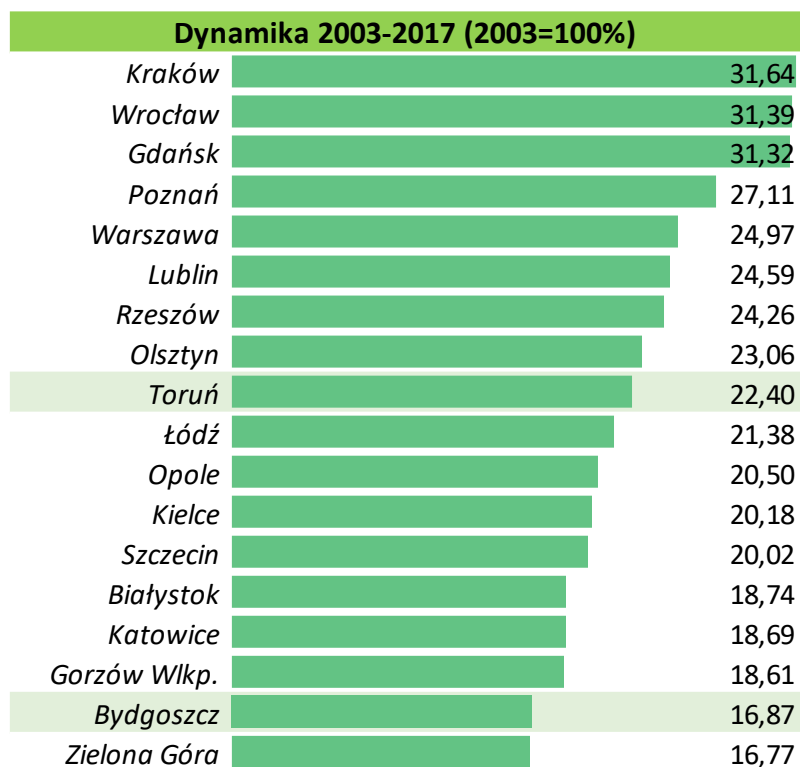

Wykres 40 Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem zasobu mieszkań, rynek mieszkaniowy Bydgoszczy jest słabo rozwinięty – miasto zajmuje dopiero 16 pozycję wśród miast wojewódzkich w kraju, wyprzedzając jedynie Gorzów Wielkopolski i Rzeszów. Nieco lepszą sytuację odnotowuje się w Toruniu, który zajmuje dziesiątą pozycję. Jednak analiza wartości miernika wskazuje na ogólnie niskie jego zróżnicowanie w miastach wojewódzkich w kraju. Mimo tego, dystans miast regionu kujawsko-pomorskiego do liderów jest znacznie większy niż do miast znajdujących się na końcu listy – w stosunku do Warszawy (pierwsze miejsce na liście) Toruń dysponuje 97 mieszkańami/1000 mieszkańców mniej, Bydgoszcz 113/1000 mieszkańców mniej. Natomiast Rzeszów, zajmujący ostatnie miejsce na liście posiada tylko o 9 mieszkań/1000 mieszkańców mniej niż Bydgoszcz i 25 mniej niż Toruń.

Zasób mieszkań w stolicach województw w latach 2003-2017 w Polsce rozwijał się dość dynamicznie, wszystkie miasta zanotowały wzrost zasobu. Wzrost ten był równomierny w poszczególnych latach badanego okresu czasu i wynosił średnio 1% rocznie – za wyjątkiem miast (Warszawa, Łódź, Wrocław) odznaczających się obecnie największym zasobem mieszkań, które notowały wyższe wzrosty – średnio 1,5% rocznie. Bydgoszcz ze wzrostem w stosunku do roku 2003 na poziomie blisko 17%, jest wśród miast wojewódzkich, miastem o najmniejszym wzroście. Toruń odnotował wzrost ww. zasobu na poziomie 22,4%, co

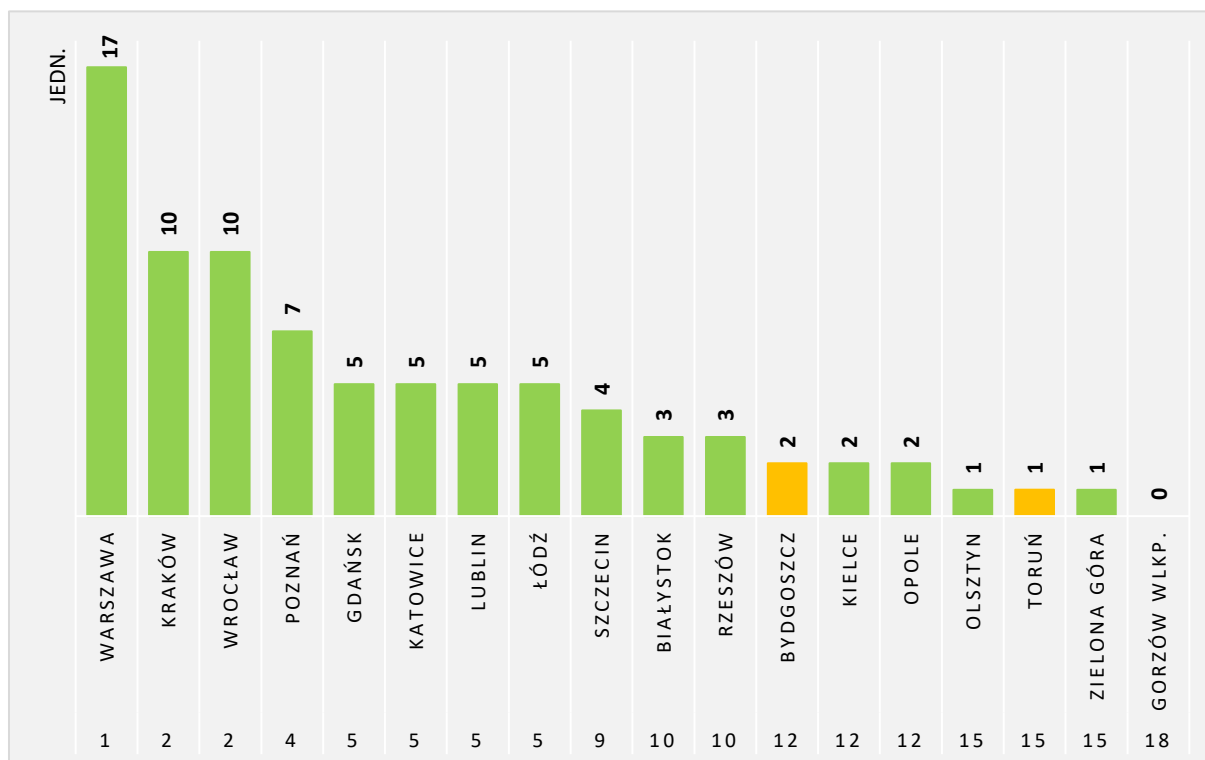
uplasowało go na 9 pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju, wyprzedził tym samym Łódź i Katowice, miasta które obecnie znajdują się na wyższej pozycji niż Toruń pod względem liczby mieszkań/1000 mieszkańców.

Wykres 41 Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców - dynamika zjawiska (2003-2017)

7. Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy”

Zasobem decydującym w dużej mierze o konkurencyjności ośrodka metropolitalnego jest liczba uczelni wyższych, a szczególnie jakość kształcenia na uczelniach wyższych. Atrakcyjne uczelnie o liczącym się na rynku pracy poziomie nauczania generują wzrost jakości poziomu życia, a tym samym wzrost liczby mieszkańców (w tym zamieszkujących czasowo studentów, wykładowców).

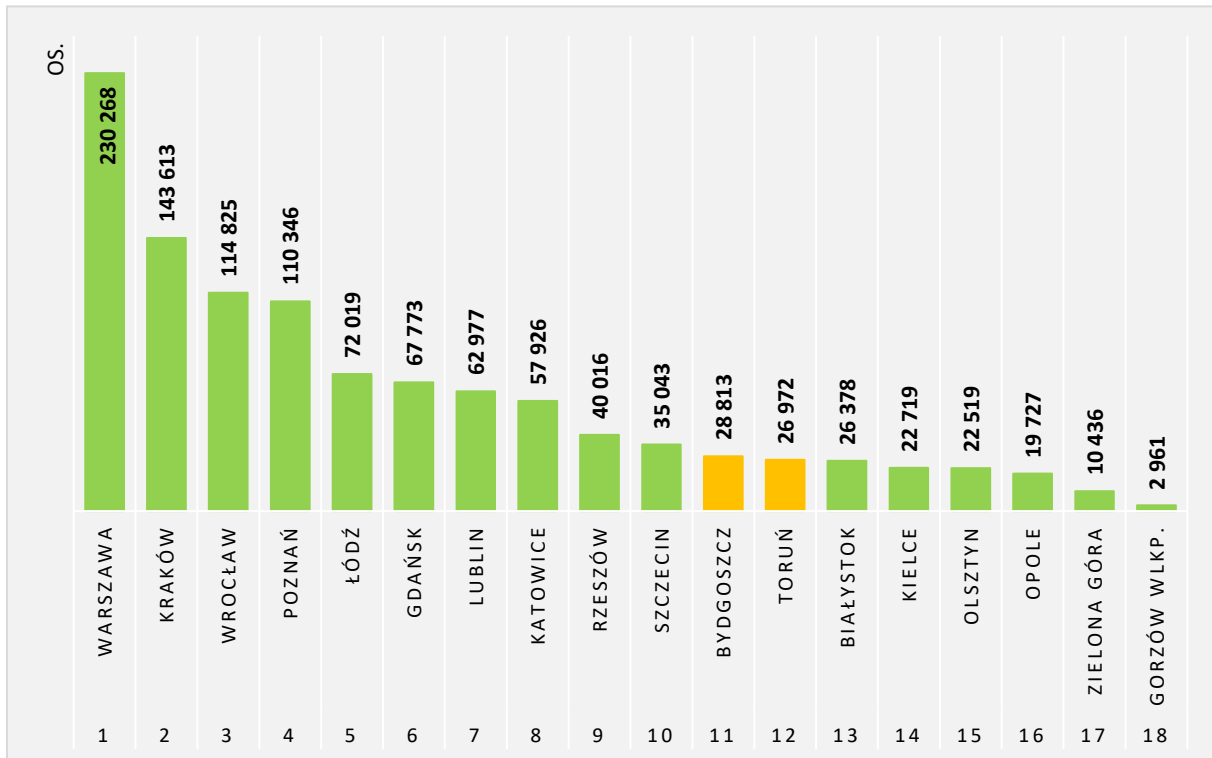
Wykres 42 Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy” w miastach wojewódzkich w 2018 r.

Źródło: Perspektywy

Pod względem jakości kształcenia na uczelniach wyższych mierzonej liczbą uczelni znajdujących się na liście miesięcznika „Perspektywy”, zarówno Bydgoszcz jak i Toruń znajdują się na dalekich pozycjach, odpowiednio: pozycja dwunasta – Bydgoszcz z dwoma uczelniami na liście: Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (51-60 miejsce na liście miesięcznika), Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy (51-60 miejsce na liście miesięcznika); pozycja piętnasta - Toruń z jedną uczelnią na liście: Uniwersytet Mikołaja Kopernika (11 miejsce na liście miesięcznika). Toruń znajduje się na mniej korzystnej pozycji niż Kielce czy Opole i na takiej samej co Zielona Góra i Olsztyn – miasta (z wyjątkiem Olsztyna) odznaczające się młodszymi tradycjami akademickimi niż Toruń.

8. Liczba studentów

Obecność studentów w mieście wpływa na kreowanie młodego i aktywnego społeczeństwa. Im większa liczba studentów, tym większy wpływ wywierają oni na lokalną społeczność, przez co stają się ważną częścią miasta mającą bezpośredni wpływ na jego rozwój, w tym na lokalizację usług i kształtowanie się lokalnego rynku pracy. Za sprawą obecności studentów w mieście rozwija się kultura i tworzy się swoisty klimat miasta.

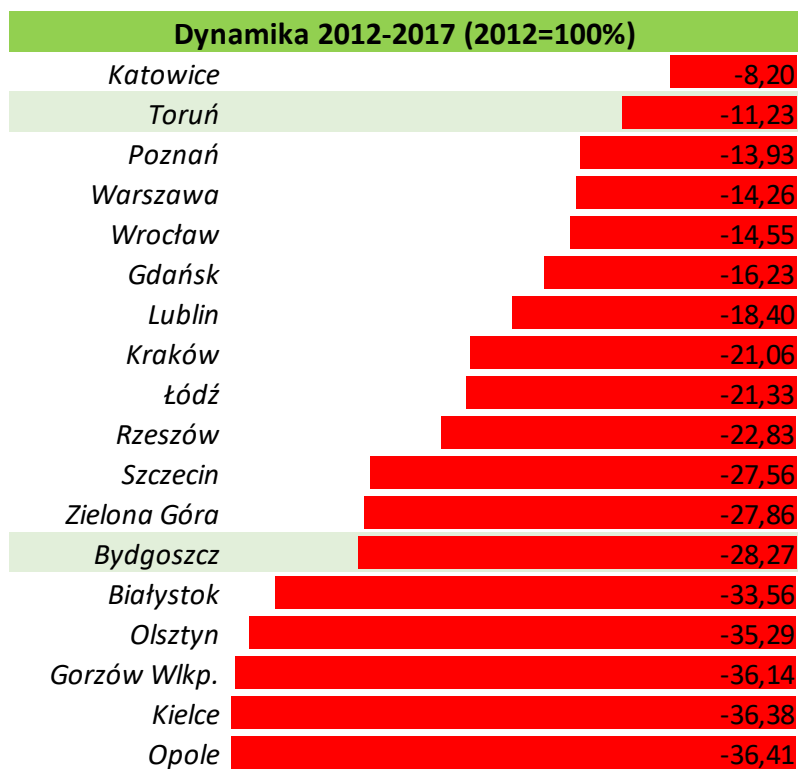
Wykres 43 Liczba studentów w miastach wojewódzkich w 2017 r.

Źródło: GUS (BDL)

Pod względem liczby studentów Bydgoszcz i Toruń znajdują się na podobnej pozycji, zajmują odpowiednio jedenaste i dwunaste miejsce na liście miast wojewódzkich w kraju. Należy zwrócić uwagę na bardzo duży dystans Bydgoszczy do miasta najlepszego (Warszawy) – ponad 201 tys. studentów i stosunkowo mały do ostatniego miasta na liście (Gorzów Wielkopolski) – blisko 26 tys. Ponadto znaczna różnica występuje również pomiędzy miastami regionu kujawsko-pomorskiego, a miastami znajdującymi się na liście w ich sąsiedztwie - dystans Bydgoszczy do Szczecina, który zajmuje wyższą, dziesiątą pozycję, wynosi aż 6230 studentów, natomiast różnica między Białymstokiem, który zajmuje niższą, trzynastą pozycję a Toruniem to tylko 594 studentów.

Dynamika zmian liczby studentów była w ostatnich latach (2012-2017) niekorzystna dla wszystkich miast wojewódzkich w kraju, co jest związane głównie z niekorzystnymi procesami demograficznymi zachodzącymi w Polsce. Niemniej skala recesji była bardzo zróżnicowana od -8,20% w Katowicach do -36,41% w Opolu. Wśród miast stołecznych województwa kujawsko-pomorskiego Toruń zanotował mniejszy spadek, na poziomie nieco ponad 11%, znajdując się w korzystniejszej sytuacji względem największych miast, tj. Poznania, Warszawy. Bydgoszcz

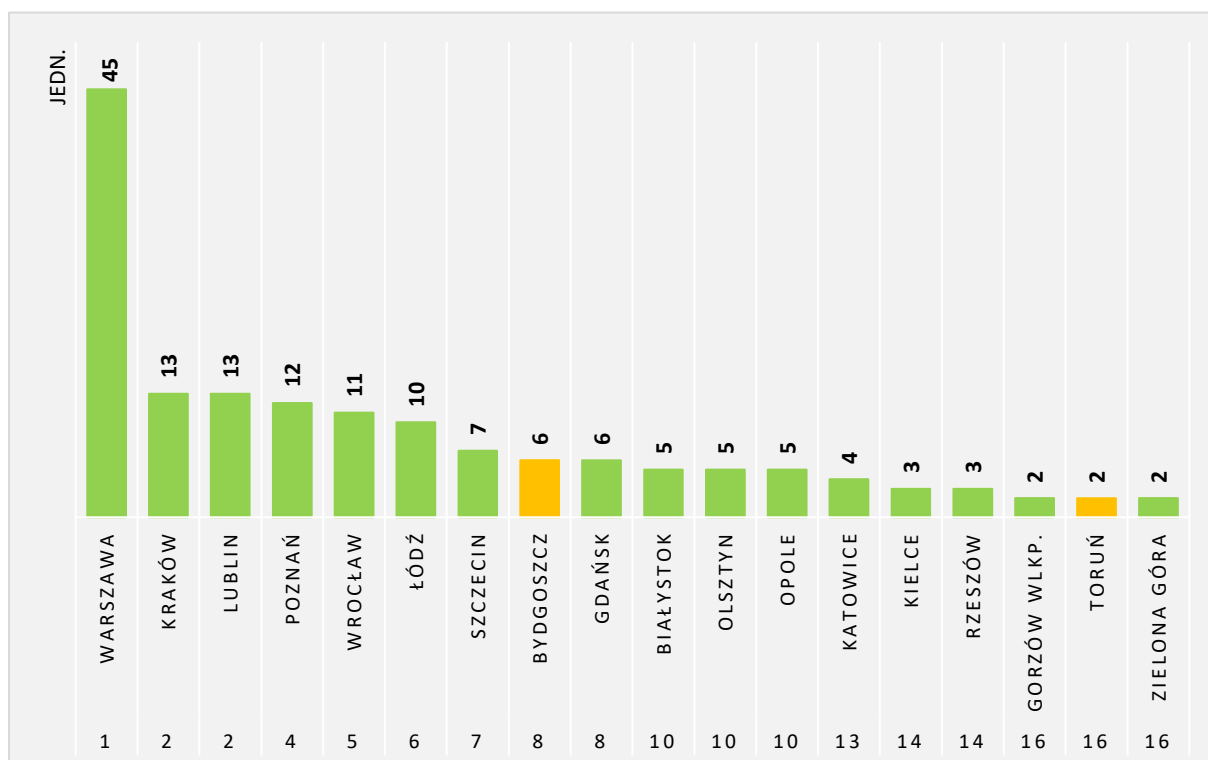
zanotowała znaczny spadek na poziomie ponad 28% i znalazła się w mniej korzystnej sytuacji niż Zielona Góra, ale lepszej niż Białystok, znajdujący się obecnie tuż za Bydgoszczą na liście miast wojewódzkich. Wszystkie miasta w poszczególnych latach badanego okresu czasu notowały co roku spadek liczby studentów, za wyjątkiem Katowic i Torunia, które w roku 2017 zanotowały wzrost liczby studentów w stosunku do roku poprzedniego o odpowiednio 11% i 12%.

Wykres 44 Liczba studentów - dynamika zjawiska (2012-2017)

9. Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy”

Jakość kształcenia na poziomie średnim, podobnie jak na poziomie wyższym, w zdecydowany sposób kształtuje jakość życia w mieście. Obecność prestiżowych szkół nie tylko przyciąga potencjalnych mieszkańców albo utrwała w przekonaniu o pozostaniu w mieście, ale również umożliwia współpracę z przedsiębiorcami w zakresie wprowadzania innowacyjności czy ulepszania stosowanych technologii. Obecność szkół oferujących wykształcenie na wysokim poziomie wpływa również na kreowanie wizerunku miasta i jego postrzeganie.

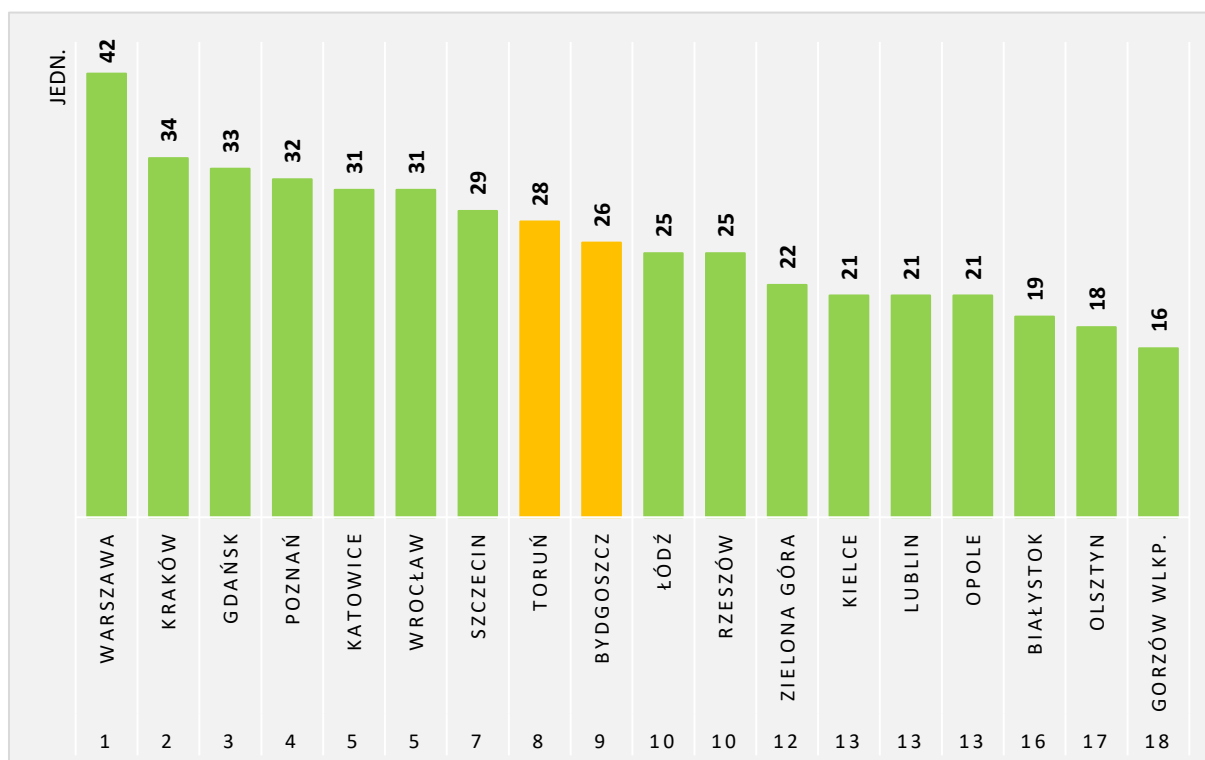

Wykres 45 Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy” w miastach wojewódzkich w 2017 r.
Źródło: Perspektywy

Pod względem jakości kształcenia na poziomie średnim mierzonej liczbą liceów i techników znajdujących się na liście miesięcznika „Perspektywy” Bydgoszcz z sześcioma szkołami - VI LO im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich (24 miejsce na liście), I Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana K. Norwida (153 miejsce na liście), Technikum Elektroniczne w ZSE im. WP (10 miejsce na liście), Technikum Ekonomiczne nr I w ZSE-A (43 miejsce na liście), Technikum Budowlane w ZS Budowlanych (54 miejsce na liście), Technikum w ZS Chemicznych im. I. Łukasiewicza (82 miejsce na liście) – znajduje się na stosunkowo korzystnej ósmej pozycji, dorównując Gdańskowi. Toruń z dwoma szkołami - Liceum Akademickie UMK (5 miejsce na liście), IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki (83 miejsce na liście), obok Zielonej Góry i Gorzowa Wielkopolskiego znajduje się na ostatnim miejscu wśród miast wojewódzkich w kraju, jednak może poszczycić się 5-tym najlepszym liceum w kraju.

10. Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałych ośrodków wojewódzkich do danego miasta

Dostępność komunikacyjna danego ośrodka metropolitalnego decyduje o jego konkurencyjności zarówno dla mieszkańców jak i inwestorów czy turystów. Większa liczba powiązań danego miasta z pozostałymi miastami stołecznymi wskazuje na rolę tego miasta w krajowym systemie sieci powiązań komunikacyjnych. Pokazuje również potencjał różnego rodzaju przepływów procesów społecznych, gospodarczych i kulturalnych.

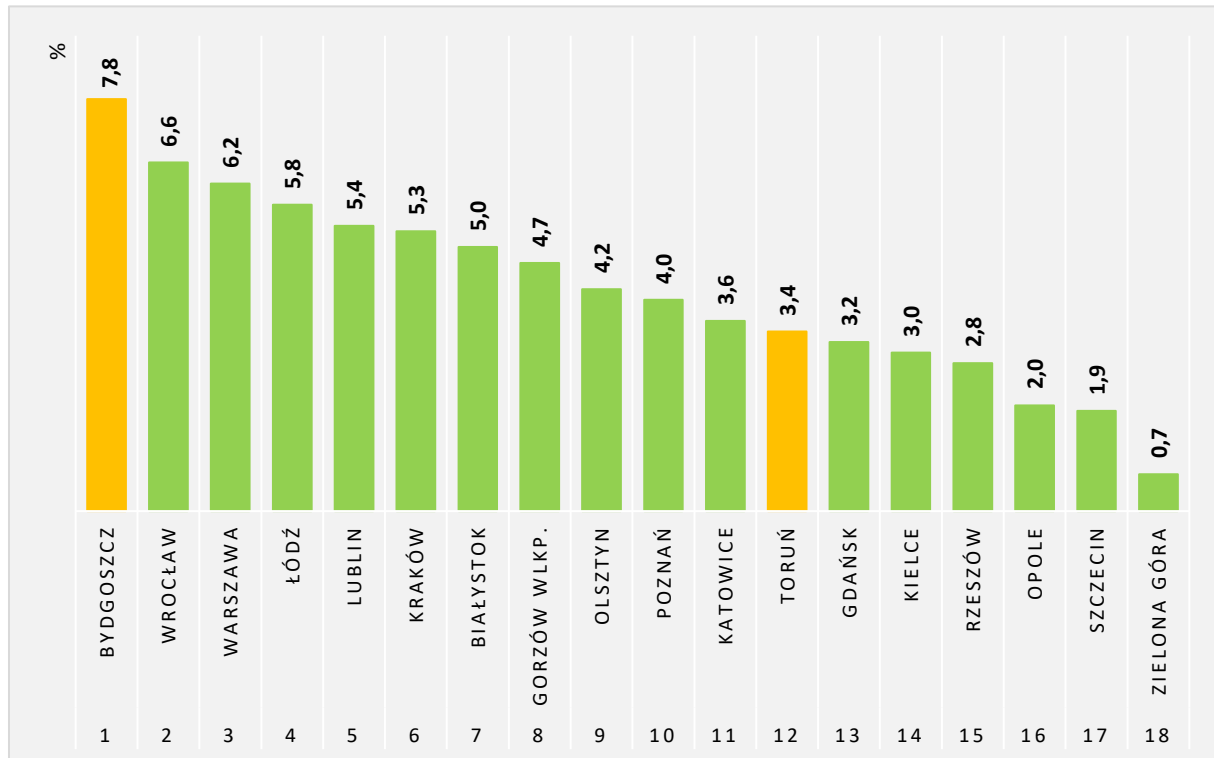
Wykres 46 Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałych ośrodków wojewódzkich do danego miasta w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie e-podróżnik, Skycanner

Pod względem dostępności komunikacyjnej miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego zamykają pierwszą połowę miast na liście ośrodków wojewódzkich w kraju plasując się odpowiednio na ósmej (Toruń) i dziewiątej (Bydgoszcz) pozycji. Biorąc jednak pod uwagę korzystne uwarunkowania miast wynikające z położenia w centrum kraju, przy głównych szlakach komunikacyjnych, takie lokaty świadczą o nie do końca wykorzystanym, w tym zakresie, potencjale. Bardzo niekorzystny jest brak bezpośrednich lotniczych połączeń krajowych z portu lotniczego w Bydgoszczy.

11. Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta

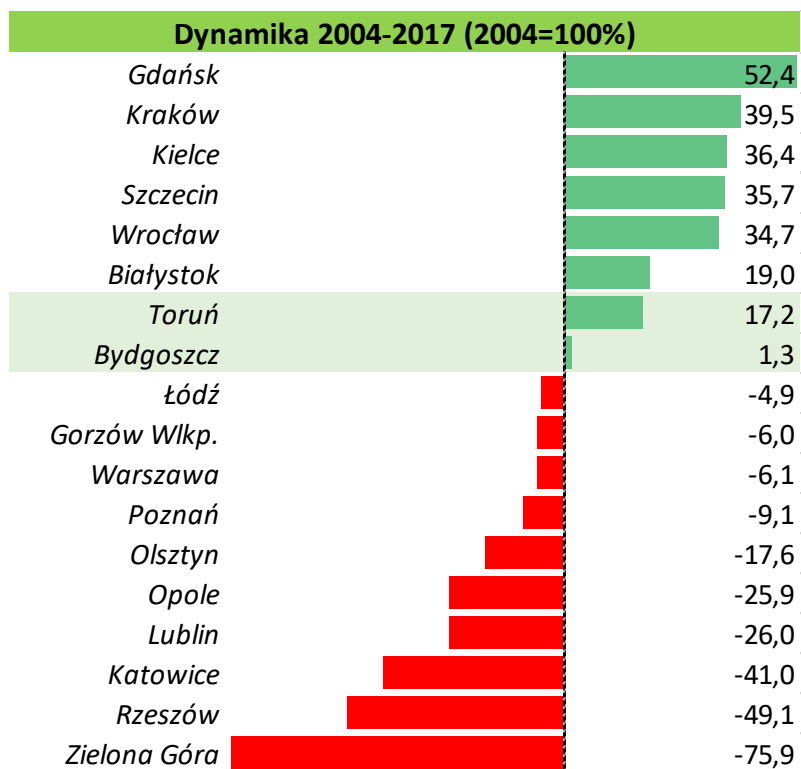
Tereny zieleni pełnią bardzo ważną funkcję we współczesnym mieście, a w przyszłości ich rola w coraz bardziej urbanizującej się przestrzeni będzie jeszcze większa. Tereny zieleni stanowią miejsce rekreacji i wypoczynku, wpływają na poprawę jakości powietrza, sprzyjają tworzeniu nowych struktur społecznych, zawiązywaniu kontaktów i wymianie poglądów wpływając wprost na komfort życia w mieście.

Wykres 47 Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta
Źródło: GUS (BDL)

Pod względem udziału terenów zieleni w powierzchni ogólnej, miasto Bydgoszcz (7,8%) zajmuje pierwszą pozycję w kraju dystansując następnym w kolejności Wrocław o 1,2 pkt. proc. Toruń z wartością 3,4% zajmuje dwunastą pozycję wyprzedzając m. in. Gdańsk. Dystans Torunia do zajmującej pierwszą lokatę Bydgoszczy jest znacznie większy (4,3 pkt. proc.) niż znajdującej się na ostatniej pozycji Zielonej Góry (2,7 pkt. proc.) do Torunia.

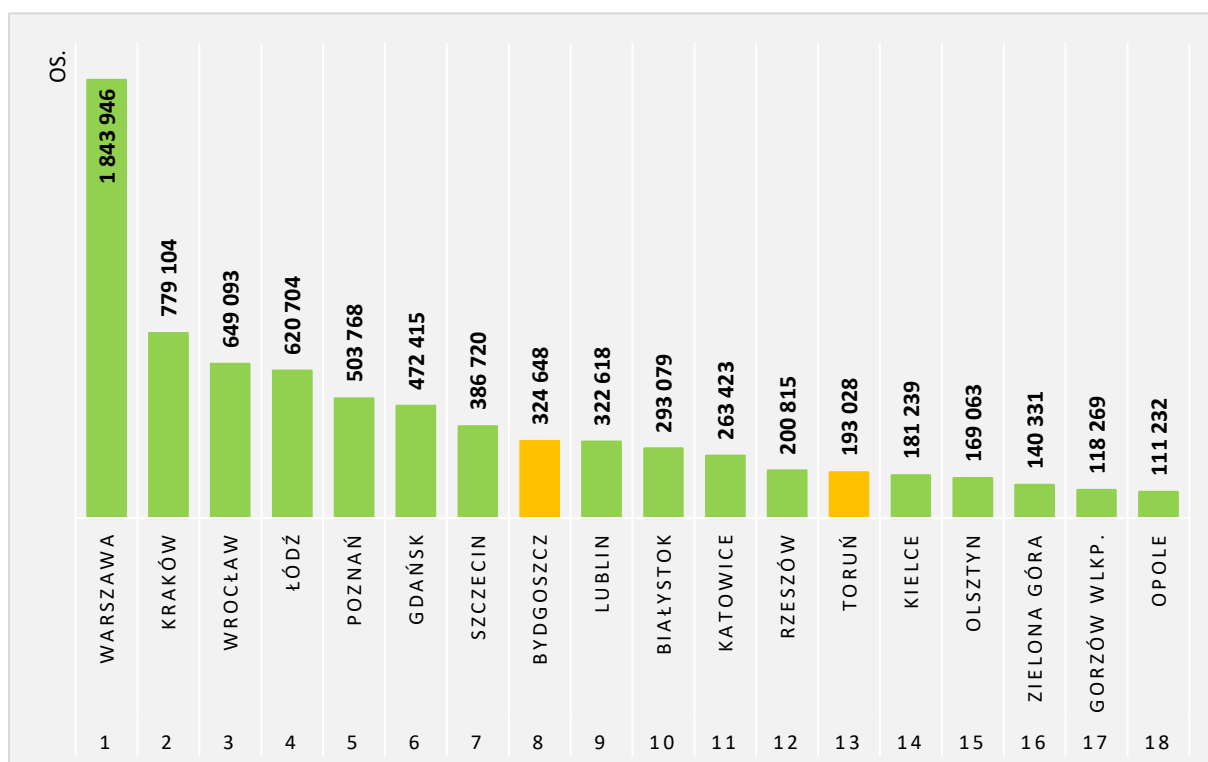
Bydgoszcz trwale zajmuje najlepszą pozycję wśród miast wojewódzkich w kraju pod względem udziału terenów zieleni w powierzchni ogólnej i wykazuje się najmniej korzystną dynamiką zmian udziału terenów zieleni wśród miast, które zanotowały wzrost ww. miernika. Podobnie Toruń uzyskując wzrost na poziomie ponad 17% jest siódmym (na osiem) miastem, które zanotowały wzrost udziału terenów zieleni w powierzchni ogółem.

Wykres 48 Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta - dynamika zjawiska (2004-2017)

12. Prognozowana liczba ludności w 2030 roku

Prognozowana liczba ludności miasta pozwala wnioskować o jego rozwoju w przyszłości, bowiem to liczba ludności warunkuje ogólny rozwój miasta poprzez wpływ m.in. na rozwój usług, w tym wyższego rzędu oraz kształtowanie się rynku pracy. Liczba ludności świadczy o sile przyciągania danego miasta mieszkańców innych miast, w tym innych metropolii i miejscowości wiejskich.

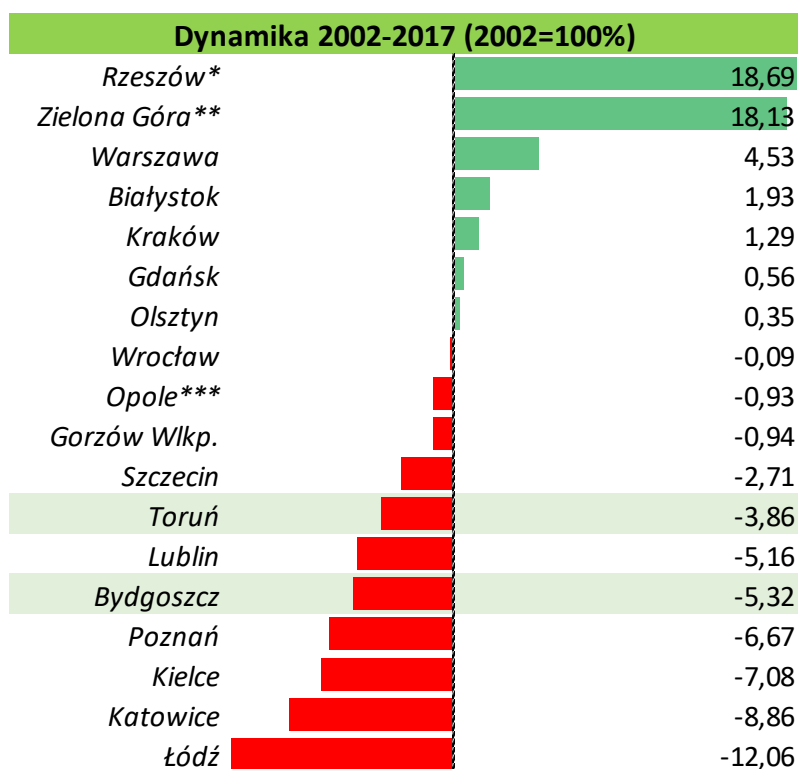
Wykres 49 Prognozowana liczba ludności w 2030 roku w miastach wojewódzkich
Źródło: GUS – Prognoza ludności gmina na lata 2017-2030

Pod względem liczby ludności Bydgoszcz w roku 2030 zajmować będzie 8 lokatę wśród miast wojewódzkich w kraju. Jednak dystans do znajdującego się przed nim Szczecina będzie znacznie większy, niż znajdującego się za nim Lublina do Bydgoszczy – odpowiednio 62 072 i 2 030 osób. Toruń z liczbą ludności 193 028 znajdzie się wśród miast liczących poniżej 200 tysięcy mieszkańców i zajmie trzynastą lokatę. W stosunku do chwili obecnej¹¹, Bydgoszcz mimo zakładanego ubytku mieszkańców o blisko 8% utrzyma swoją ósmą pozycję wśród miast wojewódzkich w kraju, natomiast Toruń z blisko pięć-procentowym ubytkiem przesunie się z obecnej pozycji dwunastej na pozycję trzynastą. Poza trzema obecnie największymi miastami – Warszawą, Krakowem i Wrocławiem oraz trzema innymi – Gdańskiem, Rzeszowem i Zieloną Górą, wszystkie miasta wojewódzkie odnotują ubytek mieszkańców, największy Opole (-13,2%), najmniejszy Białystok (-1,4%).

Liczba ludności jest jednym z mierników określających konkurencyjność miasta – generalnie, wzrastająca świadczy o jego sukcesie. Na przestrzeni ostatnich piętnastu lat zmiany w zakresie

¹¹ Dane na 31.12.2017 r., GUS.

liczby ludności w miastach wojewódzkich w kraju były ogólnie mało korzystne, co jest wynikiem negatywnych procesów demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i społecznych (ujemne saldo migracji). Za wyjątkiem miast, które powiększyły liczbę swoich mieszkańców za sprawą zmian granic administracyjnych, wzrost liczby ludności zanotowało tylko pięć miast – Warszawa, Białystok, Kraków, Gdańsk, Olsztyn. Bydgoszcz i Toruń znalazły się wśród miast, które zanotowały spadek liczby ludności, Toruń na poziomie blisko 4%, Bydgoszcz na poziomie nieco ponad 5%. Należy jednak podkreślić, iż ten niekorzystny trend w ostatnich latach (2012-2017) w miastach stołecznych kujawsko-pomorskiego nieco wyhamował, Bydgoszcz zanotowała spadek 2,5%, a Toruń 0,9%, przy czym w Toruniu w roku 2017 zanotowano nieznaczny wzrost. Analizując procesy demograficzne należy wziąć pod uwagę zjawisko suburbanizacji, które szczególnie w przypadku największych miast wpływa silnie na kształtowanie się procesów osadniczych. Zjawisko to powoduje zazwyczaj spadek liczby ludności w miastach, jako rdzeniach miejskich obszarów funkcjonalnych, na rzecz gmin podmiejskich. Niekorzystne zmiany demograficzne w Bydgoszczy i Toruniu mogą pogarszać możliwości rozwoju funkcji usługowych w mieście, bowiem im większa liczba ludności, tym potencjalnie większy rynek odbiorców tych usług. Jednak należy pamiętać, iż miasta wojewódzkie nie świadczą usług tylko na rzecz swych mieszkańców, ale również na rzecz mieszkańców wspomnianych już miejskich obszarów funkcjonalnych, a także mieszkańców całego województwa. Dlatego odnosząc się do potencjału demograficznego ośrodków wojewódzkich należy analizować potencjał na poziomie całego obszaru funkcjonalnego, a nawet województwa.

* istotna zmiana granic administracyjnych w latach 2006-2010

** istotna zmiana granic administracyjnych w roku 2015

*** istotna zmiana granic administracyjnych w roku 2017

Wykres 50 Prognozowana liczba ludności w 2030 roku - dynamika zjawiska (2002-2017)

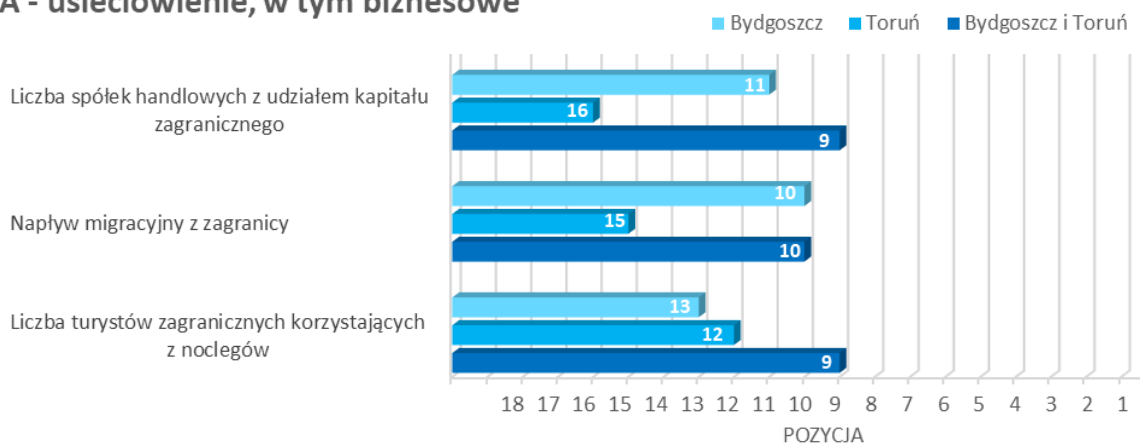
W zakresie oferty miasta, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego reprezentują stosunkowo dobry poziom. Zarówno Bydgoszcz jak i Toruń przyjmują, choć niesystematycznie, pozycje w pierwszej połowie listy miast wojewódzkich w kraju. Pozytywnie wyróżniają się za sprawą udziału terenów zieleni w granicach miasta, organizacji meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych oraz wydarzeń skierowanych do szerokiej grupy odbiorców.

Reasumując, w zakresie wszystkich analizowanych zjawisk (mierników) decydujących o możliwości utrzymania, a przede wszystkim rozwoju funkcji metropolitalnych oraz dynamiki zmian tych zjawisk, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego charakteryzują się średnio korzystnymi uwarunkowaniami. Zarówno zaobserwowany stan obecny, jak i jego dynamika zmian, dają podstawę do wnioskowania, iż brak przyśpieszenia w zakresie rozwoju nowoczesnej gospodarki i nawiązywania współpracy międzynarodowej oraz brak zahamowania niekorzystnych zmian demograficznych może spowodować, iż Bydgoszcz i Toruń stracą swoją i tak nie najkorzystniejszą dotychczasową pozycję – 11-13 lokatę. Już teraz w znacznej liczbie mierników zostają one wyprzedzone przez miasta dotąd uznawane za te o trwale mniej korzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, np. Rzeszów, Białystok. Dodatkowo dystans pomiędzy Bydgoszczą i Toruniem, a miastami największymi, uznawanymi jako te o trwale korzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej powiększa się.

Łączny potencjał Bydgoszczy i Torunia

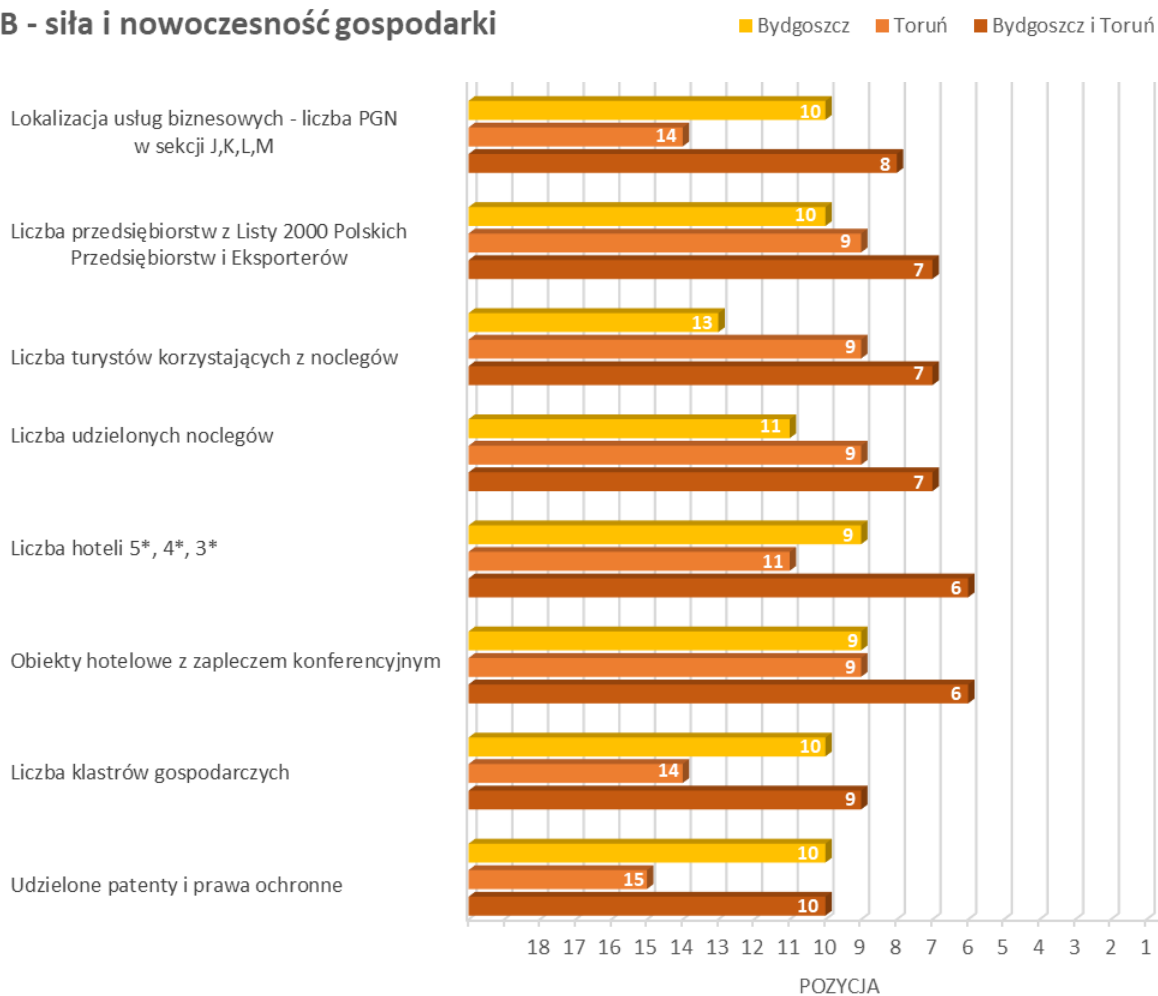
Specyficzne uwarunkowanie metropolii kujawsko-pomorskiego wyróżniające ją na tle pozostałych krajowych metropolii, a polegające na jej dwubiegunowości oraz prowadzona od wielu lat polityka regionalna polegająca na uznaniu obydwu miast jako współodpowiedzialnych za rozwój całego regionu i wspieraniu ich rozwoju również w zakresie funkcji ponadregionalnych upoważniają, a niejako wręcz wymuszają analizę wspólnego potencjału Bydgoszczy i Torunia - określenia jak łączne rozpatrywanie miast wojewódzkich kujawsko-pomorskiego wpłynie na ich pozycję jako ośrodka wojewódzkiego wśród pozostałych miast wojewódzkich w kraju. Analizy łącznego potencjału Bydgoszczy i Torunia dokonano na podstawie wybranych 19 mierników.

A - usieciowienie, w tym biznesowe

Wykres 51 Pozycja miast - komponent A

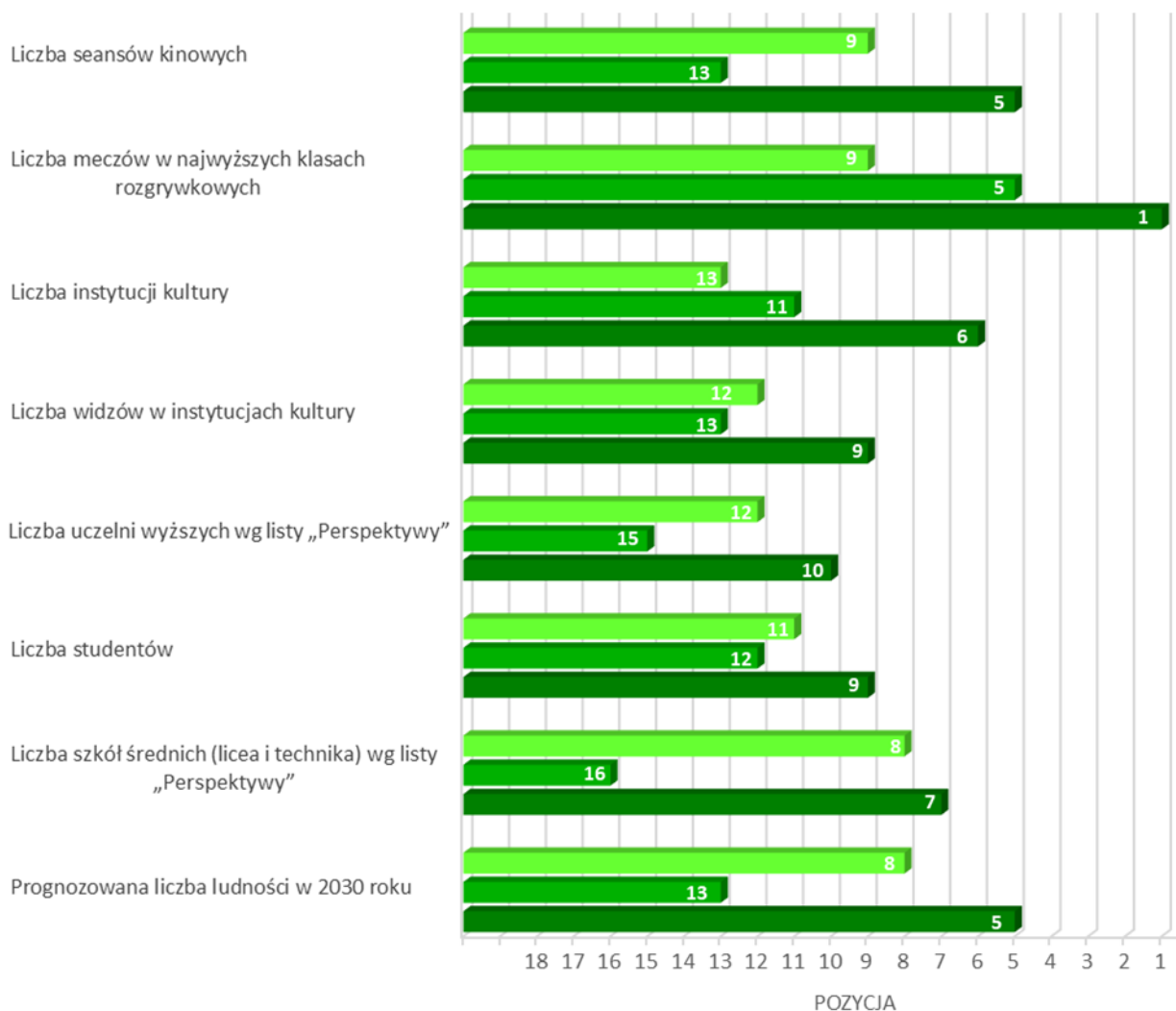
B - siła i nowoczesność gospodarki

Wykres 52 Pozycja miast - komponent B

C - skala możliwości i rozmach życia w mieście

■ Bydgoszcz ■ Toruń ■ Bydgoszcz i Toruń

Wykres 53 Pozycja miast - komponent C

Suma bezwzględnych potencjałów Bydgoszczy i Torunia w zakresie usieciowienia powoduje przesunięcie lokaty tych miast (rozpatrywanych łącznie) w stosunku do pozostałych miast wojewódzkich na wyższe niż miast rozpatrywanych osobno pozycje. Dotyczy to dwóch mierników: liczby spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego - zmiana pozycji o dwie lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i siedem lokat w stosunku do Torunia oraz liczby turystów zagranicznych – zmiana pozycji o cztery lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i trzy lokaty w stosunku do Torunia. Co ważne w przypadku obydwu ww. mierników Bydgoszcz i Toruń rozpatrywane łącznie zyskują pozycję w pierwszej połowie listy miast wojewódzkich.

Suma bezwzględnych potencjałów Bydgoszczy i Torunia w zakresie nowoczesnej gospodarki powoduje poprawę lokat tych miast na tle pozostałych miast wojewódzkich. Dotyczy to liczby podmiotów gospodarczych zajmujących się usługami biznesowymi – zmiana pozycji o dwie lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i sześć lokat w stosunku do Torunia; liczby przedsiębiorstw z Listy 2000 Przedsiębiorców i Eksporterów – zmiana pozycji o trzy lokaty

w górę w stosunku do Bydgoszczy i dwie lokaty w stosunku do Torunia; liczby turystów korzystających z noclegów - zmiana pozycji o sześć lokat w górę w stosunku do Bydgoszczy i dwie lokaty w stosunku do Torunia; liczby udzielonych noclegów – zmiana pozycji o cztery lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i dwie lokaty w stosunku do Torunia; liczby hoteli 3-5* – zmiana pozycji o trzy lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i pięć lokat w górę w stosunku do Torunia; liczby obiektów hotelowych z zapleczem konferencyjnym – zmiana pozycji o trzy lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i Torunia; liczby klastrow gospodarczych – zmiana pozycji o jedną lokatę w górę w stosunku do Bydgoszczy i pięć lokat w górę w stosunku do Torunia.

Analizując łączny potencjał Bydgoszczy i Torunia w zakresie skali możliwości i rozmachu życia w mieście obserwuje się poprawę lokat na tle pozostałych miast wojewódzkich. Dotyczy to liczby wyświetlanych seansów kinowych – zmiana pozycji o cztery lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i osiem lokat w stosunku do Torunia; liczby meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych - zmiana pozycji o osiem lokat w górę w stosunku do Bydgoszczy i cztery lokaty w stosunku do Torunia; liczby instytucji kultury – zmiana pozycji o siedem lokat w górę w stosunku do Bydgoszczy i pięć lokat w stosunku do Torunia; liczby widzów w instytucjach kultury – zmiana pozycji o trzy lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i cztery lokaty w stosunku do Torunia; liczby uczelni wyższych wg rankingu szkół wyższych „Perspektywy” - zmiana pozycji o dwie lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i pięć lokat w stosunku do Torunia; liczby studentów – zmiana pozycji o dwie lokaty w górę w stosunku do Bydgoszczy i trzy lokaty w stosunku do Torunia; liczby szkół średnich wg listy „Perspektywy” – zmiana pozycji o jedną lokatę w górę w stosunku do Bydgoszczy i aż o dziewięć lokat w stosunku do Torunia; prognozowanej liczby ludności w roku 2030 – łącznie miasta te znajdą się na piątej pozycji wśród miast wojewódzkich w kraju.

3. Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingach krajowych

Jedną z podstawowych funkcji rankingów jest wykorzystanie ich wyników w praktyce życia społeczno-gospodarczego. Są one często podstawą ocen służących rekomendacjom, a ich efektem są podejmowane, mniej lub bardziej słuszne, decyzje gospodarcze czy polityczne. Rankingi stały się również istotnym czynnikiem określającym pozycje konkurencyjne miast (metropolii).

Ze względu na różnorodność tematyczną i metodologiczną, można wyróżnić bardzo dużą liczbę rankingów. Na całym świecie tworzy ich się prawdopodobnie tysiące, stąd trudność w wyborze tych najbardziej obiektywnie i kompleksowo obrazujących pozycję danego miasta na tle innych podobnych ośrodków.

Na potrzeby niniejszego opracowania wybrano trzy polskie rankingi, które odnoszą się do jakości życia w mieście, uwarunkowań prowadzenia biznesu oraz rozwoju zrównoważonego. Przy wyborze rankingów, kierowano się nie tylko wieloaspektowością podjętej tematyki, ale również oparciem się na wysokich standardach metodologicznych, tym samym dbając o ograniczenie wpływu uznaniowości.

Wykorzystane rankingi stanowią opracowania stworzone we współpracy z uznanymi, kompetentnymi środowiskami i ekspertami. Zostały opracowane przez zespoły naukowe i oparte są na pracach badawczych (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu).

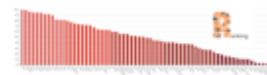
Wg zaprezentowanych rankingów miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego, wśród miast wojewódzkich, zajmują zróżnicowane pozycje, co jest uwarunkowane tematyką danego rankingu. Najlepszą pozycję – drugą, zaraz po Warszawie, zajął Toruń w zakresie tematyki związanej ze zrównoważonym rozwojem. Bydgoszcz zajęła tu pozycję szesnastą. Różnica pomiędzy miastami z kujawsko-pomorskiego wyniosła 6 pkt, przy maksymalnej różnicy najlepszego miasta i zajmującego ostatnie miejsce wśród miast wojewódzkich na poziomie 11,9 pkt.

Ranking oceniający tworzenie przyjaznych uwarunkowań dla biznesu stawia Bydgoszcz na dziesiątej, ostatniej pozycji wśród miast wojewódzkich liczących powyżej 300 tys. mieszkańców. Toruń zaś zajmuje trzecie miejsce wśród miast liczących od 150 do 299 tys. mieszkańców, wyprzedzając trzy inne miasta wojewódzkie znajdujące się w tej samej kategorii miast pod względem liczby mieszkańców – Olsztyn, Kielce i Białystok.

Ranking oceniający jakość życia w mieście przyznał Toruniowi miejsce dziesiąte wśród miast wojewódzkich (15 w ogóle) i siedemnaste Bydgoszczy (27 w ogóle). Toruń tym samym okazał się lepszy do życia niż Kielce, Łódź czy Szczecin, natomiast gorszym niż Lublin, Olsztyn i Opole. Bydgoszcz oferuje lepsze warunki tylko od Zielonej Góry.

Ranking jakości życia 2018 POLITYKA i AGH

POZYCJA	MIASTO	WYNIK
...		
2	Warszawa	98,76
3	Kraków	95,88
4	Poznań	94,52
5	Rzeszów	94,46
6	Gdańsk	93,88
7	Wrocław	91,80
8	Opole	91,23
...		
10	Olsztyn	81,84
...		
12	Lublin	81,04
...		
15	Toruń	74,58
...		
17	Katowice	72,53
18	Białystok	71,78
19	Kielce	71,41
20	Szczecin	67,60
...		
24	Łódź	62,87
...		
26	Gorzów Wielkopolski	59,59
27	Bydgoszcz	55,71
...		
31	Zielona Góra	52,09
...		

Metodologia:

Ranking opracowany został dla miast na prawach powiatu.

Źródło danych statystycznych stanowi w głównej mierze Bank Danych Lokalnych (GUS), jednak w przypadku części kategorii wykorzystano dane pochodzące z GIOŚ, MRPPS, UKE oraz Związku Miast Polskich. W badaniach wykorzystano ostatecznie 53 zmienne ilościowe przydzielone do 10 kategorii tematycznych (komunikacja, zdrowie, bezpieczeństwo, społeczność, środowisko, praca, samorząd, mieszkania, czas wolny, edukacja). Przy wyliczaniu „podindeksów” oraz indeksu zbiorczego użyto wyłącznie wag wyznaczonych metodami statystycznymi rekomendowanymi przez OECD i JRC Komisji Europejskiej. Wyznaczono podocenę składową, którą obliczono jako średnią ważoną z zestandaryzowanych zmiennych składowych. Ranking ukazał się w 2018 roku.

Źródło:

<https://rankingmiast.polityka.pl/>

Wykres 54 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu jakości życia 2018 POLITYKA i AGH

Miasta przyjazne dla biznesu 2017 Forbs i COIG

POZYCJA	POW. 300 TYS. MIESZKAŃCÓW	WYNIK
1	Warszawa	6,97
2	Poznań	4,31
3	Wrocław	3,89
4	Kraków	3,40
5	Katowice	3,15
6	Lublin	2,17
7	Gdańsk	1,83
8	Szczecin	1,73
9	Łódź	1,33
10	Bydgoszcz	0,96

POZYCJA	OD 150 DO 299 TYS. MIESZKAŃCÓW	WYNIK
1	Rzeszów	3,47
...		
3	Toruń	1,45
4	Olsztyn	1,36
...		
7	Kielce	1,22
8	Białystok	1,13
...		

POZYCJA	OD 50 DO 149 TYS. MIESZKAŃCÓW	WYNIK
...		
3	Zielona Góra	1,74
...		
6	Opole	1,31
...		
13	Gorzów Wielkopolski	0,98
...		

Metodologia:

Ranking obejmuje 4 kategorie gmin (miejskich, miejsko-wiejskich oraz wiejskich) w zależności od ich liczby mieszkańców: powyżej 300 tys. mieszkańców, od 150 tys. do 299 tys. mieszkańców, od 50 tys. do 149 tys. mieszkańców oraz poniżej 50 tys. mieszkańców. Analiza obejmuje liczbę nowo zarejestrowanych przedsiębiorców w KRS w poprzednim roku (nie bierze się pod uwagę firm powstałych z przekształcenia). Odejmowane są od tej liczby wykreślone w danym roku przedsiębiorstwa w KRS oraz upadłości. Powstała wartość służy do wyliczenia liczby nowych firm na 1000 mieszkańców. Liczba nowych firm na 1000 mieszkańców decyduje o miejscu w rankingu, umożliwia też porównanie jednostek o różnej liczbie mieszkańców. Źródło danych stanowił Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej. Wykorzystano dane za rok 2016. Ranking ukazał się w 7 numerze miesięcznika Forbes w 2017 r.

Źródło:
<https://www.coig.com.pl/index.php>

Wykres 55 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu miasta przyjazne dla biznesu 2017 Forbs i COIG

Ranking miast zrównoważonych ARCADIS 2016

POZYCJA	MIASTO	WYNIK
1	Warszawa	67,74
2	Toruń	67,20
3	Wrocław	67,19
4	Poznań	66,59
5	Lublin	66,56
...		
7	Zielona Góra	65,06
8	Rzeszów	64,57
...		
10	Olsztyn	62,93
11	Katowice	62,75
12	Kraków	62,30
13	Gdańsk	61,89
14	Białystok	61,74
15	Gorzów Wielkopolski	61,69
16	Bydgoszcz	61,24
17	Szczecin	60,77
...		
21	Opole	58,54
22	Kielce	57,30
...		
26	Łódź	55,82
...		

Metodologia:

Ranking oparto na wskaźniku syntetycznym. Podstawą budowy tego wskaźnika był zbiór wskaźników szczegółowych, które zostały przyporządkowane do jednego z trzech obszarów zrównoważonego rozwoju: społeczeństwa, środowiska i gospodarki, gdzie określono 19 dziedzin zdefiniowano 45 wskaźników szczegółowych. Źródłem danych była aplikacja Wskaźniki Zrównoważonego Rozwoju – moduł lokalny (GUS), Bank Danych Lokalnych (BDL) Głównego Urzędu Statystycznego, Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) oraz strony internetowe miejskich przedsiębiorstw komunikacyjnych. Wykorzystano dane za rok 2015. Syntetyczny wskaźnik zrównoważonego rozwoju dla miasta uzyskano obliczając średnią arytmetyczną oceny każdego z trzech obszarów. O ostatecznej pozycji miasta w rankingu ogólnym lub w podziale na obszary decydował udział procentowy wyniku osiągniętego przez daną jednostkę terytorialną w relacji do najlepszego możliwego do otrzymania wyniku.

Źródło:

<https://www.arcadis.com/pl/polska/perspektywy/ranking-polskich-miast-zrownowazonych/>

Wykres 56 Pozycja Bydgoszczy i Torunia w rankingu miast zrównoważonych ARCADIS 2016

4. Podsumowanie

Celem opracowania było zbadanie, w jakim zakresie i na jakim poziomie, miasta stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego – Bydgoszcz i Toruń, pełnią funkcje metropolitalne oraz jak poziom ten lokuje je wśród badanych miast wojewódzkich w kraju. Analizy nie miały na celu oceny ogólnego poziomu rozwoju tych miast lecz skupiły się na zagadnieniach, które kształtują cechy mające wpływ na rozwój funkcji metropolitalnych.

Należy mieć na uwadze, że wieloaspektowość zagadnienia, a także ograniczona dostępność danych sprawia, że przebadanie wszystkich czynników decydujących o poziomie rozwoju funkcji metropolitalnych jest niemożliwe. Analiza objęła trzy zagadnienia (dotyczące powiązań międzynarodowych, nowoczesnej gospodarki, rozmachu życia w mieście), a doboru mierników dokonano ze szczególną starannością, dbając by objęły one najistotniejsze w danym zagadnieniu kwestie. Subiektywny wybór, obejmujący tylko część wpływających na badane zjawiska elementów powoduje, że wnioski dotyczyć mogą tylko badanych aspektów, nie można ich rozszerzać i formułować uogólnionych konkluzji odnoszących się do całego spektrum zagadnień dotyczących metropolitalności.

Zestawienie i porównanie wartości wybranych do badania mierników dla wszystkich 18 miast wojewódzkich umożliwia określenie pozycji każdego z tych miast w stosunku do pozostałych. Przeprowadzone analizy wykazały, że obydwie ośrodki stołeczne województwa kujawsko-pomorskiego w większości analizowanych mierników zajmują pozycję w drugiej połowie listy (dziesiąta i niższa pozycja) – Bydgoszcz w dwudziestu, Toruń¹² w dwudziestu czterech przypadkach.

Pozycję Bydgoszczy i Torunia jako ośrodków stołecznych na tle pozostałych miast wojewódzkich poprawia, lecz nie diametralnie, połączenie ich potencjałów, polegające na zsumowaniu wartości wybranych do tej analizy mierników. Poprawa ta dotyczy zagadnień związanych z liczbą przedsiębiorstw zajmujących się usługami dla biznesu oraz z kapitałem zagranicznym, ruchem turystycznym, w tym zagranicznym, infrastrukturą turystyczną oraz infrastrukturą kultury, jakością kształcenia, a także prognozowaną liczbą ludności.

Badanie pokazało, że niskie lokaty Bydgoszczy i Torunia dotyczą nie tylko obecnej sytuacji, ale obserwowane są również w dokonanej analizie dynamiki zmian obejmującej okres kilku-kilkunastu lat. Miasta, które od zawsze stanowiły wiodące ośrodki rozwoju w kraju (Warszawa, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Poznań) zajmują niezmiennie wysokie lokaty w zakresie analizowanych mierników. Dystans Bydgoszczy i Torunia do tej czołówki listy pogłębia się. Wyraźnie zauważalne jest zajmowanie coraz lepszych lokat przez stolice województw zlokalizowanych we wschodniej części kraju (Białystok, Lublin, Olsztyn, Rzeszów), które charakteryzowały się do niedawna najniższymi wartościami badanych mierników. Trudno jednoznacznie określić jakie czynniki wpłynęły na poprawę pozycji tych miast. Być może pewne znaczenie mogły tutaj mieć dedykowane im działania (Program „Polska Wschodnia”).

¹² Uwzględniono wskaźniki: dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych, skala lotniska – liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku

Spośród badanych zagadnień obserwuje się niekorzystne w ostatnich latach zmiany¹³ w zakresie: skali rozwoju lotniczych połączeń międzynarodowych, ruchu migracyjnego i ruchu turystycznego turystów zagranicznych (mówiących o sile powiązań międzynarodowych), liczby i udziału firm zajmujących się nowoczesnymi dziedzinami gospodarki, wartości produkcji sprzedanej przemysłu, liczby hoteli 3-5*, w tym z zapleczem konferencyjnym (mówiących o rozwoju nowoczesnej gospodarki), liczby widzów w instytucjach kultury, liczby mieszkań, liczby studentów (mówiących o warunkach życia w mieście).

Przeprowadzone analizy wykazały, że żadne z dwóch miast stołecznych kujawsko-pomorskiego nie jest miastem dominującym nad drugim w zakresie zbadanych mierników. Co prawda miasta te różnią się w niektórych aspektach, niekiedy nawet znacznie (wartość kapitału zagranicznego, dostępność komunikacyjna, napływ migracyjny, produkcja sprzedana przemysłu, ruch turystyczny, udzielone patenty, propozycja wydarzeń kulturalnych, poziom nauczania w szkołach średnich, udział terenów zieleni, prognozowana liczba ludności), ale ostatecznie reprezentują podobny poziom rozwoju, a wymienione powyżej różnice świadczą tylko o komplementarności tych miast i ich wzajemnym uzupełnianiu się w pełnieniu funkcji metropolitalnych.

Pozycja Bydgoszczy i Torunia w stosunku do pozostałych miast wojewódzkich w zakresie przeanalizowanych mierników dotyczących metropolitalności wskazuje, że rozwój funkcji metropolitalnych tych miast jest nadal aktualnym wyzwaniem rozwojowym mającym znaczenie dla rozwoju całego województwa kujawsko-pomorskiego.

¹³ Zaobserwowane jednocześnie w dwóch miastach - Bydgoszczy i Toruniu, bądź tylko w jednym z nich.

5. Nota metodologiczna

W opracowaniu przeprowadzono dwie analizy:

ANALIZA I

Wskaźnikowa, analiza oparta na miernikach ukazujących stan rozwoju funkcji metropolitalnych. Analizę tą opracowywano w następujący sposób:

- wybór 30. zmiennych (mierników) opisujących przedmiot badania pochodzących z wiarygodnych źródeł, porównywalnych dla wszystkich osiemnastu miast, w jak najlepszy sposób oddających cechy metropolitalności miasta. W celu oddania pełnego stanu rozwoju danego zjawiska mierzonego poszczególnym miernikiem założono, iż istnieje potrzeba pokazywania w wybranych przypadkach natężenia zjawiska za pomocą wartości bezwzględnej jak i względnej danego miernika. Doboru mierników dokonano ze szczególną starannością, dbając by objęły one najistotniejsze w danym zagadnieniu kwestie,
- podział wybranych mierników na trzy komponenty badawcze:

A – usieciowienie, w tym biznesowe, czyli wskazanie powiązań międzynarodowych (mierzone za pomocą m.in. analizy kapitału zagranicznego w przedsiębiorstwach, skali lotnisk, migracji i turystyki zagranicznej),

B – siła i nowoczesność gospodarki, czyli wskazanie poziomu rozwoju dziedzin gospodarki, które decydują w dużym stopniu o zmianach w kierunku gospodarki innowacyjnej (mierzona za pomocą m.in. analizy podmiotów gospodarki narodowej w sekcjach J,K,L,M¹⁴, wartości produkcji sprzedanej przemysłu, przeciętnego wynagrodzenia, liczby turystów i udzielonych noclegów, liczby obiektów hotelowych i z zapleczem konferencyjnym, liczby klastrow, liczby udzielonych patentów i praw ochronnych),

C – skala możliwości i rozmach życia w mieście, czyli atrakcyjność miasta do osiedlenia się, w tym czasowo, np. podczas kontraktu (mierzona za pomocą m.in. analizy oferty kulturalnej, sportowej, rozrywkowej, dostępności powierzchni handlowej, liczby mieszkań, obecności prestiżowych uczelni i szkół średnich, określenia dostępności miasta, udziału w powierzchni ogółem terenów zieleni),

- przedstawienie wartości każdego miernika dla osiemnastu miast wojewódzkich na wykresie słupkowym i opatrzenie go krótkim komentarzem,
- przedstawienie dynamiki mierników dla osiemnastu miast wojewódzkich na wykresie słupkowym i opatrzenie go krótkim komentarzem – analizy dynamiki dokonano dla dwudziestu mierników, spośród ww. trzydziestu, dla których możliwe było uzyskanie danych i ich porównanie na przestrzeni czasu. Mierniki te reprezentowały zakres tematyczny wszystkich trzech komponentów A - C. Dynamika została przedstawiona

¹⁴ J – informacja i komunikacja; K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa; L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

w różnych okresach czasu co wynikało z dostępności wiarygodnych i porównywalnych w czasie danych,

- przedstawienie wartości każdego miernika dla osiemnastu miast wojewódzkich na rysunku, które ze względu na czytelność tekstu umieszczono na końcu opracowania,
- przedstawienie w zakresie każdego komponentu badawczego (A-C) dla wybranych mierników lokaty Bydgoszczy, lokaty Torunia oraz lokaty miast rozpatrywanych łącznie za pomocą wykresu słupkowego i opatrzenie go krótkim komentarzem.

Należy zwrócić uwagę na pozycję Warszawy – jest ona największym i odznaczającym się najwyższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego miastem w kraju, znacznie odbiegającym od pozostałych miast wojewódzkich.

Tabela 57 Źródła wskaźników dla komponentów A, B, C

A. USIECIOWIENIE, W TYM BIZNESOWE		
1	Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego (jedn.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2014-2017]
		Dostęp: Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne → podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON → Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej (Rodzaje podmiotów → Spółki handlowe – z udziałem kapitału zagranicznego razem)
Uwagi: W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie		
2	Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (zł/os.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2011-2017]
		Dostęp: Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne → Podmiot z udziałem kapitału zagranicznego → Kapitał zagraniczny wg powiatów (Wyszczególnienie → kapitał zagraniczny) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
Uwagi: Prezentowane dane nie uwzględniają podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, szkół wyższych, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury posiadających osobowość prawną. Podmioty biorące udział w badaniu podmiotów z kapitałem zagranicznym i posiadające kapitał zagraniczny na koniec roku		
3	Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych (jedn.)	Źródło: Skyscanner 2019
		Dostęp: https://www.skyscanner.pl/
Uwagi: Stan na kwiecień 2019 według rozkładów lotów. Przy określaniu liczby bezpośrednich połączeń brano pod uwagę połączenia w całym miesiącu kwietniu, a następnie uzupełniono informacje o lotach bezpośrednich ze stron internetowych poszczególnych lotnisk		

4	Skala lotniska - liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku (os.)	Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego	2018 [2008-2018]
		Dostęp: Regulacja rynku → Statystyki i analizy rynku transportu lotniczego → Statystyki wg portów lotniczych	
Uwagi: Liczba obsłużonych pasażerów oraz wykonanych operacji w ruchu krajowym i międzynarodowym – regularnym i czarterowym; dane nie uwzględniają pasażerów w ruchu tranzytowym oraz G.A ¹⁵ ; dla Warszawy uwzględniono również lotnisko Modlin oraz Radom			
5	Napływ migracyjny z zagranicy (os.)	Źródło: GUS (BDL)	2016 i 2017 [2013-2017]
		Dostęp: Ludność → Migracje wewnętrzne i zagraniczne → Migracje na pobyt stały gminne wg płci migrantów, w ruchu wewnętrznym i zagranicznym (Kierunki migracji → zameldowania z zagranicy Płeć → ogółem)	
Uwagi: Ze względu na dużą zmienność zjawiska w przeciągu lat, jako wartość przyjęto średnią z dwóch lat 2016 i 2017. Migracje gminne w ruchu wewnętrznym i zagraniczne. Ze względu na niedostateczną jakość danych dotyczących migracji zagranicznych na pobyt stały za 2015 r. ¹⁶ , dane te, a także dane o migracjach długookresowych, nie zostały opublikowane			
6	Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów (os.)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2002-2017]
		Dostęp: Turystyka → Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie → Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów (Rodzaje obiektów → turyści zagraniczni (korzystający) ogółem I-XII)	
Uwagi: W związku z koniecznością zapewnienia tajemnicy statystycznej, począwszy od danych za rok 2015 uległ zmianie zakres dostępnych informacji dotyczących wykorzystania obiektów turystycznych: turyści, udzielone noclegi i wynajęte pokoje. Dane zgrupowano według typów obiektów w oparciu o PKD 2007: 55.1 Obiekty hotelowe ogółem, 55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe. Zmieniono także poziomy terytorialne prezentacji: informacje udostępniane są dla powiatów, podregionów lub województw. Począwszy od danych za 2016 rok ¹⁷ w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu			
7	Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów (%)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2002-2017]
		Dostęp: Turystyka → Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie → Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów (Rodzaje obiektów → ogółem Turystyczne obiekty noclegowe → turyści (korzystający) ogółem I-XII; turyści zagraniczni (korzystający) ogółem I-XII)	
Uwagi: Uwagi: W związku z koniecznością zapewnienia tajemnicy statystycznej, począwszy od danych za rok 2015 uległ zmianie zakres dostępnych informacji dotyczących wykorzystania obiektów turystycznych: turyści, udzielone noclegi i wynajęte pokoje. Dane zgrupowano według typów obiektów w oparciu o PKD 2007: 55.1 Obiekty hotelowe ogółem, 55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe. Zmieniono także poziomy terytorialne prezentacji: informacje udostępniane są dla powiatów, podregionów lub województw. Począwszy od danych za 2016 rok ¹⁸ w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu			

¹⁵ G.A. - ruch lotniczy komercyjny i prywatny.

¹⁶ Podczas analizy dynamiki ruchu migracyjnego pominięto rok 2015.

¹⁷ Nie zaobserwowano znaczącego wpływu na wartość danych toteż zdecydowano się na objęcie analizą dynamiki lat 2002-2017.

¹⁸ Nie zaobserwowano znaczącego wpływu na wartość danych toteż zdecydowano się na objęcie analizą dynamiki lat 2002-2017.

B. SIŁA I NOWOCZESNOŚĆ GOSPODARKI

1	Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M (jedm.)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2009-2017]
		Dostęp: Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne → Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON → Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych (Sektory własności → ogółem Sekcje i działy → Sekcja J; Sekcja K; Sekcja L; Sekcja M)	
Uwagi: PGN – Podmioty gospodarki narodowej Sekcja J – Informacja i Komunikacja Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna			
2	Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN (%)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2009-2017]
		Dostęp: Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne → Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON → Podmioty wg sekcji i działów PKD 2007 oraz sektorów własnościowych (Sektory własności → ogółem Sekcje i działy → ogółem; Sekcja J; Sekcja K; Sekcja L; Sekcja M)	
Uwagi: PGN – Podmioty gospodarki narodowej Sekcja J – Informacja i Komunikacja Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna			
3	Produkcja sprzedana przemysłu ogółem (mln zł)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2005-2017]
		Dostęp: Przemysł i budownictwo → Produkcja sprzedana przemysłu i budownictwa → Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i na 1 mieszkańca (podmioty o liczbie pracujących > 9) (Klasyfikacje PKD → wg PKD 2007 Zakres przedmiotowy → ogółem)	
Uwagi: Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, dla których liczba pracujących przekracza 9 osób			
4	Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów (jedm.)	Źródło: Rzeczpospolita	2014
		Dostęp: https://www.emtor.pl/_Resources/Persistent/14d9cab9984eaf2b7e7e27a65617a002d8bd6d26/Lista%202000%202014.pdf	
5	Przeciętne wynagrodzenie brutto (zł)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2002-2017]
		Dostęp: Wynagrodzenia i świadczenia społeczne → Wynagrodzenia → Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (Wyszczególnienie → ogółem)	
Uwagi: bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób			
6	Liczba turystów korzystających z noclegów (os.)	Źródło: GUS (BDL)	2017 [2002-2017]
		Dostęp: Turystyka → Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie → Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów (Rodzaje obiektów → ogółem Turystyczne obiekty noclegowe → turyści (korzystający) ogółem I-XII) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)	
Uwagi: W związku z koniecznością zapewnienia tajemnicy statystycznej, począwszy od danych za rok 2015 uległ zmianie zakres dostępnych informacji dotyczących wykorzystania obiektów turystycznych: turyści, udzielone noclegi i wynajęte pokoje. Dane zgrupowano według typów obiektów w oparciu o PKD 2007: 55.1 Obiekty hotelowe ogółem, 55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe. Zmieniono także poziomy terytorialne prezentacji: informacje udostępniane			

	są dla powiatów, podregionów lub województw. Począwszy od danych za 2016 rok ¹⁹ w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu	
7	Liczba udzielonych noclegów (jedn.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2002-2017]
		Dostęp: Turystyka → Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie → Turystyczne obiekty noclegowe wg rodzajów (Rodzaje obiektów → ogółem Turystyczne obiekty noclegowe → udzielone noclegi ogółem I-XII) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
	Uwagi: W związku z koniecznością zapewnienia tajemnicy statystycznej, począwszy od danych za rok 2015 uległ zmianie zakres dostępnych informacji dotyczących wykorzystania obiektów turystycznych: turyści, udzielone noclegi i wynajęte pokoje. Dane zgrupowano według typów obiektów w oparciu o PKD 2007: 55.1 Obiekty hotelowe ogółem, 55.2 Obiekty noclegowe krótkotrwałego zakwaterowania i 55.3 Kempingi i pola biwakowe. Zmieniono także poziomy terytorialne prezentacji: informacje udostępniane są dla powiatów, podregionów lub województw. Począwszy od danych za 2016 roku w statystyce dotyczącej turystycznej bazy noclegowej wprowadzono metodologię imputacji danych dla jednostek zobowiązanych do złożenia sprawozdania na formularzu KT-1, które odmówiły udziału w badaniu	
8	Liczba hoteli 5*, 4*, 3* (jedn.)	Źródło: Booking 2019
		Dostęp: https://www.booking.com
	Uwagi: dane zgodnie ze stanem na kwiecień 2019	
9	Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym (jedn.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2009-2017]
		Dostęp: Turystyka → Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych → Obiekty z zapleczem konferencyjnym (Zaplecze konferencyjne → z salą konferencyjną)
	Uwagi: Dane do 2015 r. włącznie dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdania statystyczne. Począwszy od danych za styczeń 2016 r. wprowadzono metodę imputacji danych. W przypadku prezentowania danych odnoszących się do wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych, gdy na danym obszarze znajdują się mniej niż 3 jednostki, dane zostały utajnione (tajemnica statystyczna). Liczba obiektów (oraz pokoi i miejsc noclegowych) dotyczy obiektów, które działały w dniu 31 lipca. Dane dotyczące wykorzystania obiektów (udzielone noclegi, wynajęte pokoje, turyści) wykazywane są dla całego roku sprawozdawczego	
10	Liczba klastrów gospodarczych (jedn.)	Źródło: Portal Innowacji 2015
		Dostęp: Klastry → Przegląd klastrów → Inwentaryzacja klastrów w Polsce https://www.pi.gov.pl/PARPFiles/media/_multimedia/C1E1B3DE727F45C0990A2F06D8102839/20160314_152947%20RAPORT_inwentaryzacja_klastrow_w_Polsce_2015_v_2_0.pdf
	Uwagi: (-)	
11	Udzielone patenty i prawa ochronne (jedn.)	Źródło: Raport GUS – Nauka i Technika 2017 2017
		Dostęp: https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/nauka-i-technika-spoleczenstwo-informacyjne/nauka-i-technika/nauka-i-technika-w-2017-roku,1,14.html
	Uwagi: Według siedziby pierwszego zgłaszającego w przypadku zgłoszeń dokonanych wspólnie przez wielu autorów	

¹⁹ Nie zaobserwowano znaczącego wpływu na wartość danych toteż zdecydowano się na objęcie analizą dynamiki lat 2002-2017.

C. SKALA MOŻLIWOŚCI I ROZMACH ŻYCIA W MIEŚCIE		
1	Liczba seansów kinowych (jedn.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2002-2017]
		Dostęp: Kultura i sztuka → Kina → Kina stałe wg form własności (Gestor → ogółem Wykaz → seanse ogółem) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
Uwagi: Kino stałe – prowadzące działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe (w sposób trwały) do publicznego wyświetlania filmów, z określoną częstotliwością		
2	Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych (jedn.)	Źródło: FlashScore 2017/18
		Dostęp: https://www.flashscore.pl/
Uwagi: Dane dotyczą ilość rozgrywek w następujących dyscyplinach: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, żużel, liczba wszystkich meczów w wybranych dyscyplinach dotyczyła sezonu 2017/2018, z wyjątkiem żużla gdzie liczbę meczów uwzględniono za 2018 rok ze względu na sposób rozgrywania ligi		
3	Liczba instytucji kultury (jedn.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2009-2017]
		Dostęp: Kultura i sztuka → Działalność sceniczna i wystawiennicza → Instytucje muzyczne (Wyszczególnienie → jednostki Rodzaje jednostek → chór; filharmonia; orkiestra symfoniczna i kameralna) Kultura i sztuka → Działalność sceniczna i wystawiennicza → Teatry (Wyszczególnienie → jednostki Rodzaje teatrów → Teatr dramatyczny; teatr muzyczny rozrywkowy, operetka – teatr tańca, baletu, musicalu; teatr operowy; teatr lalkowy)
Uwagi: Dane dotyczą chóru, filharmonii, orkiestry symfonicznej i kameralnej oraz teatrów (dramatycznych, muzycznych rozrywkowych, operowych, lalkowych)		
4	Liczba widzów w instytucjach kultury (os.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2009-2017]
		Dostęp: Kultura i sztuka → Działalność sceniczna i wystawiennicza → Instytucje muzyczne (Wyszczególnienie → widzowie/słuchacze (w stałej sali) Rodzaje jednostek → chór; filharmonia; orkiestra symfoniczna i kameralna) Kultura i sztuka → Działalność sceniczna i wystawiennicza → Teatry (Wyszczególnienie → widowiska w stałych salach teatralnych – widzowie Rodzaje teatrów → Teatr dramatyczny; teatr muzyczny rozrywkowy, operetka – teatr tańca, baletu, musicalu; teatr operowy; teatr lalkowy) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
Uwagi: Dane dotyczą chóru, filharmonii, orkiestry symfonicznej i kameralnej oraz teatrów (dramatycznych, muzycznych rozrywkowych, operowych, lalkowych) Instytucje muzyczne – dane zbierane w GUS dotyczą tylko instytucji (zespołów) profesjonalnych		
5	Powierzchnia najmu brutto (GLA) /1000 mieszkańców (m²/1000 os.)	Źródło: Polska Rada Centrów Handlowych 2018
		Dostęp: Katalog CH https://prch.org.pl/pl/katalog-ch Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
Uwagi: Przy określaniu powierzchni najmu brutto m ² (GLA ²⁰) uwzględniono centra handlowe tradycyjne, obecnie otwarte. Nie brano pod uwagę centrów handlowych będących w budowę bądź planowanych.		

²⁰ GLA – Gross Leasable Area, dotyczy powierzchni, którą możemy maksymalnie wynająć.

	Dane dotyczą tradycyjnych centrów handlowych według definicji Polskiej Rady Centów Handlowych są to zamknięte budynki z zadaszonymi pasażami handlowymi	
6	Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców (jedn./1000 os.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2003-2017]
		Dostęp: Gospodarka mieszkaniowa i komunalna → Zasoby mieszkaniowe → Zasoby mieszkaniowe (Lokalizacje → ogółem, Zasoby mieszkaniowe wszystkie → mieszkania) Ludność → Stan ludności → Ludność wg grup wieku i płci (Wiek → ogółem, Płeć → ogółem)
Uwagi: Dane o zasobach mieszkaniowych podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych wg stanu na 31 XII. Informacja zawiera liczbę mieszkań, a także izb i powierzchnię użytkową w tych mieszkaniach znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. W roku 2002 zasoby mieszkaniowe zamieszkane, od roku 2003 zasoby mieszkaniowe wszystkie		
7	Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy” (jedn.)	Źródło: Perspektywy 2018
		Dostęp: https://www.perspektywy.pl/RSW2018/ranking-uczelni-akademickich
Uwagi: Dane dotyczą uczelni znajdujących się na liście 100 najlepszych uczelni wg rankingu		
8	Liczba studentów (os.)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2012-2017]
		Dostęp: Szkolnictwo wyższe → szkoły wyższe → szkoły wyższe, studenci i absolwenci wg powiatów (Wyszczególnienie → studenci ogółem)
Uwagi: (-)		
9	Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy” (jedn.)	Źródło: Perspektywy 2019
		Dostęp: http://licea.perspektywy.pl/2019/ranking/ranking-liceow-ogolnoksztalcacych-2019?strona=1 , http://technika.perspektywy.pl/2019/ranking/ranking-technikow-2019?strona=1
Uwagi: Dane dotyczą liceów i techników należących do kategorii złotych szkół wg rankingu		
10	Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałymi ośrodkami wojewódzkimi do danego miasta (jedn.)	Źródło: e-podróżnik; Skycanner 2019
		Dostęp: https://www.e-podroznik.pl/ , https://www.skyscanner.pl/
Uwagi: Przy określaniu liczby bezpośrednich połączeń wzięto pod uwagę transport drogowy, kolejowy oraz lotniczy (podróż w okresie od kwietnia do września)		
11	Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta (%)	Źródło: GUS (BDL) 2017 [2004-2017]
		Dostęp: Stan i ochrona środowiska → Tereny zieleni → Tereny zieleni – wskaźniki (Wskaźniki → udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem)
Uwagi: Udział obejmuje parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej. Nie uwzględnia lasów, cmentarzy oraz zieleni ulicznej		
12	Prognozowana liczba ludności w 2030 roku (os.)	Źródło: Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 2017 [2002-2017]
		Dostęp: https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html
Uwagi: Prognoza ludności opracowana w 2017 roku na lata 2017-2030		

ANALIZA II

Analiza rankingów krajowych - przedstawienie wyników trzech rankingów krajowych odnoszących się do:

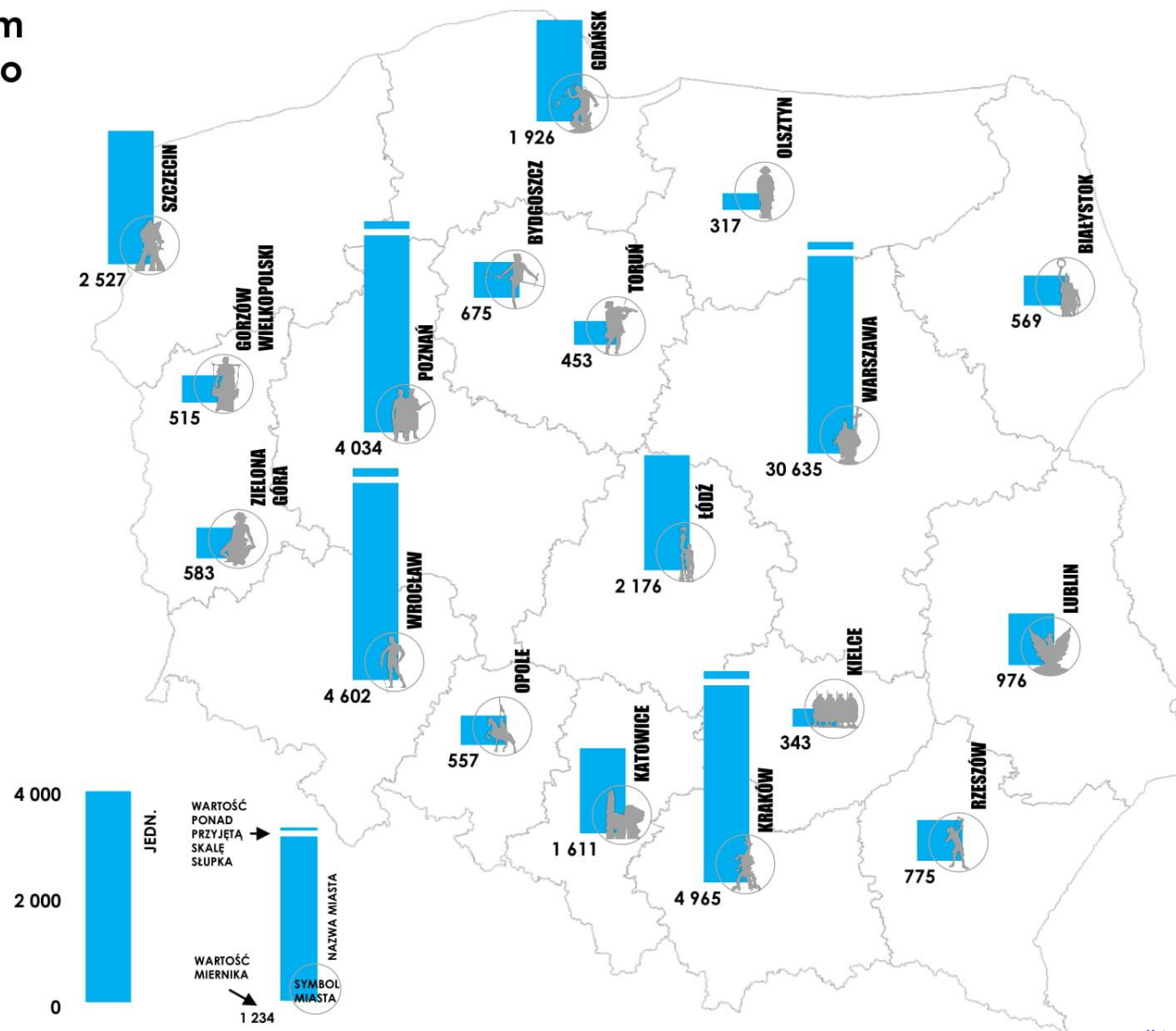
- jakości życia w mieście – „Ranking jakości życia 2018”, opracowany przez miesięcznik Polityka oraz Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie,
- uwarunkowań prowadzenia biznesu – „Miasta przyjazne dla biznesu 2017” opracowany przez miesięcznik Forbes oraz Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej,
- rozwoju zrównoważonego – „Ranking miast zrównoważonych ARCADIS 2016” opracowany przez firmę projektowo-badawczą ARCADIS POLSKA.

Wybór ww. rankingów, podyktowany był nie tylko wieloaspektowością podjętej tematyki, ale również oparciem się na wysokich standardach metodologicznych, ograniczających wpływ uznaniowości.

Spis rysunków:

1. Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego
2. Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca
3. Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych
4. Skala lotniska – liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku
5. Napływ migracyjny z zagranicy
6. Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów
7. Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów
8. Lokalizacja usług biznesowych – liczba PGN w sekcji J,K,L,M
9. Lokalizacja usług biznesowych – liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie
10. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem
11. Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów
12. Przeciętne wynagrodzenie brutto
13. Liczba turystów korzystających z noclegów
14. Liczba udzielonych noclegów
15. Liczba hoteli 5*, 4*, 3*
16. Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym
17. Liczba klastrów gospodarczych
18. Udzielone patenty i prawa ochronne
19. Liczba seansów kinowych
20. Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych
21. Liczba instytucji kultury
22. Liczba widzów w instytucjach kultury
23. Powierzchnia najmu brutto (GLA) /1000 mieszkańców
24. Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców
25. Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy”
26. Liczba studentów
27. Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy”
28. Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałych ośrodków wojewódzkich do danego miasta
29. Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta
30. Prognozowana liczba ludności w 2030 roku

Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego

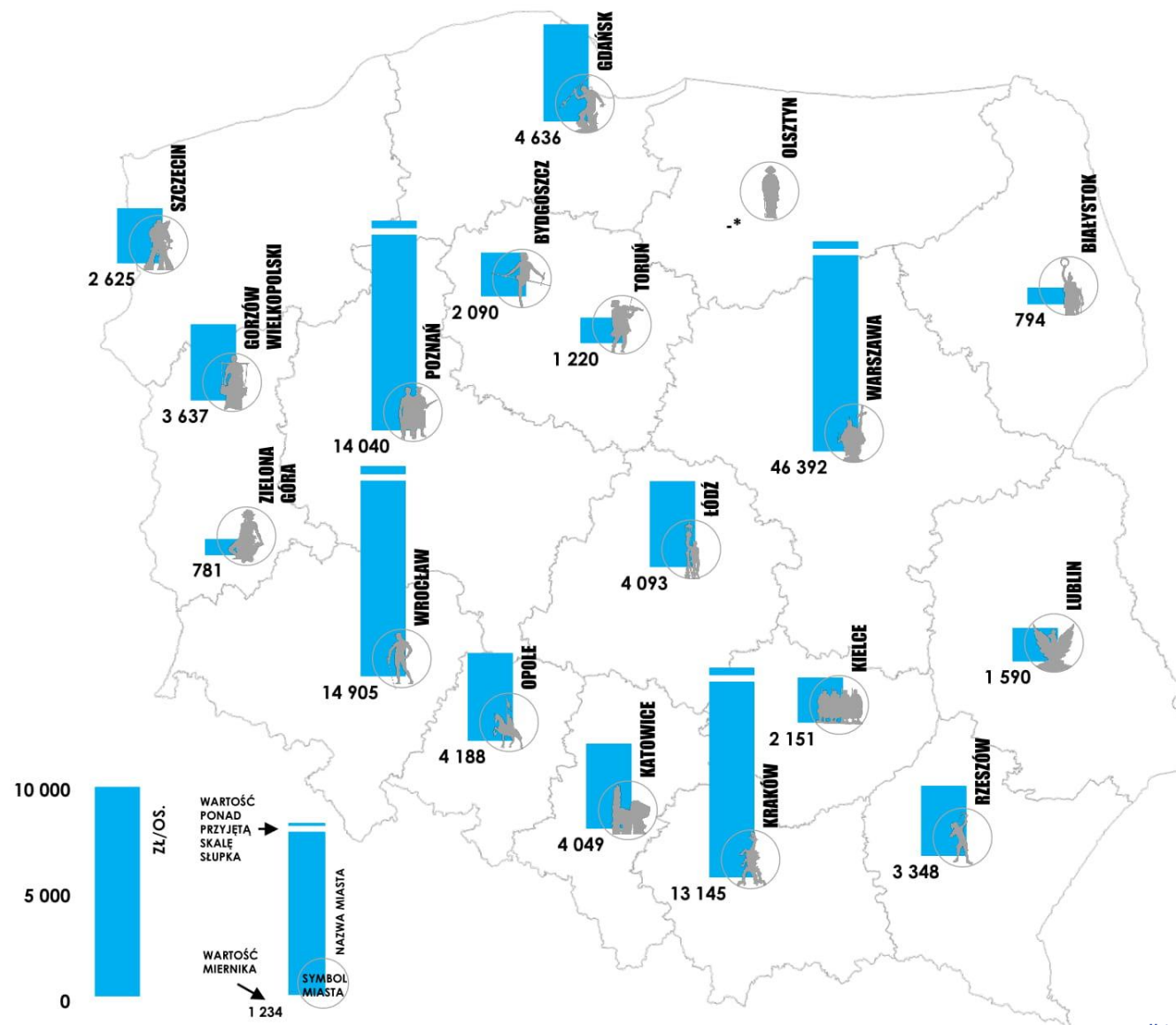

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Kapitał zagraniczny w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca

Dane nie uwzględniają podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, Narodowych Funduszy Inwestycyjnych, szkół wyższych, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury posiadających osobowość prawną
* tajemnica statystyczna

- 1 **Warszawa**
- 2 **Wrocław**
- 3 **Poznań**
- 4 **Kraków**
- 5 **Gdańsk**
- 6 **Opole**
- 7 **Łódź**
- 8 **Katowice**
- 9 **Gorzów Wielkopolski**
- 10 **Rzeszów**
- 11 **Szczecin**
- 12 **Kielce**
- 13 **Bydgoszcz**
- 14 **Lublin**
- 15 **Toruń**
- 16 **Białystok**
- 17 **Zielona Góra**
- **Olsztyn**

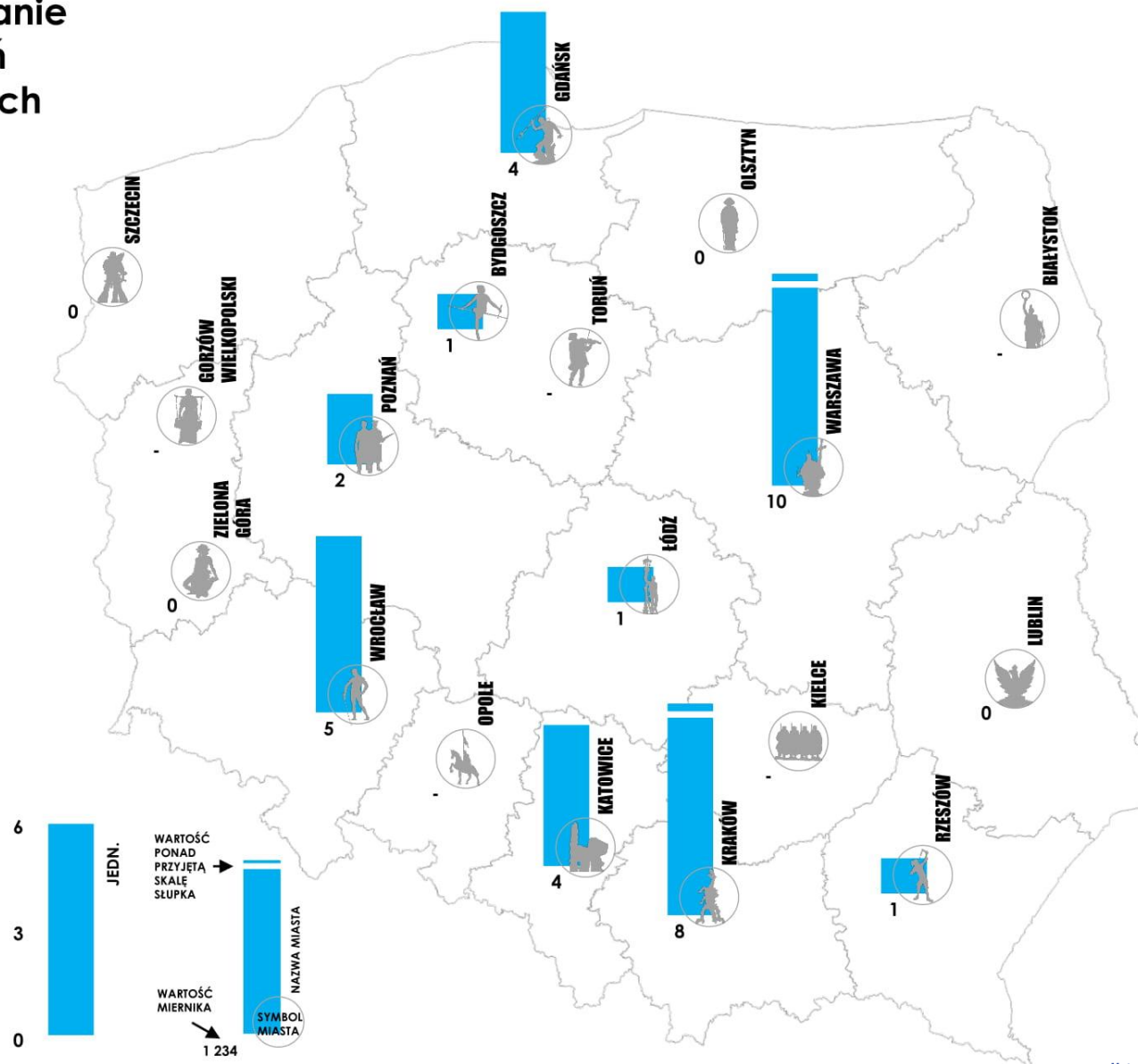
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń lotniczych do europejskich węzłów przesiadkowych

Stan na kwiecień 2019 według rozkładu lotów
 Uwzględniono połączenia do następujących portów przesiadkowych: Heathrow (Londyn), Charles de Gaulle (Paryż), Schiphol (Amsterdam), Frankfurt nad Menem, Stambuł, Barajas (Madryt), El Prat (Barcelona), Fiumicino (Rzym), Franz Josef Strauss (Monachium), Szeremietiewo (Moskwa)

1	Warszawa
2	Kraków
3	Wrocław
4	Gdańsk
4	Katowice
6	Poznań
7	Bydgoszcz
7	Łódź
7	Rzeszów
10	Lublin
10	Olsztyn
10	Szczecin
10	Zielona Góra
-	Białystok
-	Gorzów Wielkopolski
-	Kielce
-	Opole
-	Toruń

Źródło: Skycanner (2019)

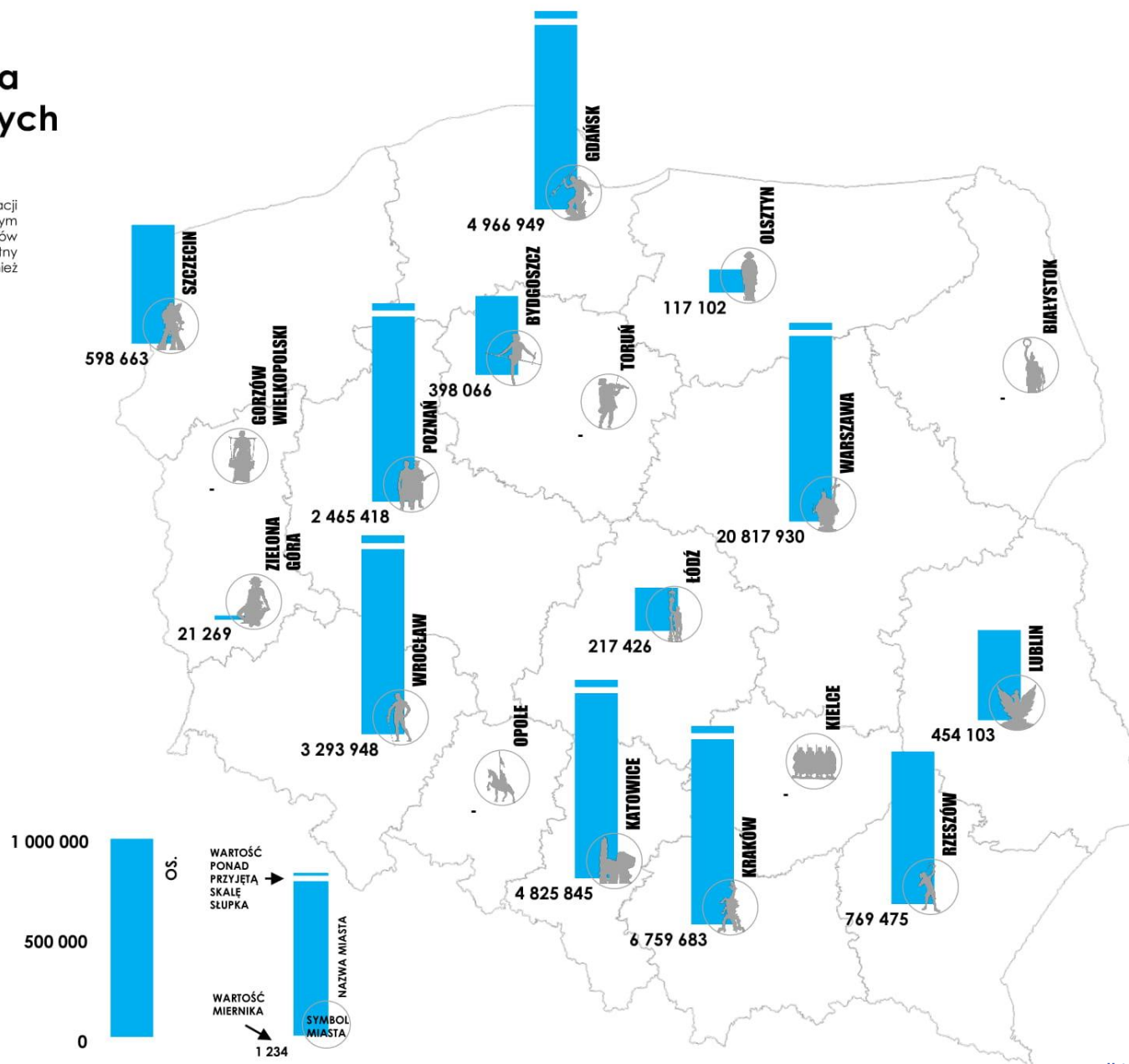

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Skala lotniska – liczba pasażerów obsłużonych w ciągu roku

Liczba obsłużonych pasażerów oraz wykonanych operacji w ruchu krajowym i międzynarodowym – regularnym i czarterowym. Dane nie uwzględniają pasażerów w ruchu tranzytowym oraz G.A. (ruch lotniczy prywatny i komercyjny). Dla Warszawy uwzględniono również lotniska Modliń i Radom-Sadków

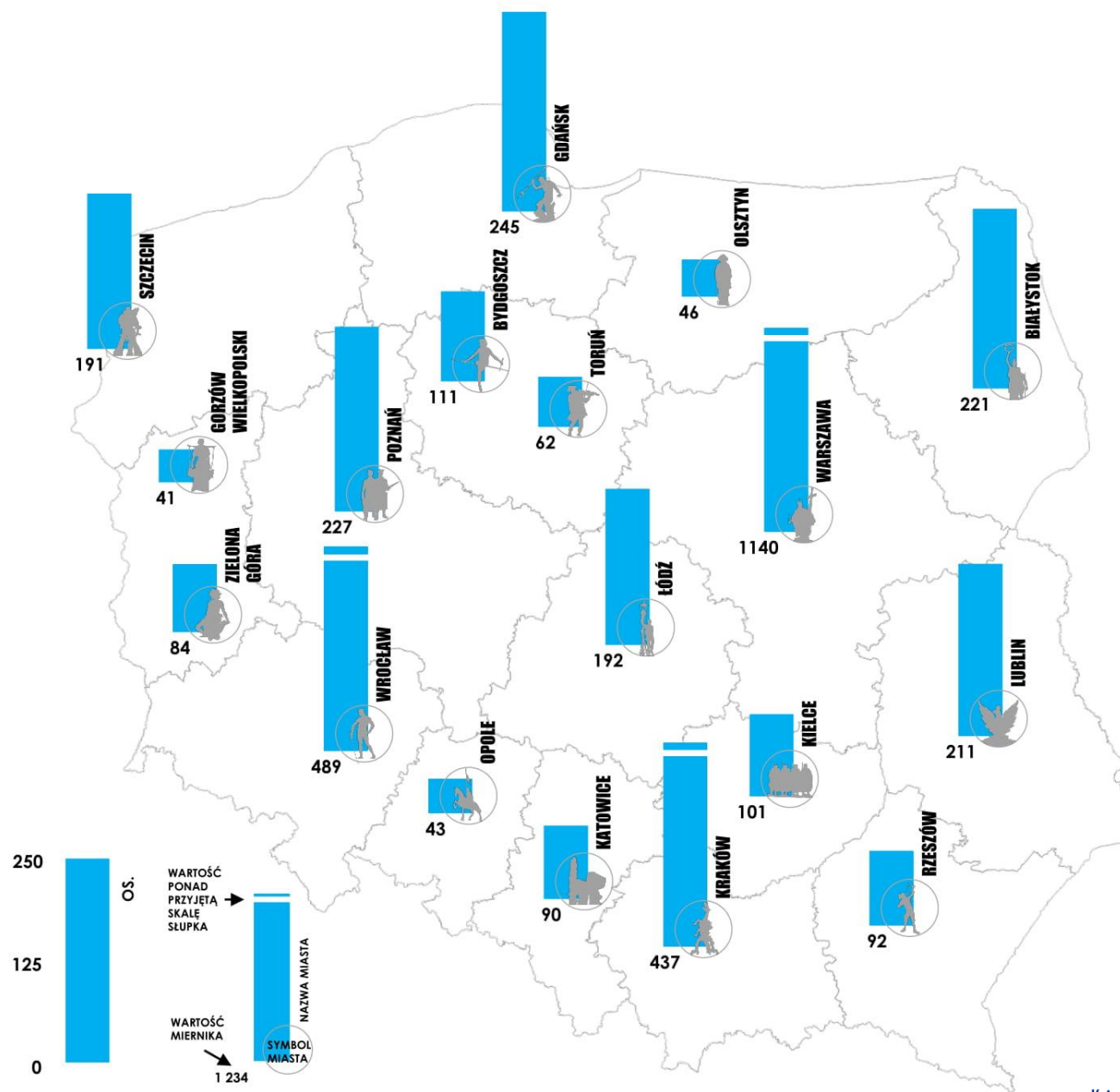
- 1 **Warszawa**
- 2 **Kraków**
- 3 **Gdańsk**
- 4 **Katowice**
- 5 **Wrocław**
- 6 **Poznań**
- 7 **Rzeszów**
- 8 **Szczecin**
- 9 **Lublin**
- 10 **Bydgoszcz**
- 11 **Łódź**
- 12 **Olsztyn**
- 13 **Zielona Góra**
- **Białystok**
- **Gorzów Wielkopolski**
- **Kielce**
- **Opole**
- **Toruń**

Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego (2018)

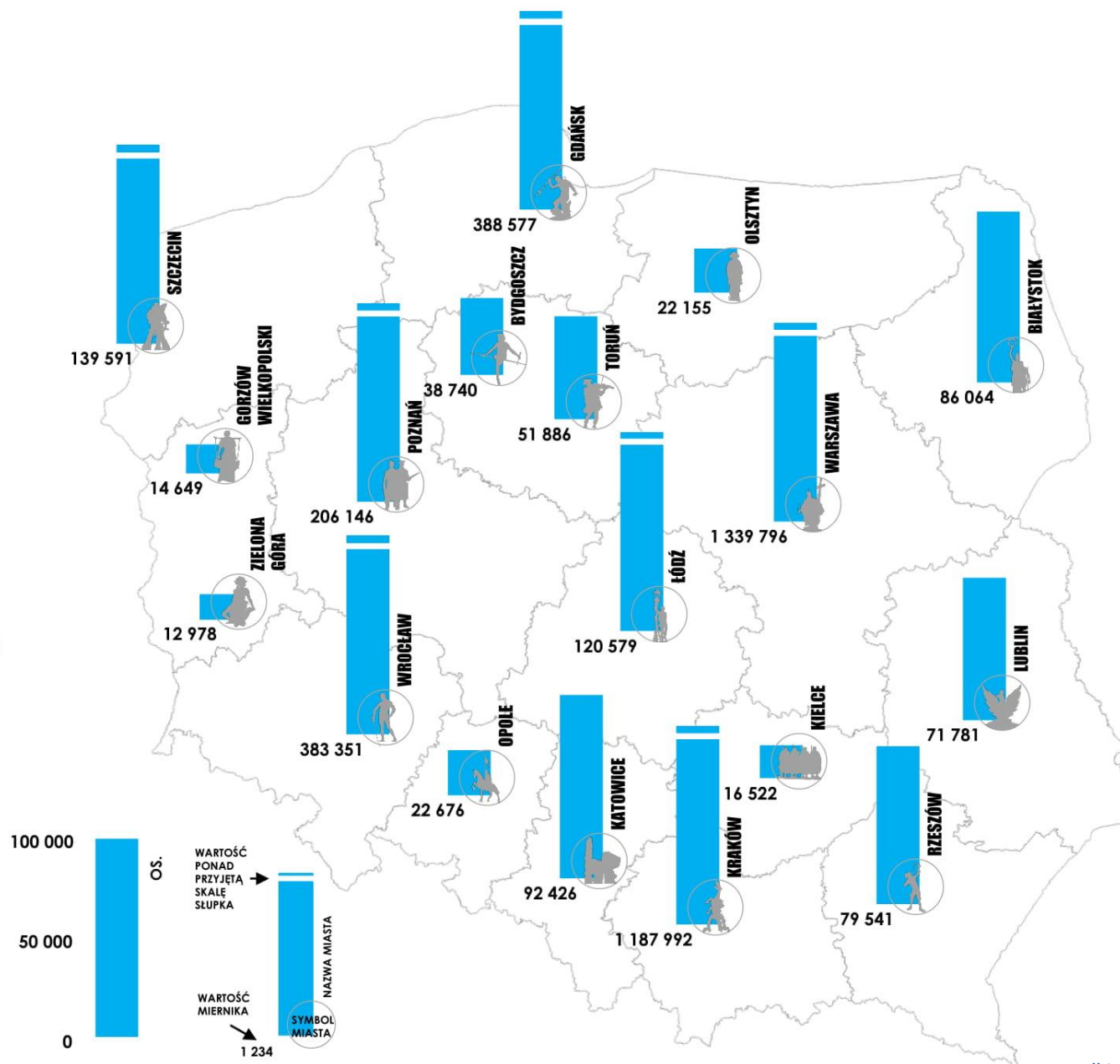
Napływ migracyjny z zagranicy

Napływ ludności jako średnia z lat 2016-2017

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2016, 2017)

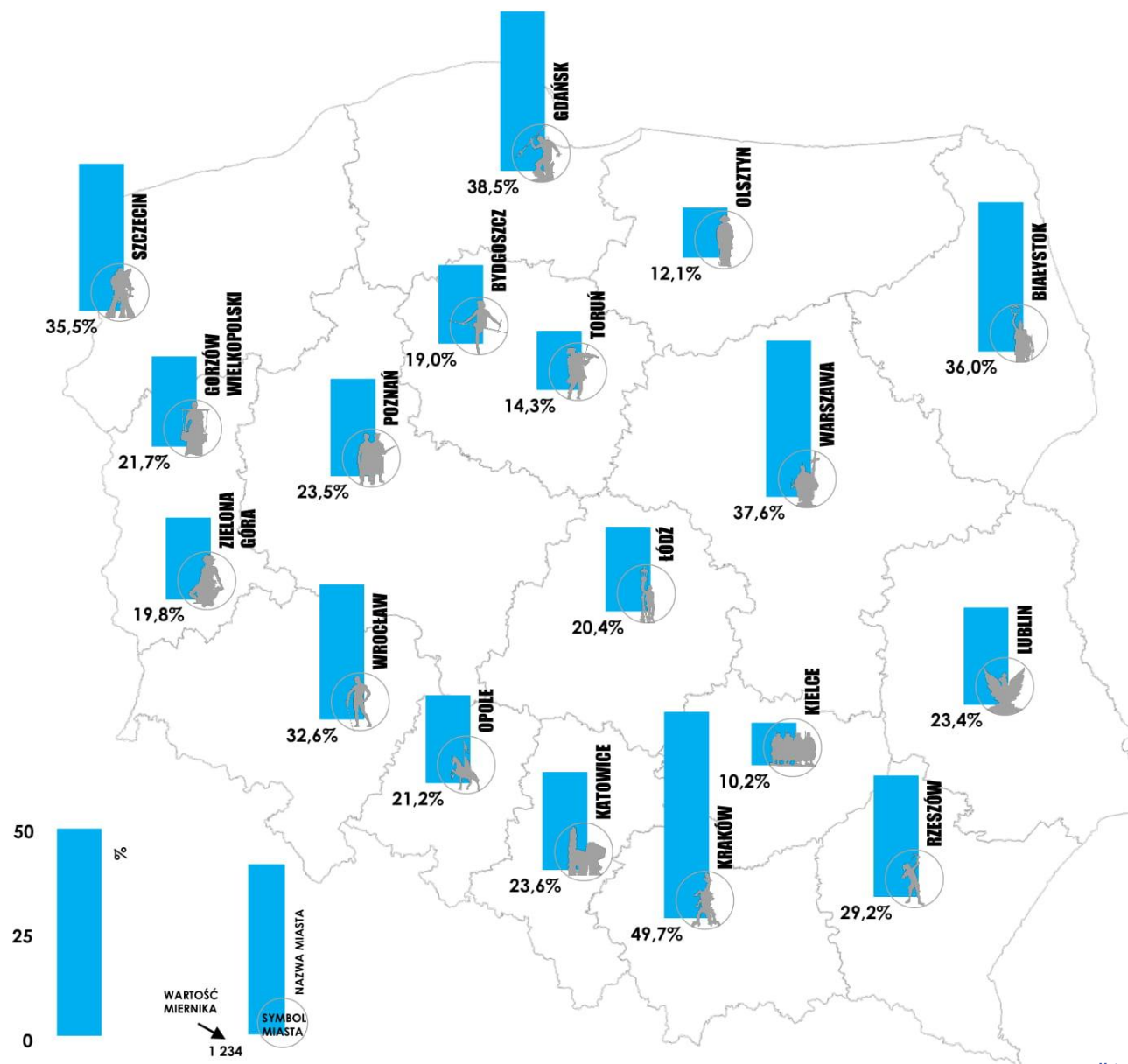
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów

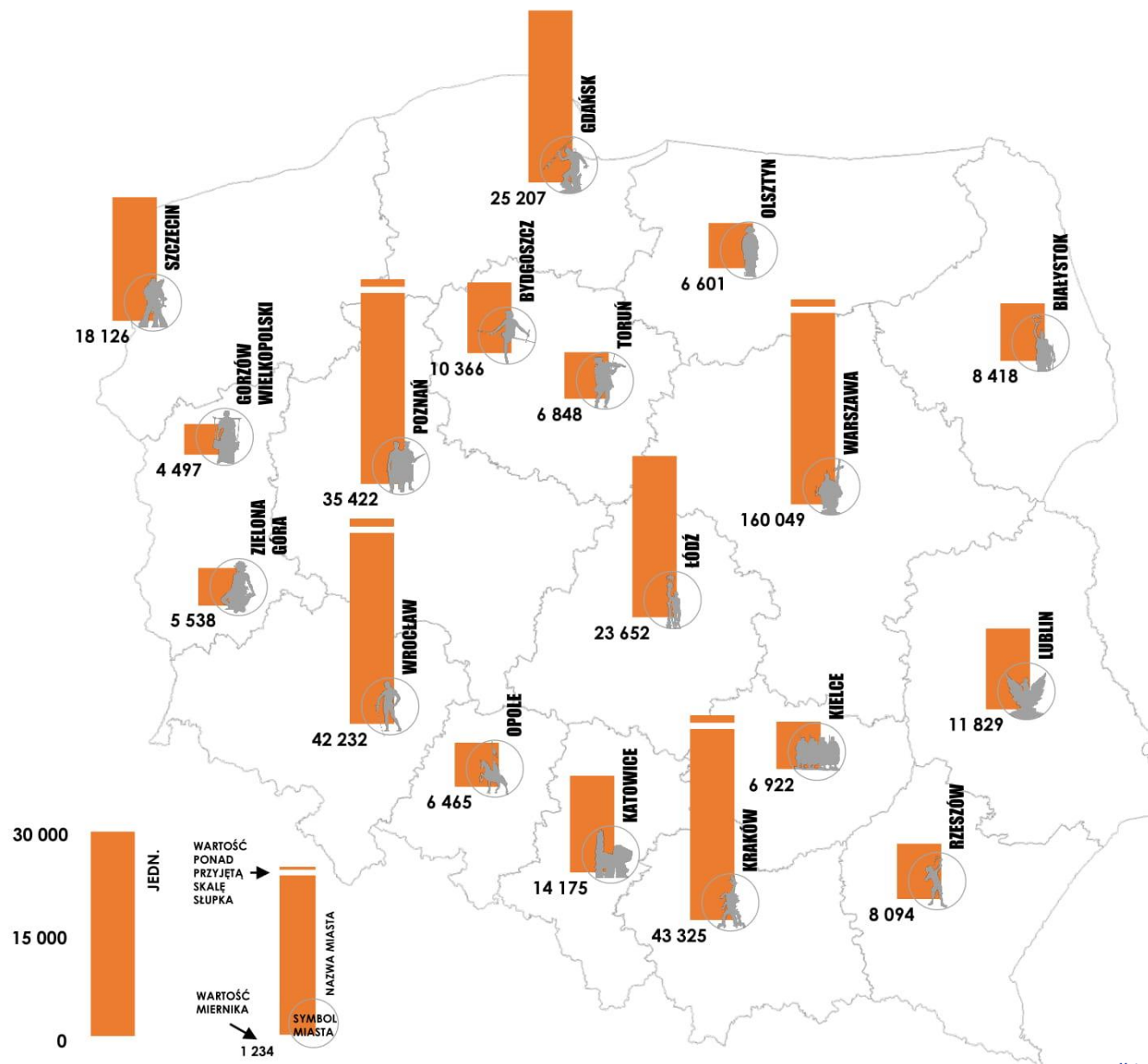
- 1 **Kraków**
- 2 **Gdańsk**
- 3 **Warszawa**
- 4 **Białystok**
- 5 **Szczecin**
- 6 **Wrocław**
- 7 **Rzeszów**
- 8 **Katowice**
- 9 **Poznań**
- 10 **Lublin**
- 11 **Gorzów Wielkopolski**
- 12 **Opole**
- 13 **Łódź**
- 14 **Zielona Góra**
- 15 **Bydgoszcz**
- 16 **Toruń**
- 17 **Olsztyn**
- 18 **Kielce**

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M

PGN – Podmioty gospodarki narodowej
 Sekcja J – Informacja i Komunikacja
 Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
 Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
 Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

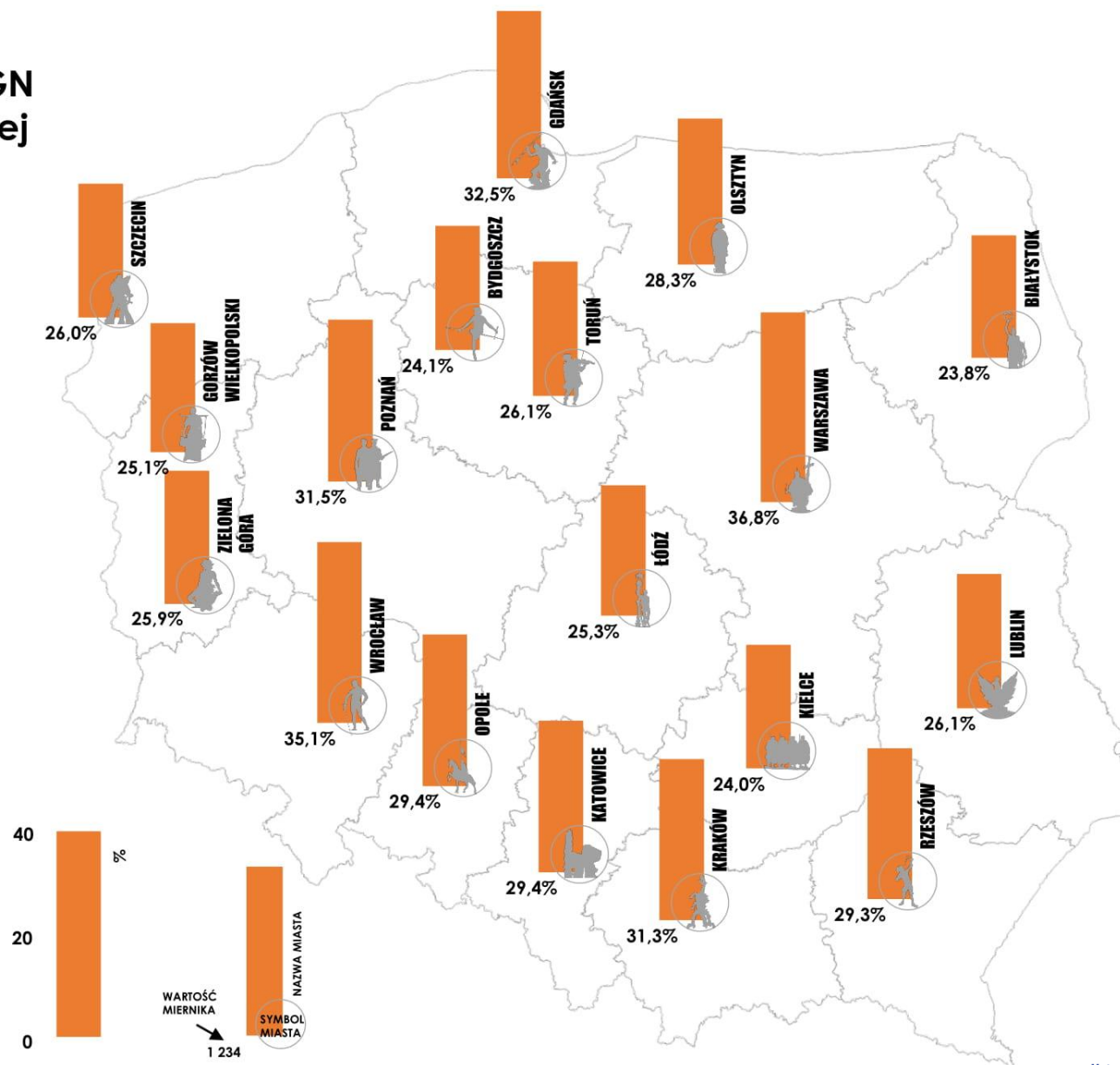

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Lokalizacja usług biznesowych - liczba PGN w sekcji J,K,L,M w ogólnej liczbie PGN

PGN – Podmioty gospodarki narodowej
 Sekcja J – Informacja i Komunikacja
 Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
 Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
 Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

- 1 **Warszawa**
- 2 **Wrocław**
- 3 **Gdańsk**
- 4 **Poznań**
- 5 **Kraków**
- 6 **Katowice**
- 6 **Opole**
- 8 **Rzeszów**
- 9 **Olsztyn**
- 10 **Lublin**
- 10 **Toruń**
- 12 **Szczecin**
- 13 **Zielona Góra**
- 14 **Łódź**
- 15 **Gorzów Wielkopolski**
- 16 **Bydgoszcz**
- 17 **Kielce**
- 18 **Białystok**

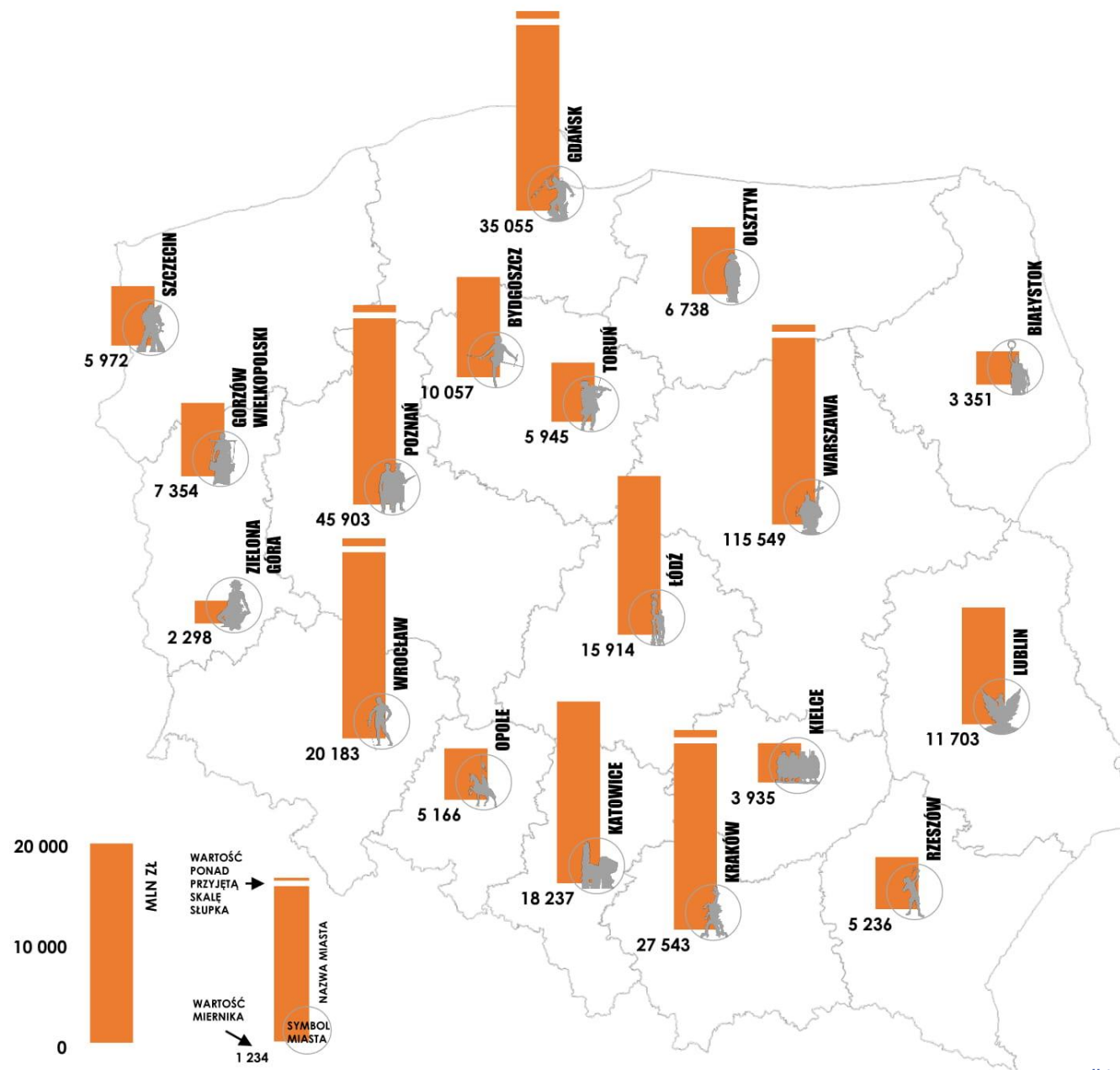

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Produkcja sprzedana przemysłu ogółem

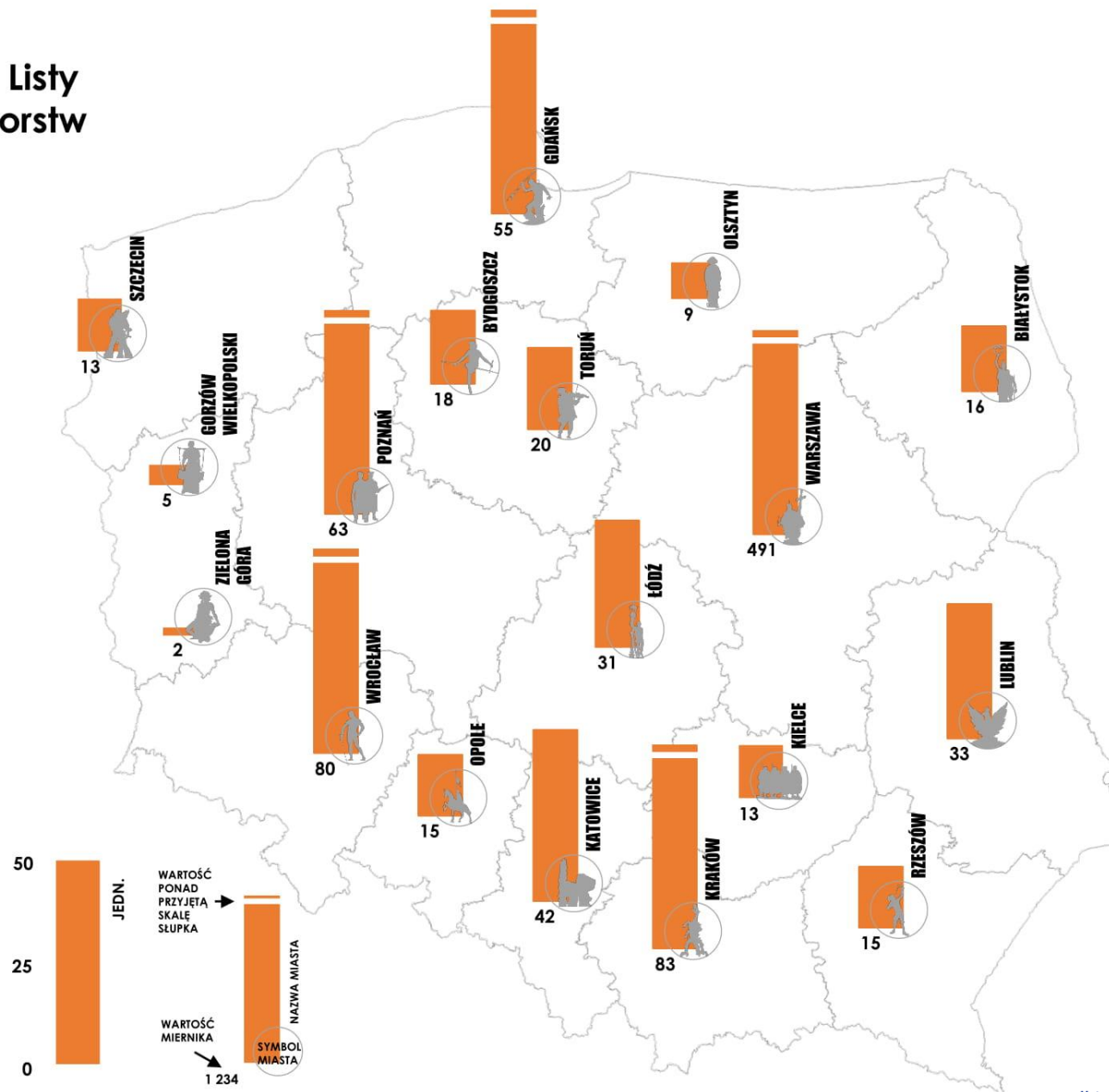
Dane bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

- 1 **Warszawa**
- 2 **Poznań**
- 3 **Gdańsk**
- 4 **Kraków**
- 5 **Wrocław**
- 6 **Katowice**
- 7 **Łódź**
- 8 **Lublin**
- 9 **Bydgoszcz**
- 10 **Gorzów Wielkopolski**
- 11 **Olsztyn**
- 12 **Szczecin**
- 13 **Toruń**
- 14 **Rzeszów**
- 15 **Opole**
- 16 **Kielce**
- 17 **Białystok**
- 18 **Zielona Góra**

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba przedsiębiorstw z Listy 2000 Polskich Przedsiębiorstw i Eksporterów

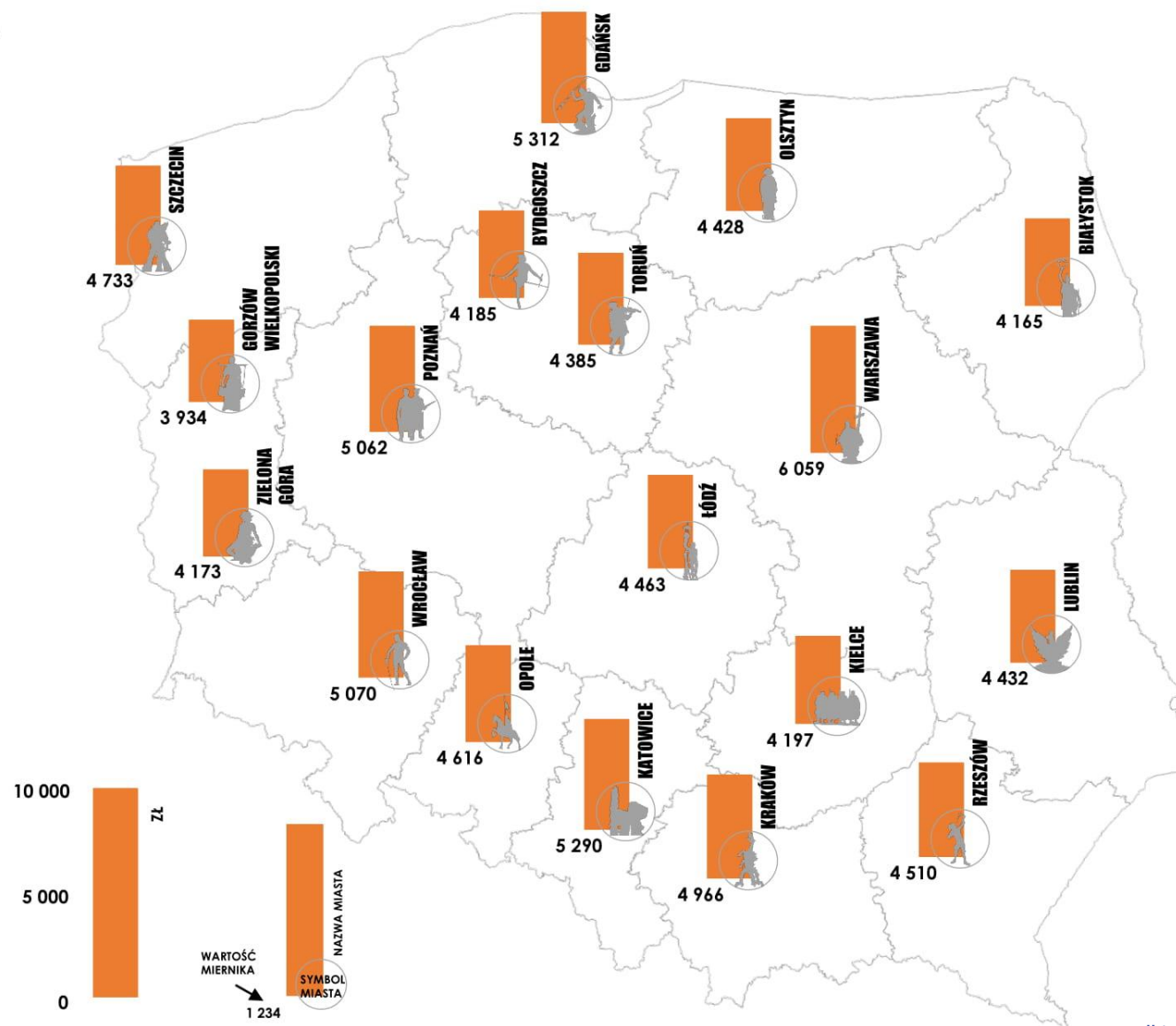

Źródło: Rzeczpospolita (2014)

Przeciętne wynagrodzenie brutto

Dane bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

- 1 Warszawa
- 2 Gdańsk
- 3 Katowice
- 4 Wrocław
- 5 Poznań
- 6 Kraków
- 7 Szczecin
- 8 Opole
- 9 Rzeszów
- 10 Łódź
- 11 Lublin
- 12 Olsztyn
- 13 Toruń
- 14 Kielce
- 15 Bydgoszcz
- 16 Zielona Góra
- 17 Białystok
- 18 Gorzów Wielkopolski

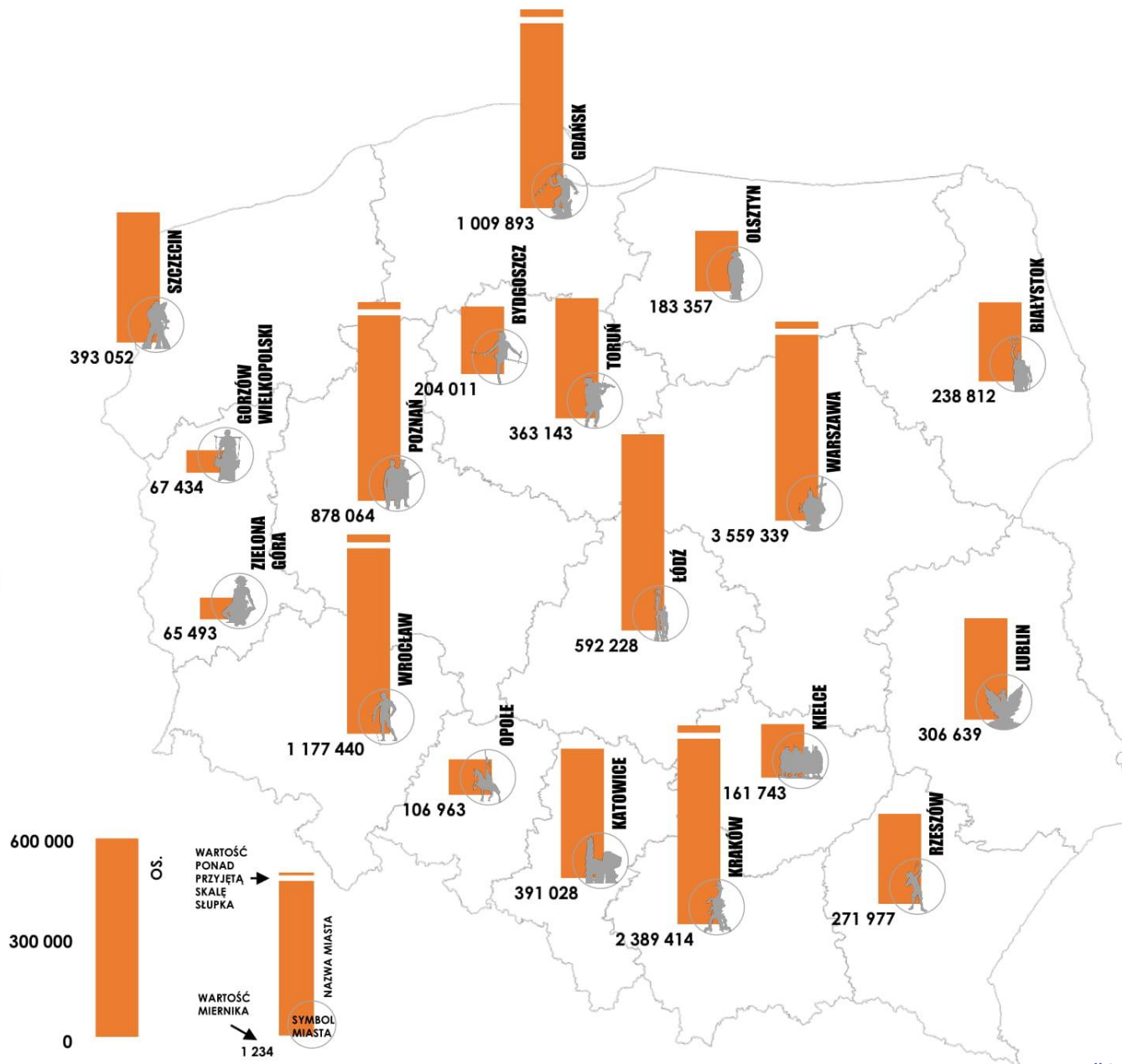

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

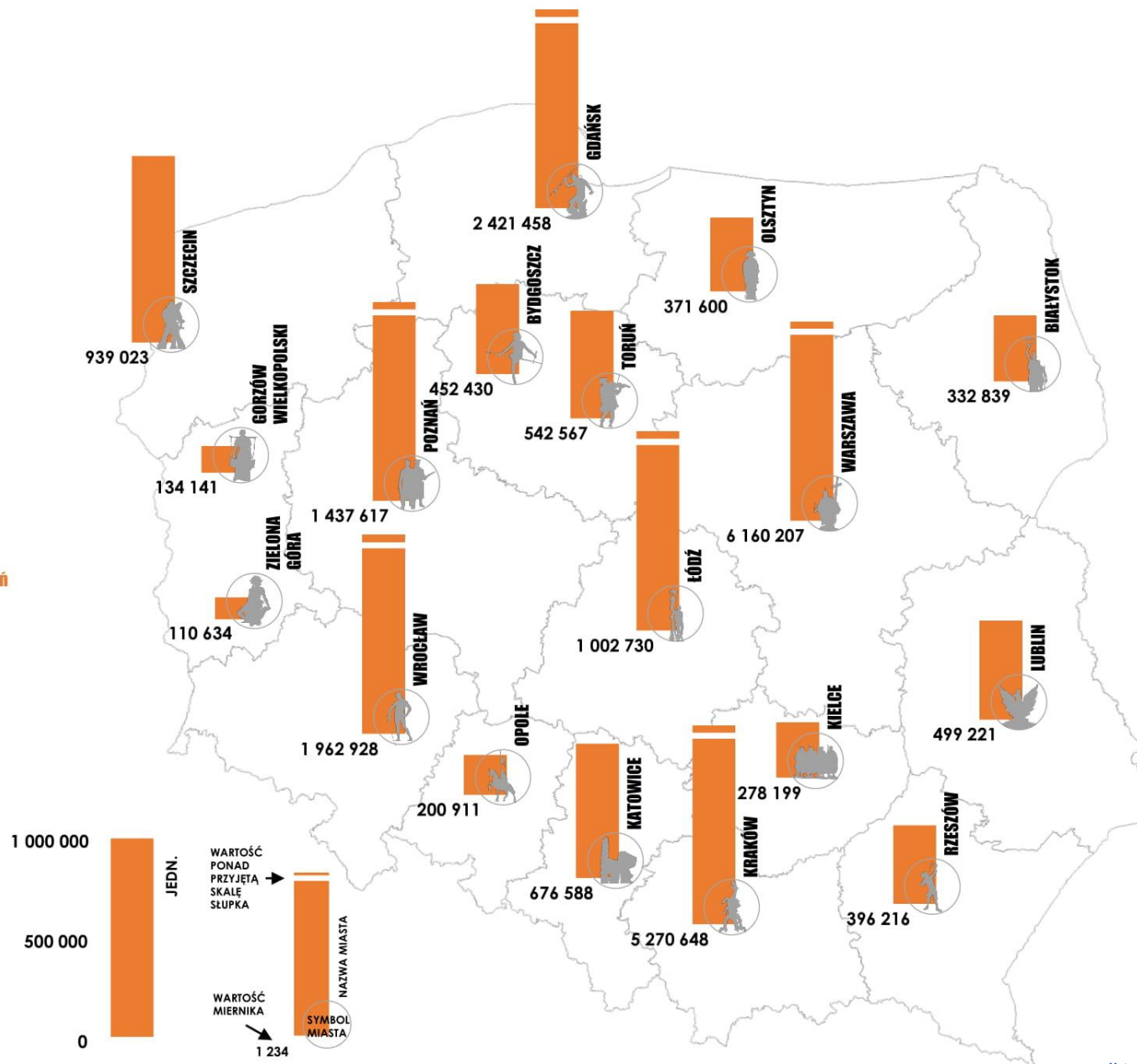
Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Liczba turystów korzystających z noclegów

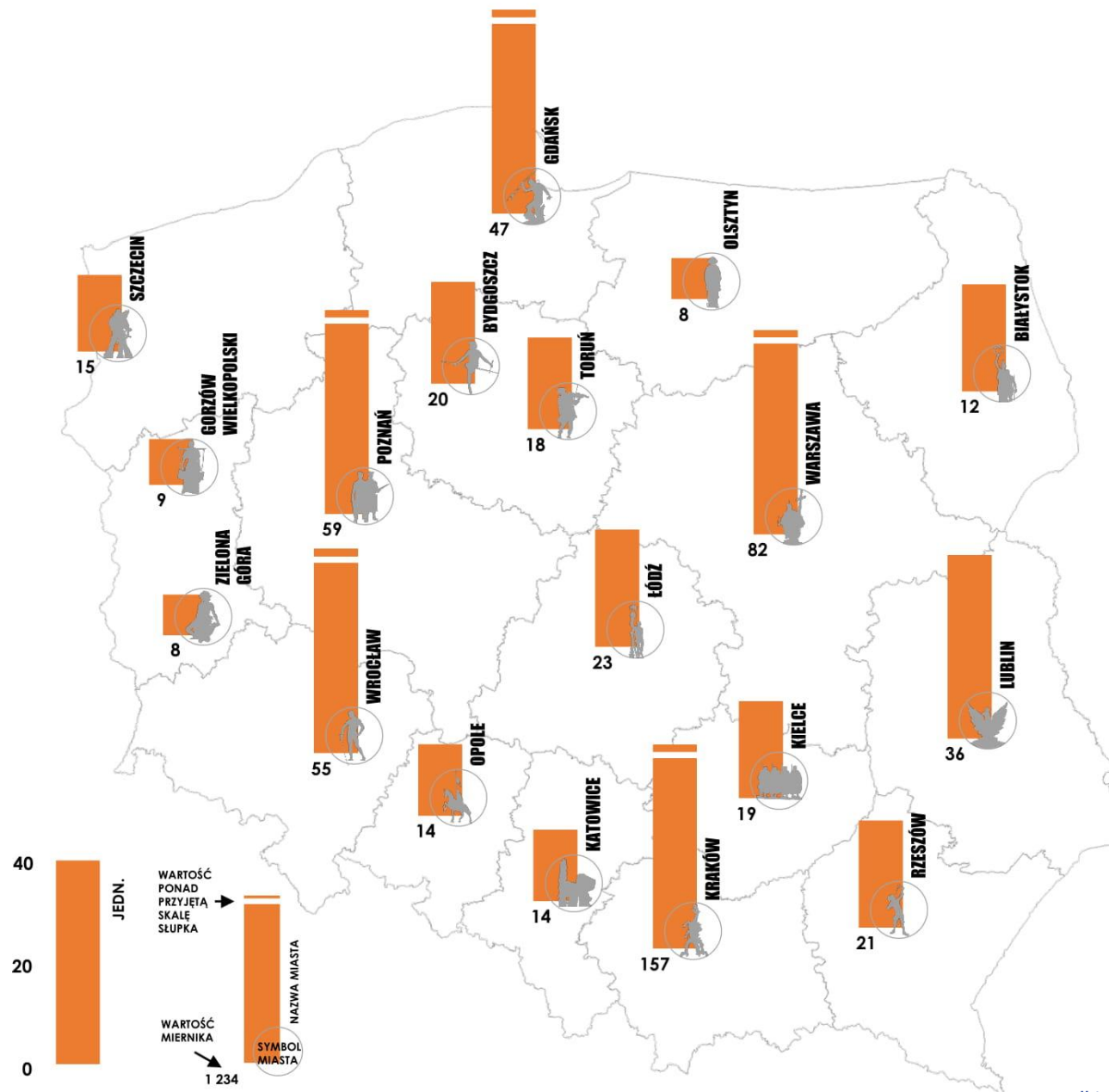
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba udzielonych noclegów

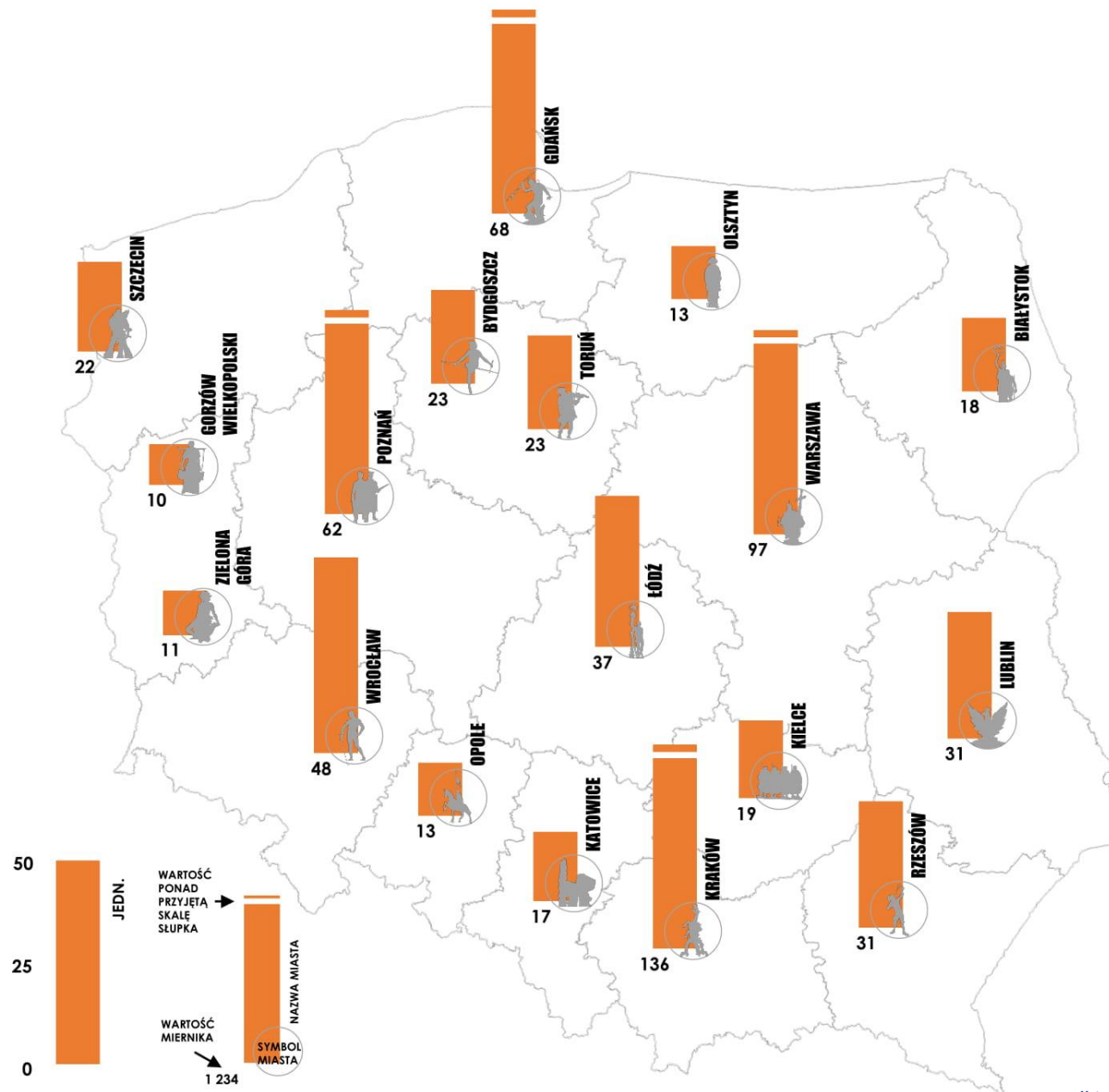
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba hoteli 5*, 4*, 3*

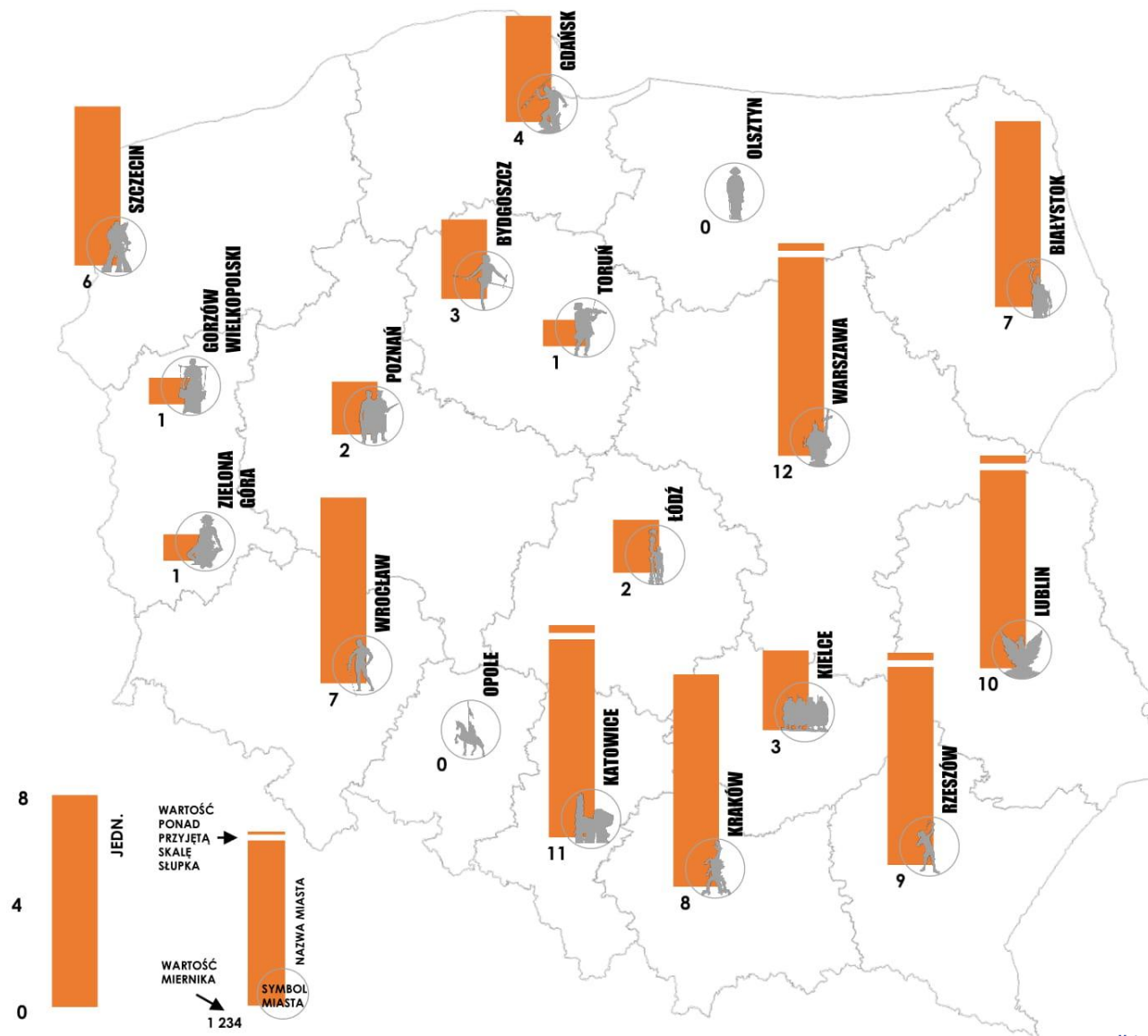
Źródło: Booking (2019)

Obiekty hotelowe z zapleczem konferencyjnym

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

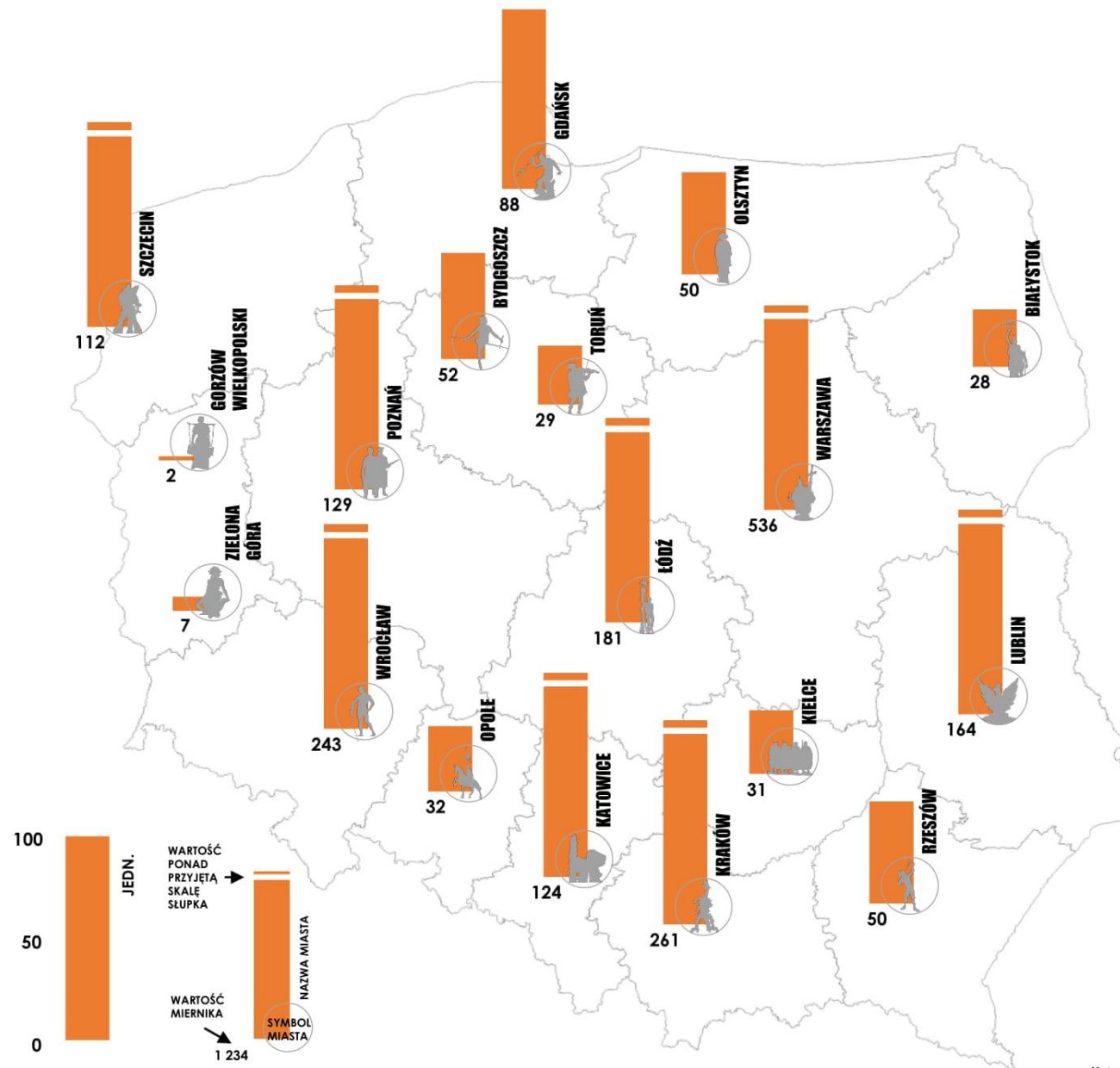
Liczba klastrów gospodarczych

Źródło: Portal Innowacji (2015)

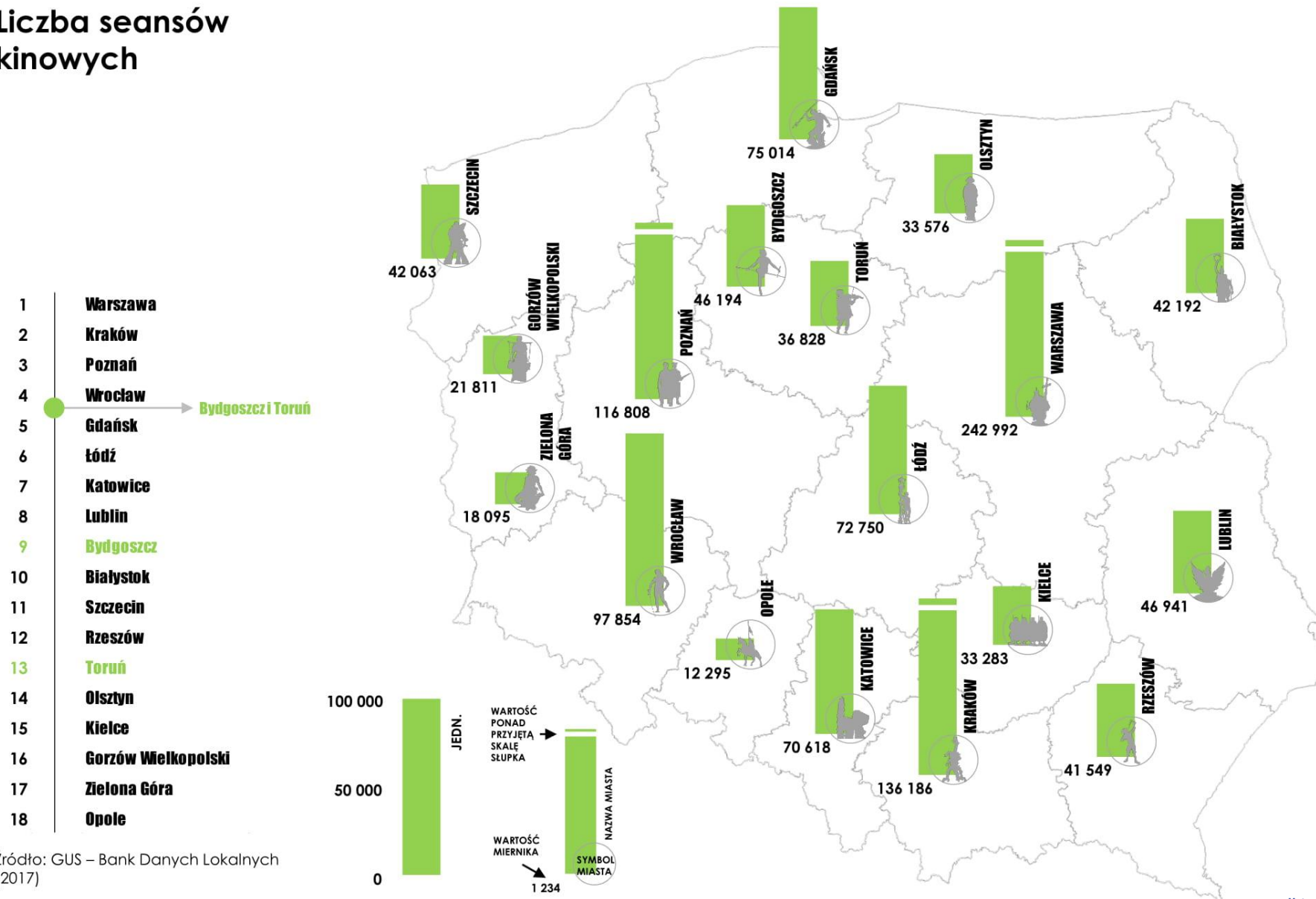
Udzielone patenty i prawa ochronne

Według siedziby pierwszego zgłaszającego w przypadku zgłoszeń dokonanych wspólnie przez wielu autorów

Źródło: Raport GUS – Nauka i Technika (2017)

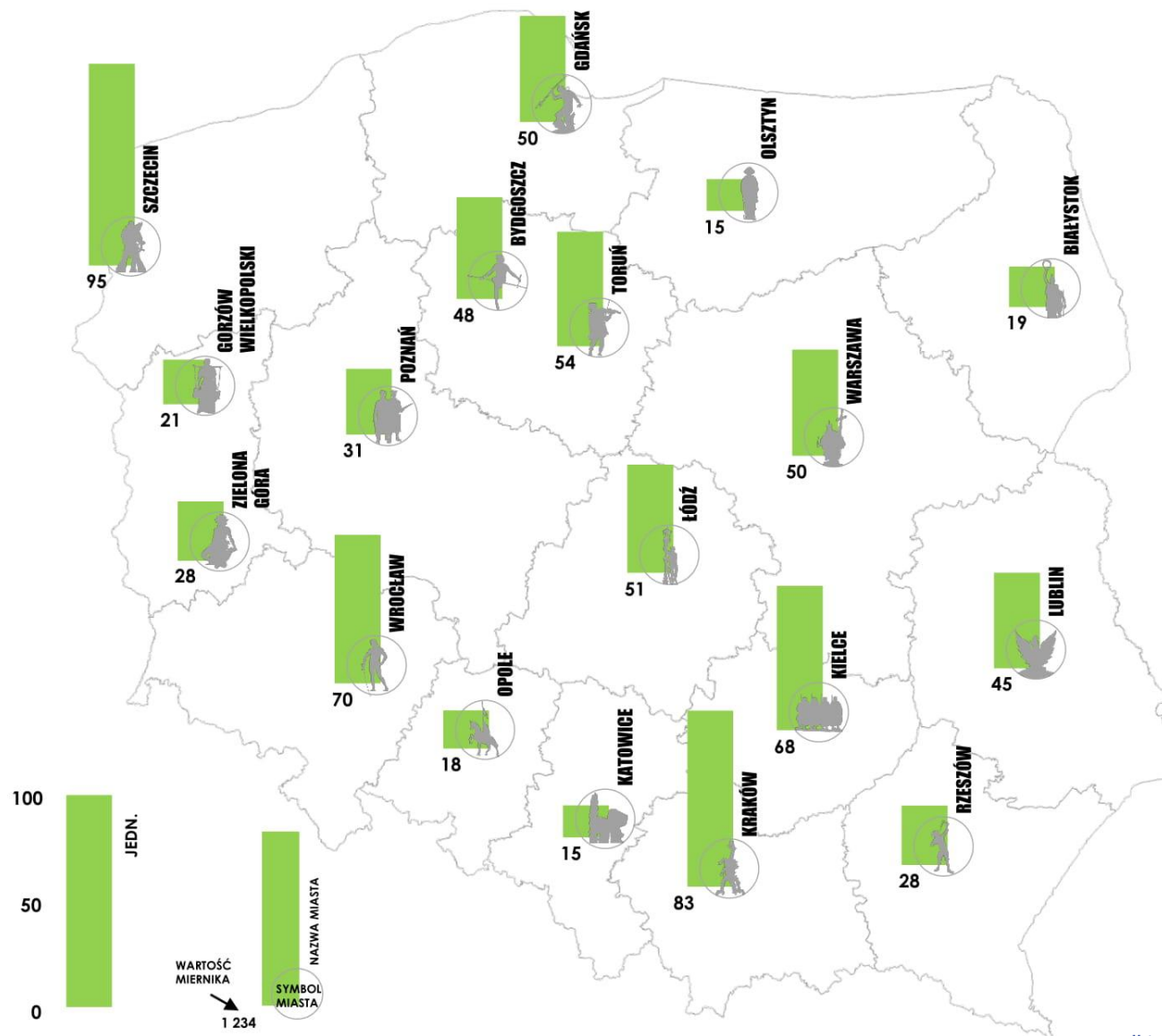
Liczba seansów kinowych

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba meczów w najwyższych klasach rozgrywkowych

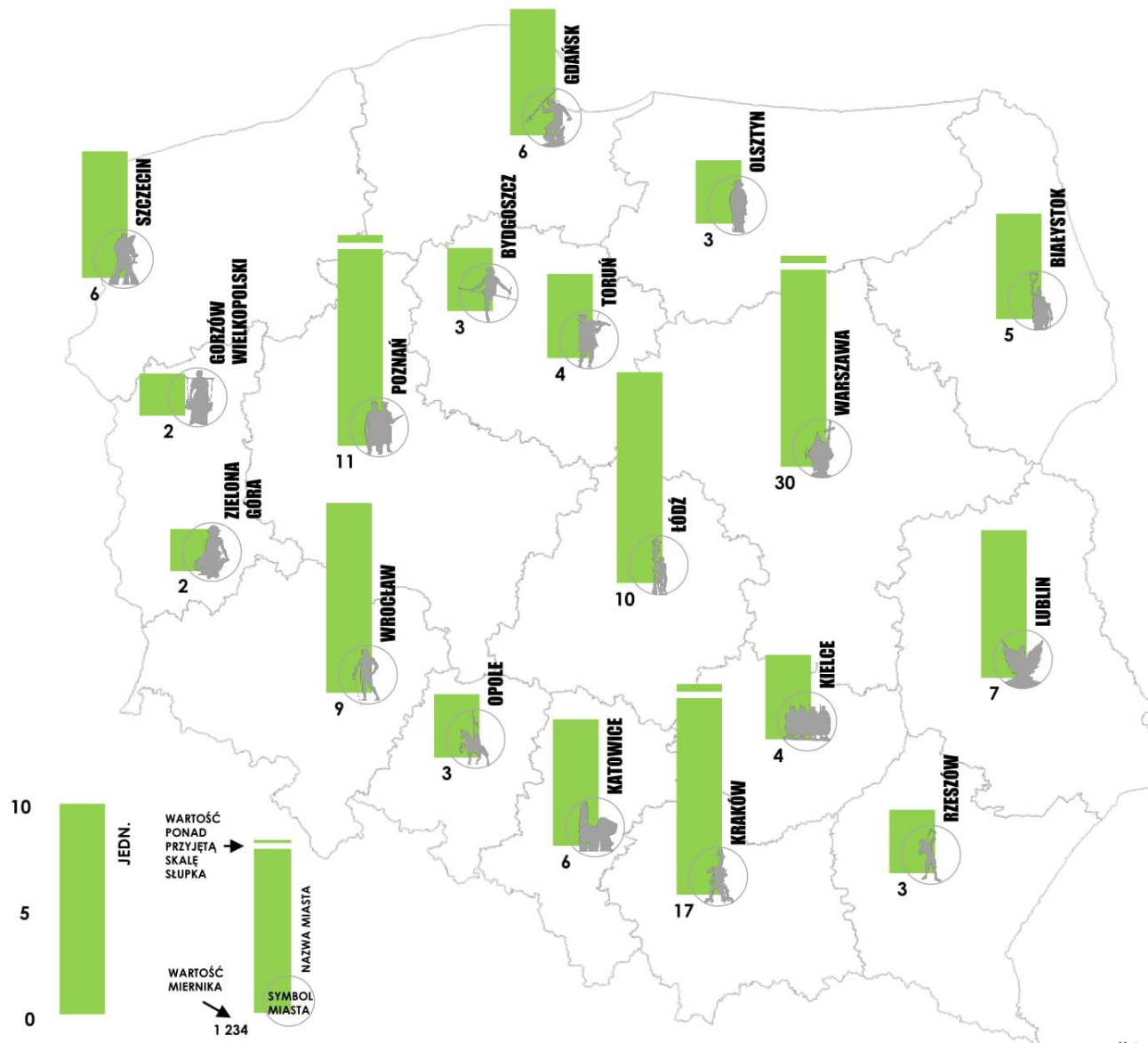
Dane dotyczą ilość rozgrywek w następujących dyscyplinach: piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, żużel

Źródło: FlashScore (2017/2018)

Liczba instytucji kultury

Dane dotyczą chóru, filharmonii, orkiestry symfonicznej i kameralnej oraz teatrów (dramatycznych, muzycznych rozrywkowych, operowych, lalkowych)

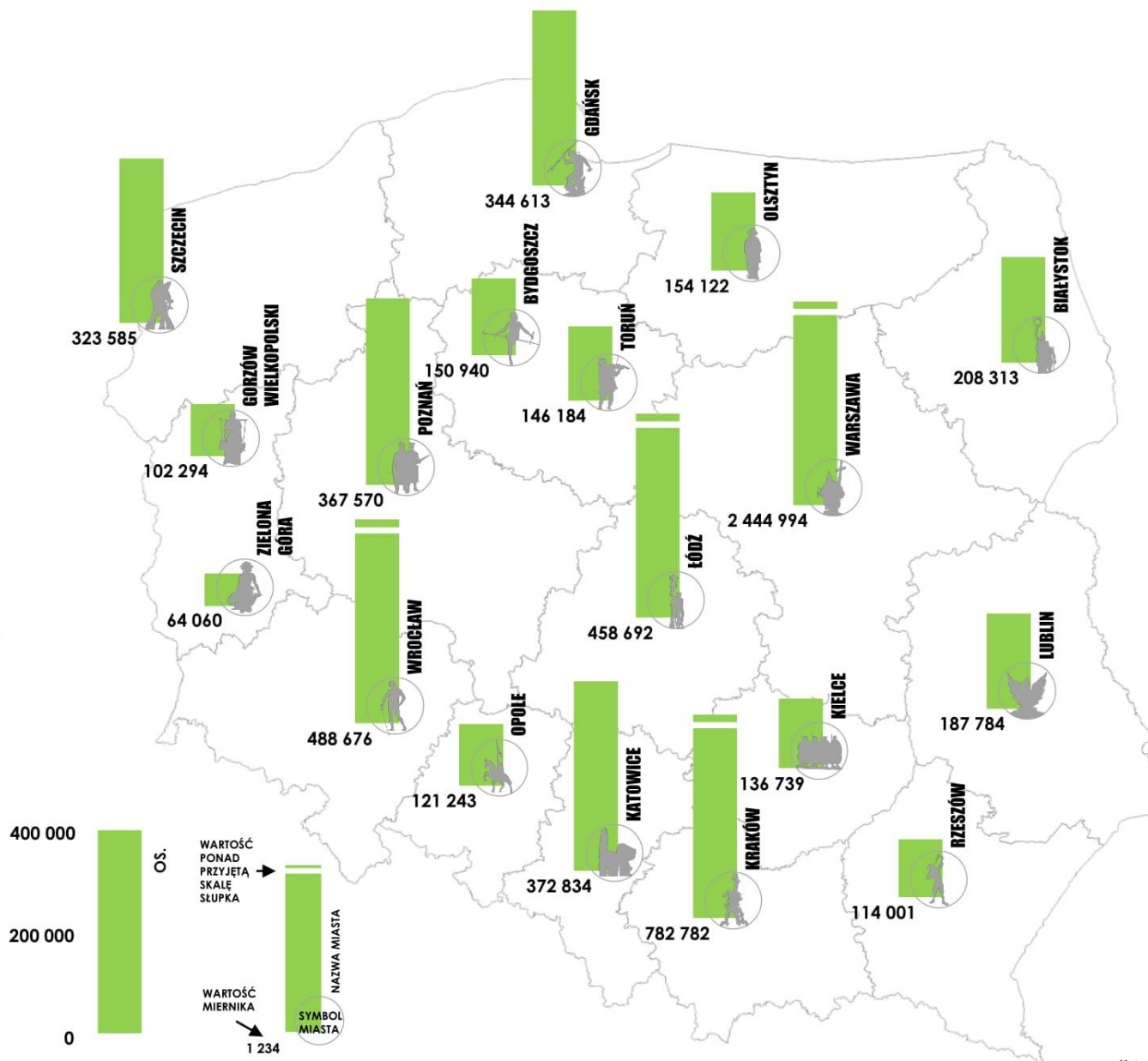

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba widzów w instytucjach kultury

Dane dotyczą chóru, filharmonii, orkiestry symfonicznej i kameralnej oraz teatrów (dramatycznych, muzycznych rozrywkowych, operowych, lalkowych)

- 1 Warszawa
- 2 Kraków
- 3 Wrocław
- 4 Łódź
- 5 Katowice
- 6 Poznań
- 7 Gdańsk
- 8 Szczecin → Bydgoszcz i Toruń
- 9 Białystok
- 10 Lublin
- 11 Olsztyn
- 12 Bydgoszcz
- 13 Toruń
- 14 Kielce
- 15 Opole
- 16 Rzeszów
- 17 Gorzów Wielkopolski
- 18 Zielona Góra

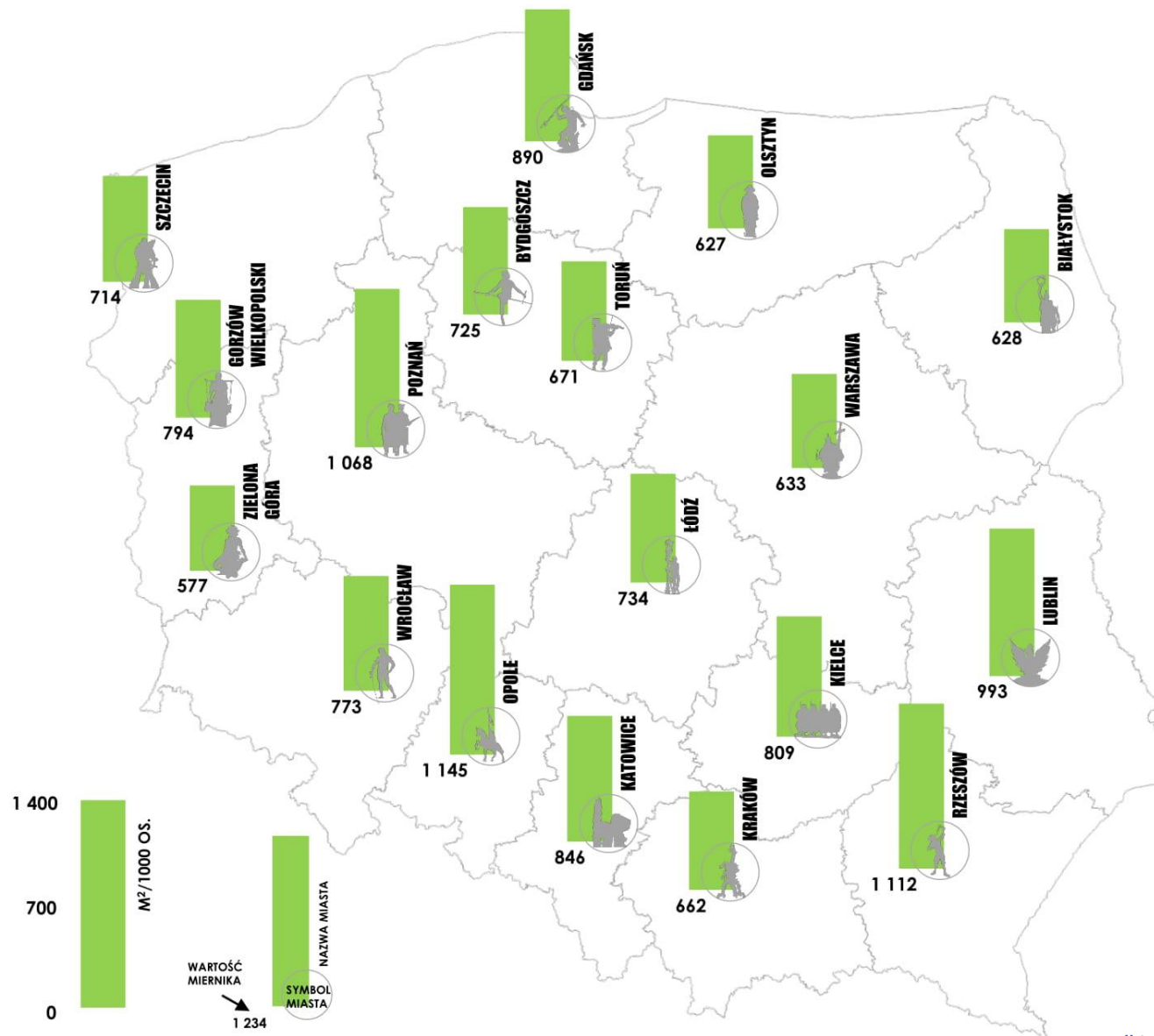

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Powierzchnia najmu brutto (GLA) / 1000 mieszkańców

Dane dotyczą tradycyjnych centrów handlowych według definicji Polskiej Rady Centrów Handlowych są to zamknięte budynki z zadaszonymi pasażami handlowymi

- 1 **Opole**
- 2 **Rzeszów**
- 3 **Poznań**
- 4 **Lublin**
- 5 **Gdańsk**
- 6 **Katowice**
- 7 **Kielce**
- 8 **Gorzów Wielkopolski**
- 9 **Wrocław**
- 10 **Łódź**
- 11 **Bydgoszcz**
- 12 **Szczecin**
- 13 **Toruń**
- 14 **Kraków**
- 15 **Warszawa**
- 16 **Białystok**
- 17 **Olsztyn**
- 18 **Zielona Góra**

Źródło: Polska Rada Centrów Handlowych (2018)

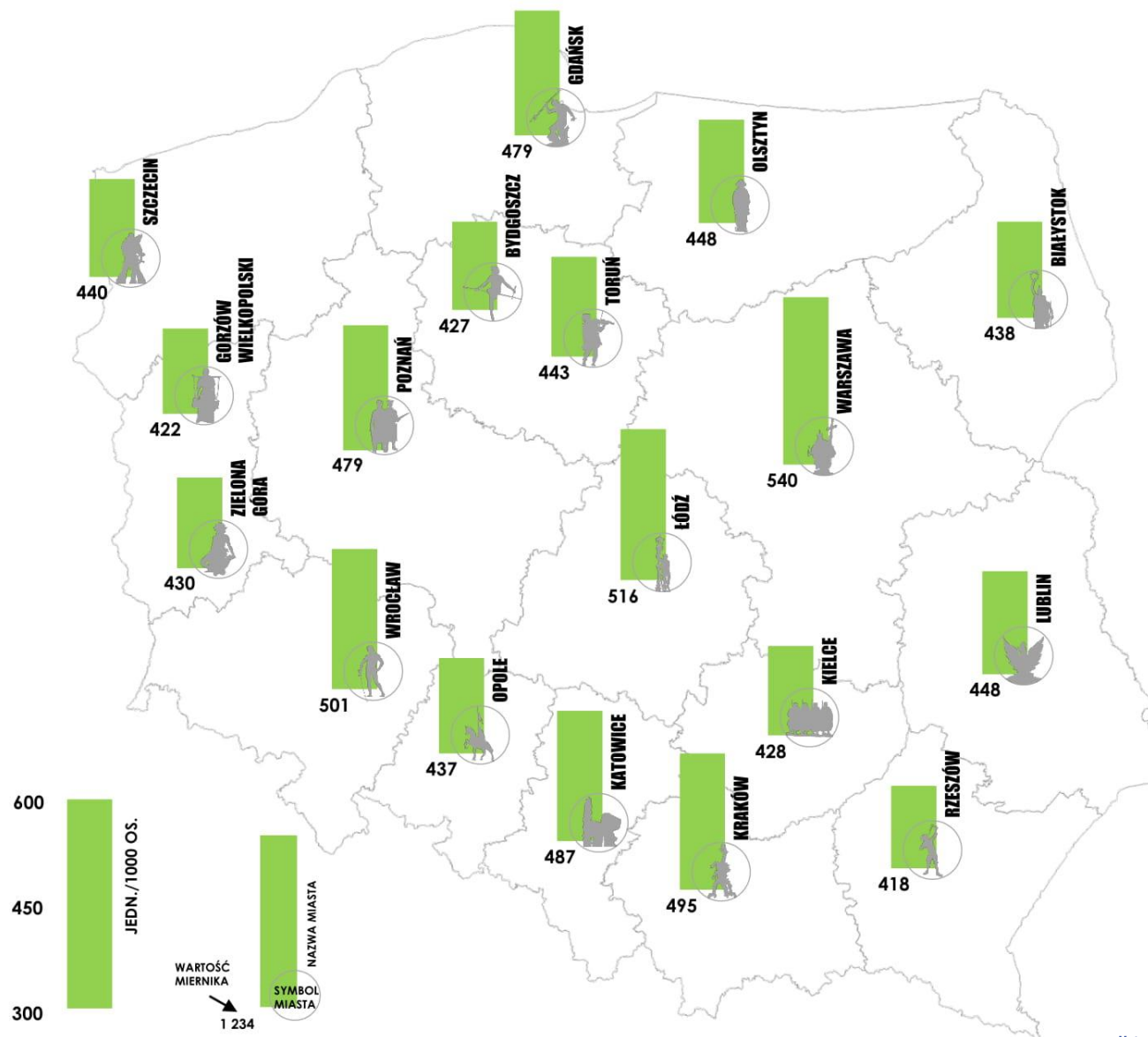

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Liczba mieszkań / 1000 mieszkańców

Dane dotyczą zasobów mieszkaniowych

- 1 **Warszawa**
- 2 **Łódź**
- 3 **Wrocław**
- 4 **Kraków**
- 5 **Katowice**
- 6 **Gdańsk**
- 6 **Poznań**
- 8 **Lublin**
- 8 **Olsztyn**
- 10 **Toruń**
- 11 **Szczecin**
- 12 **Białystok**
- 13 **Opole**
- 14 **Zielona Góra**
- 15 **Kielce**
- 16 **Bydgoszcz**
- 17 **Gorzów Wielkopolski**
- 18 **Rzeszów**

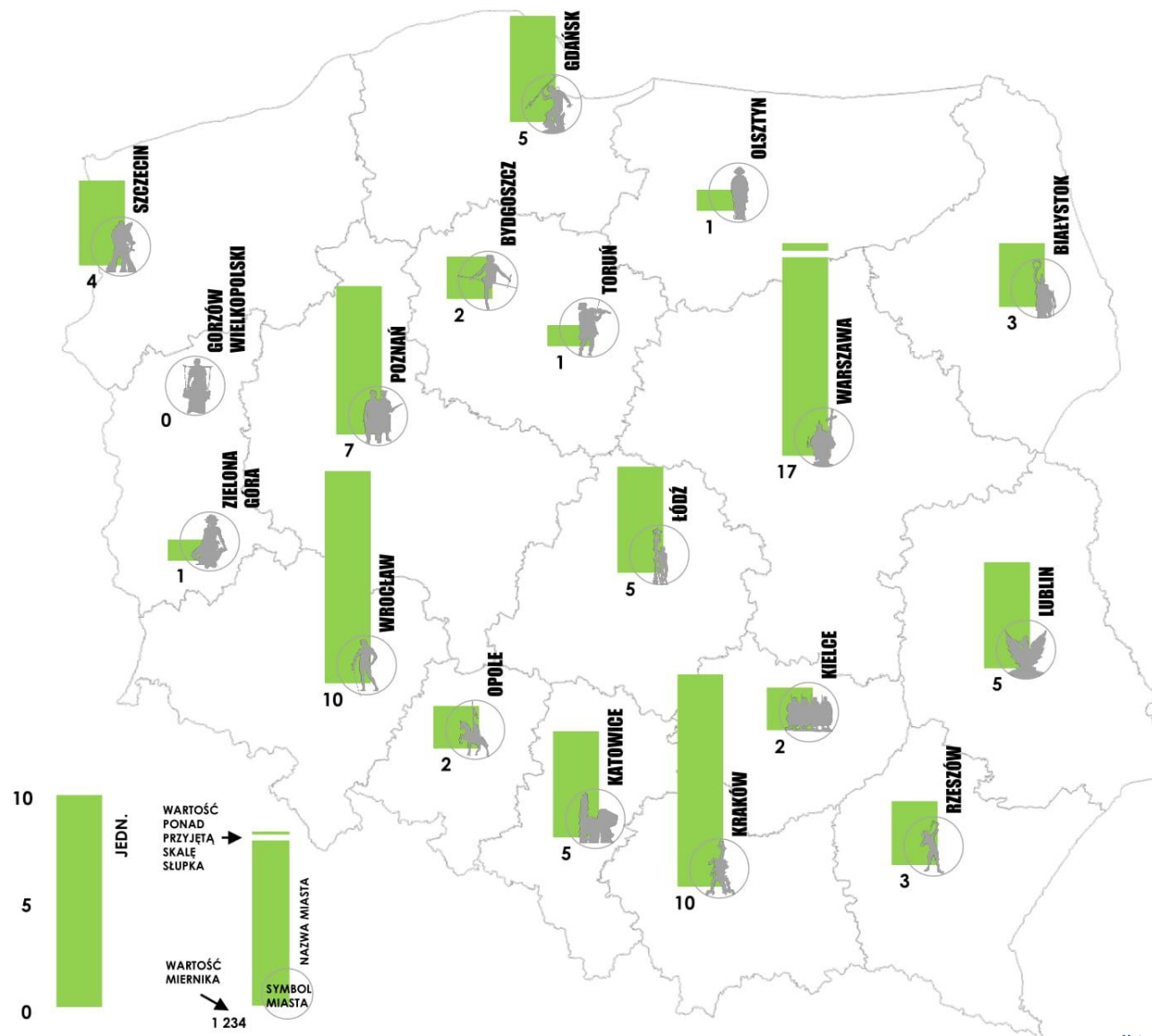
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Liczba uczelni wyższych wg listy „Perspektywy”

Dane dotyczą uczelni znajdujących się na liście 100 najlepszych uczelni wg rankingu

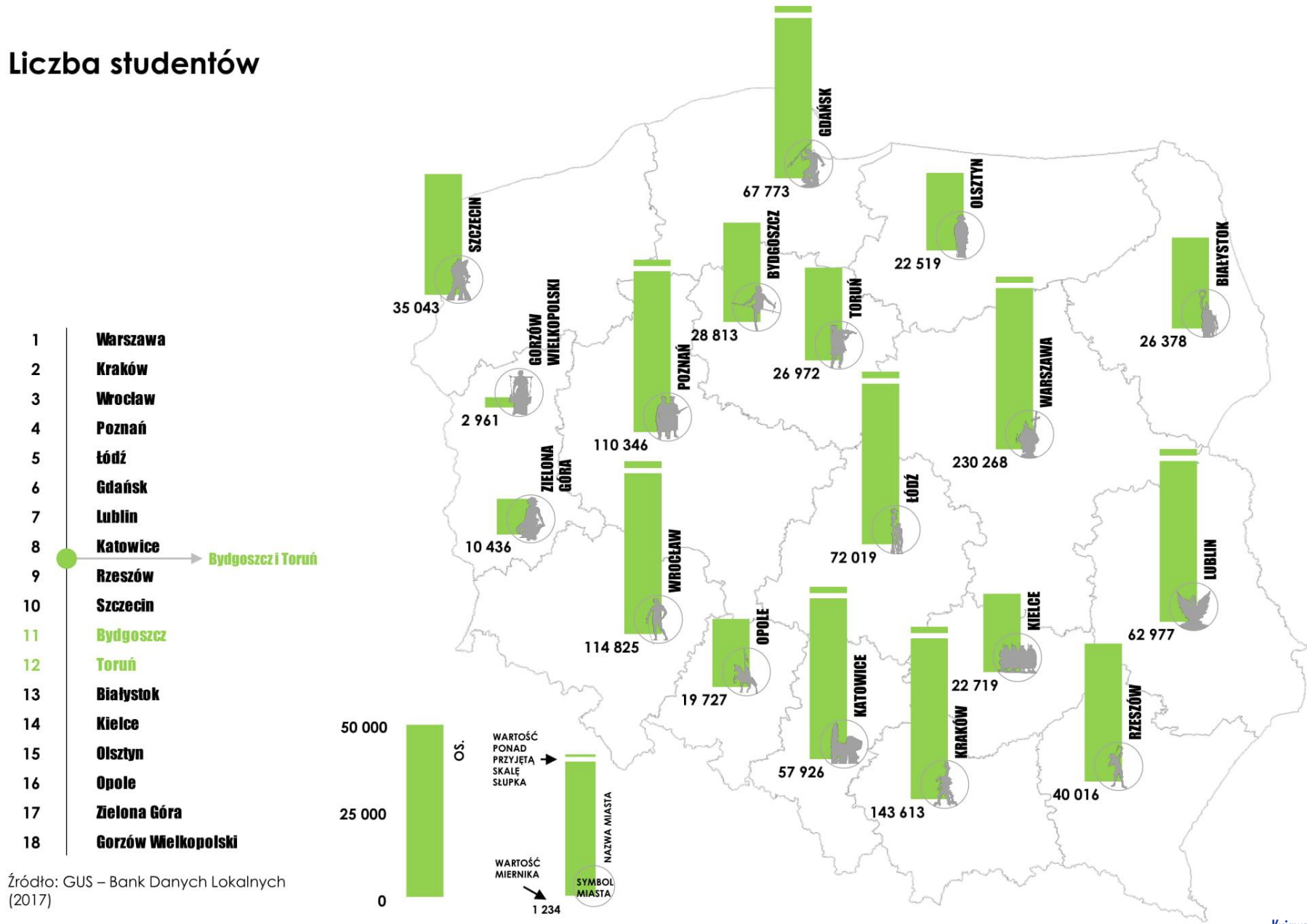

Źródło: Perspektywy (2018)

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Liczba studentów

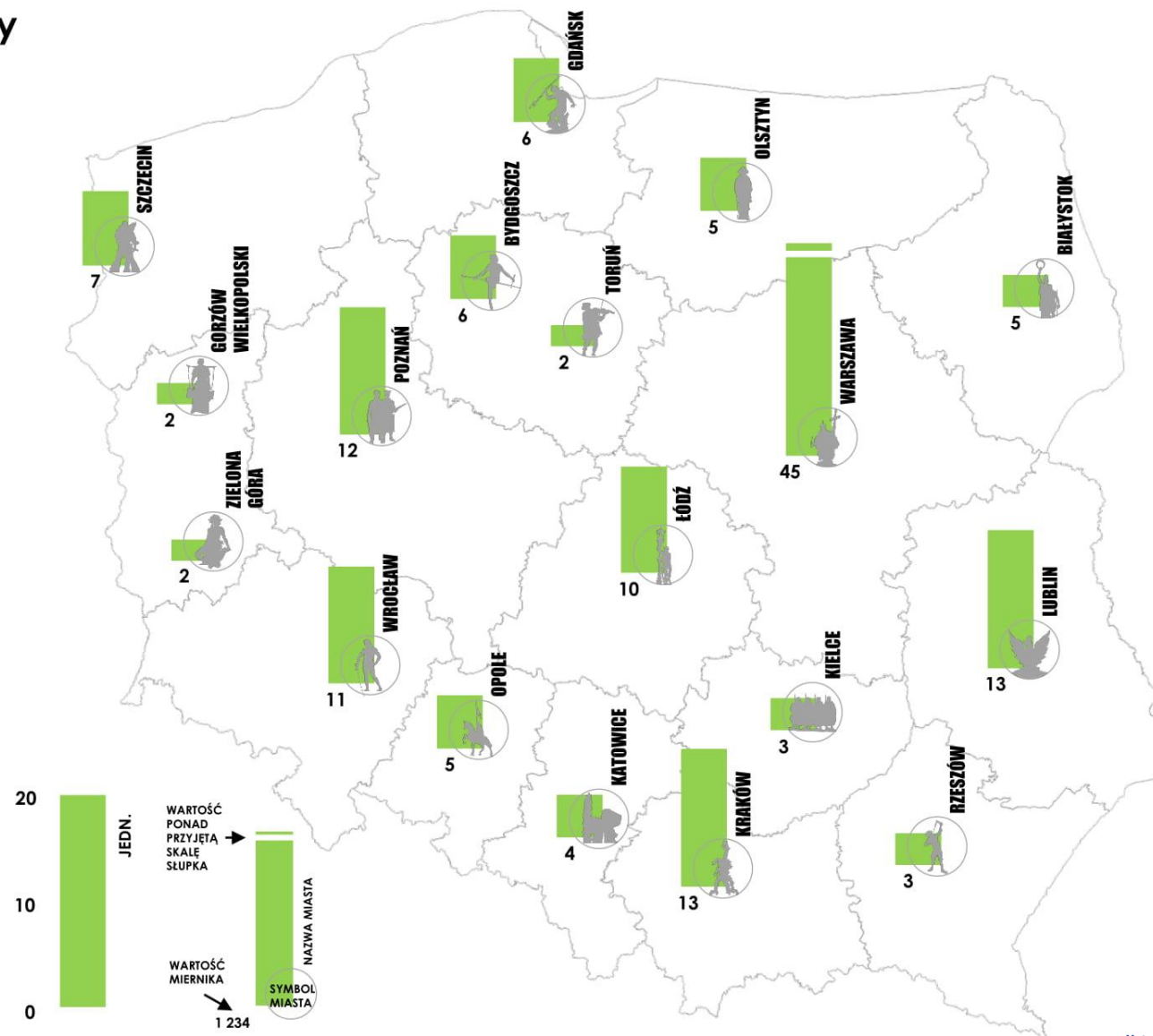
Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Liczba szkół średnich (licea i technika) wg listy „Perspektywy”

Dane dotyczą liceów i techników należących do kategorii złotych szkół wg rankingi

Źródło: Perspektywy (2019)

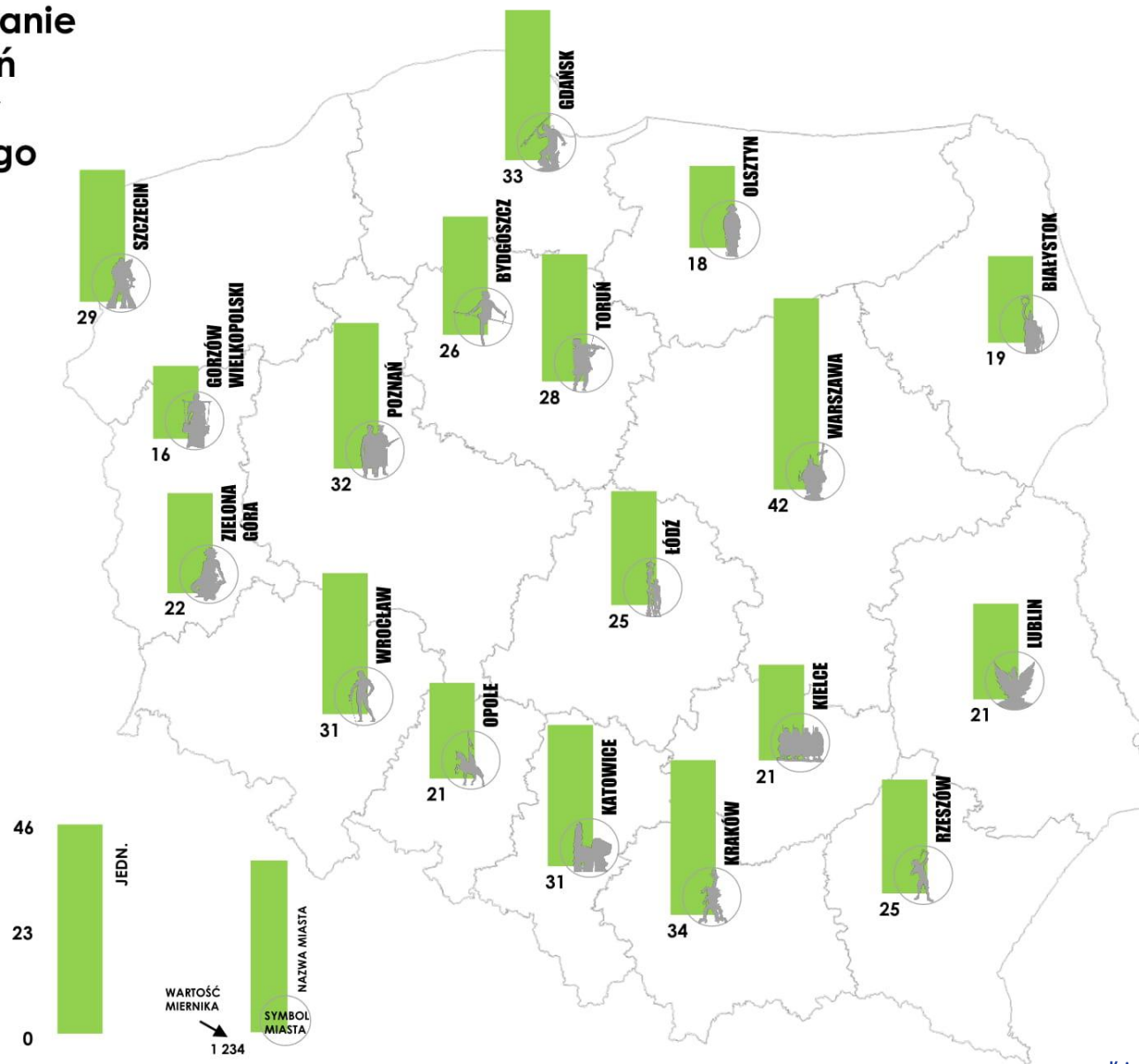

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Dostępność – występowanie bezpośrednich połączeń z pozostałymi ośrodkami wojewódzkich do danego miasta

Przy określaniu bezpośrednich połączeń brano pod uwagę transport drogowy, kolejowy oraz lotniczy

- 1 Warszawa
- 2 Kraków
- 3 Gdańsk
- 4 Poznań
- 5 Katowice
- 5 Wrocław
- 7 Szczecin
- 8 Toruń
- 9 Bydgoszcz
- 10 Łódź
- 10 Rzeszów
- 12 Zielona Góra
- 13 Kielce
- 13 Lublin
- 13 Opole
- 16 Białystok
- 17 Olsztyn
- 18 Gorzów Wielkopolski

Źródło: E-podróżnik, Skycanner (2019)

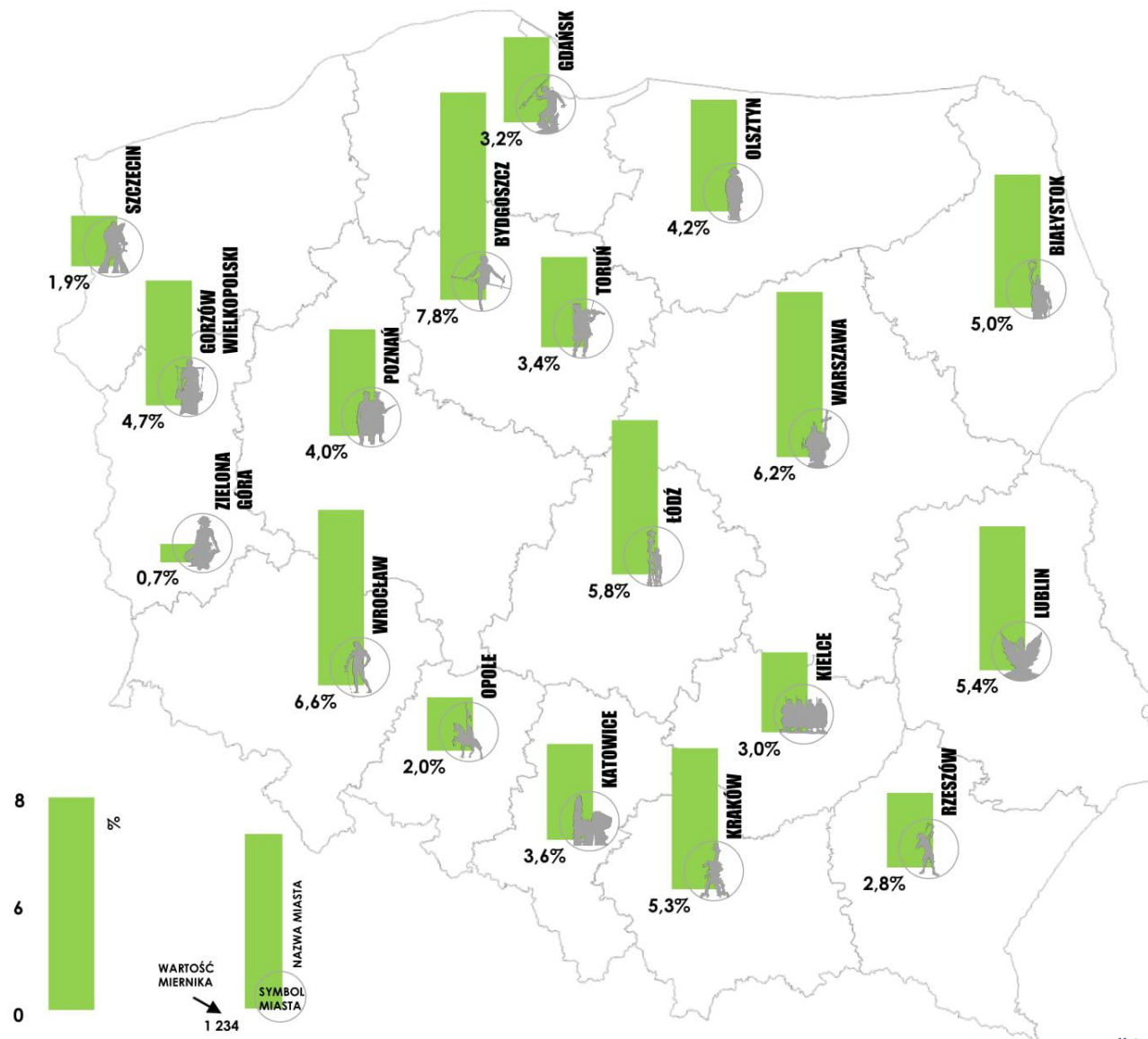

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przemysłowego i Regionalnego we Włocławku

Udział terenów zieleni w powierzchni ogólnej miasta

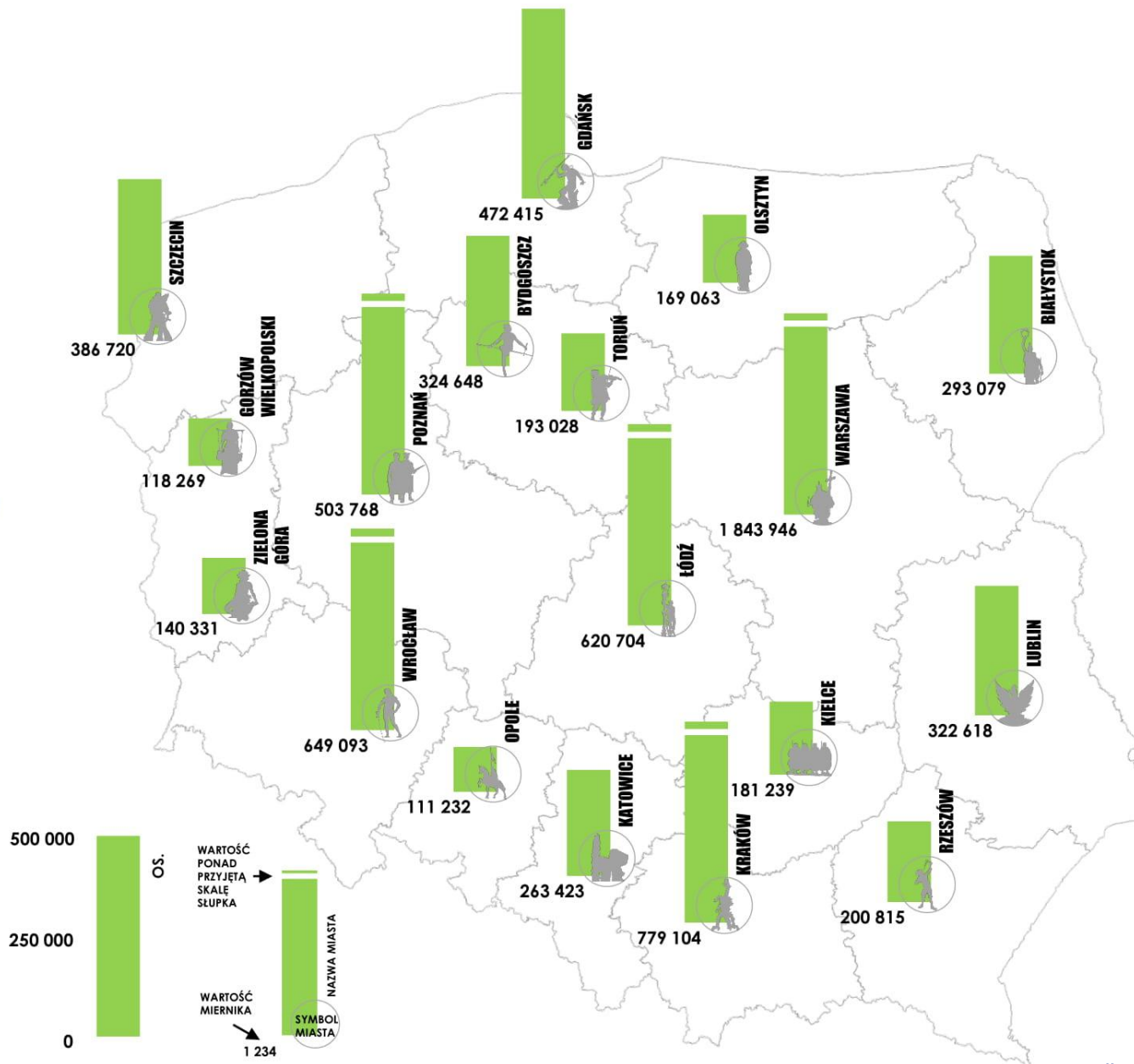
Udział obejmuje parki spacerowo-wypoczynkowe, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej. Nie uwzględnia lasów, cmentarzy oraz zieleni ulicznej

- 1 Bydgoszcz
- 2 Wrocław
- 3 Warszawa
- 4 Łódź
- 5 Lublin
- 6 Kraków
- 7 Białystok
- 8 Gorzów Wielkopolski
- 9 Olsztyn
- 10 Poznań
- 11 Katowice
- 12 Toruń
- 13 Gdańsk
- 14 Kielce
- 15 Rzeszów
- 16 Opole
- 17 Szczecin
- 18 Zielona Góra

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (2017)

Prognozowana liczba ludności w 2030 roku

Źródło: GUS – Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030 (2017)